

**ΤΕΙ ΗΠΕΙΡΟΥ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΡΕΒΕΖΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ
ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ : ΜΗΤΣΙΩΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ**

**ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ
ΑΡΤΑΣ - ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ**

ΑΡΑΠΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

ΠΡΕΒΕΖΑ 2004

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	6
-----------------	----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

1.1 Εισαγωγή	7
1.2 Συνεταιριστικά σχήματα κατά την Αρχαιότητα	7
1.3 Συνεταιριστικές μορφές κατά το Μεσαίωνα	8
1.4 Οι πρώτοι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα	10
1.4.1 « Κοινή Συντροφία Αμπελακιωτών »	10
1.4.2 Μετοχικό Γεωργικό Ταμείο Αλληλοβοήθειας Αλμυρού	11
1.5 Οι πρώτες Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών στην Ελλάδα	12
1.5.1 Εξέλιξη του αριθμού Ενώσεων στο διάστημα 1915 -1933	12
1.5.2 Εξέλιξη του αριθμού Ενώσεων και των μελών τους 1933 –1990	13
1.5.3 Εξειδίκευση και μέγεθος Ενώσεων	14
1.5.4 Η γεωγραφική κατανομή των Ενώσεων	15

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

2.1 Ο ορισμός του συνεταιρισμού	17
2.2 Ο σκοπός των συνεταιρισμών	18
2.2.1 Το οικονομικό έργο των συνεταιρισμών	18
2.2.2 Το κοινωνικό έργο των συνεταιρισμών	19
2.2.3 Το πολιτιστικό έργο των συνεταιρισμών	20
2.3 Συνεταιριστικές Αρχές	21
2.4 Δομή του Συνεταιριστικού κινήματος	24
2.4.1 Πρωτοβάθμιοι Γεωργικοί Συνεταιρισμοί	26
2.4.2 Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών	26
2.4.3 Κοινοπραξίες και Κεντρικές Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών	27
2.4.4 Συνεταιριστικές Εταιρείες	27
2.4.5 Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών	28
2.4.6 Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος	28
2.5 Οργανωτική συγκρότηση και διοίκηση πρωτοβάθμιων αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων	29
2.6 Οργανωτική συγκρότηση και διοίκηση των δευτεροβάθμιων αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων	30
2.7 Οργανωτική συγκρότηση και διοίκηση των τριτοβάθμιων αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων	31
2.8 Οργανωτική συγκρότηση και διοίκηση της ΠΑ.ΣΕ.ΓΕΣ	31
2.9 Η σχέση κράτους – συνεταιρισμών	32

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΝΩΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

3.1 Διοικητικό Συμβούλιο	34
3.1.1 Συγκρότηση – Κωλύματα – Συμμετοχή	34
3.1.2 Αρμοδιότητες και ευθύνες	35
3.1.3 Συνεδρίαση	35

3.1.4 Καθήκοντα μελών	36
3.2 Αντιπρόσωποι – Ειδικές διατάξεις για τα Όργανα Διοίκησης	36
3.3 Γενική Συνέλευση	37
3.3.1 Συγκρότηση και Αρμοδιότητες	37
3.3.2 Σύγκλιση - Απαρτία	38
3.3.3 Συνεδρίαση	38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΑΡΤΑΣ – ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ

4.1 Επωνυμία – Έδρα – Περιφέρεια	39
4.2 Σκοπός της Ένωσης	39
4.3 Απόκτηση ιδιότητας μέλους	40
4.3.1 Δικαιώματα και υποχρεώσεις μελών	41
4.3.2 Ευθύνη των μελών για υποχρεώσεις της Ένωσης	42
4.3.3 Υποχρεώσεις των μελών προς τρίτους	42
4.3.4 Αποχώρηση μελών	43
4.3.5 Διαγραφή μελών	44
4.4 Δραστηριότητες	44
4.5 Όργανα Διοίκησης	46
4.5.1 Γενική Συνέλευση – Συγκρότηση	47
4.5.2 Αρμοδιότητες	47
4.5.3 Σύγκλιση	48
4.5.4 Απαρτία	49
4.5.5 Συνεδρίαση – Συζήτηση	49
4.5.6 Ψηφοφορία	50
4.5.7 Απόφαση	50
4.5.8 Διοικητικό Συμβούλιο	51
4.5.8.1 Συγκρότηση – Λειτουργία	51
4.5.8.2 Αρμοδιότητες	52
4.5.9 Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου	53
4.5.10 Λοιπά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου	53
4.6 Κεφάλαια της Ένωσης	54
4.6.1 Συνεταιριστική μερίδα	54
4.6.2 Τακτικό και έκτακτο αποθεματικό – Διανομή κερδών	55
4.6.3 Είσπραξη απαιτήσεων από τα μέλη	55
4.6.4 Δάνεια Ένωσης	55
4.6.5 Λογιστικό έτος – Τηρούμενα βιβλία	55
4.6.6 Έλεγχος	56
4.6.7 Τροποποίηση Καταστατικού	57
4.6.8 Λύση	57
4.6.9 Εκκαθάριση – Ενέργειες εκκαθαριστών	57
4.6.10 Ειδική εισφορά	58

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ
ΑΡΤΑΣ – ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ**

5.1 Εισαγωγή	59
5.2 Γενικός Διευθυντής	59
5.3 Προϊστάμενοι τμημάτων	59
5.4 Λειτουργικό προσωπικό	60
5.4.1 Γενικά	60
5.4.2 Επιλογή και εκπαίδευση εργαζομένων	62
5.4.3 Τήρηση Ατομικού Μητρώου Υπαλλήλων	63
5.4.4 Υπηρεσιακό Συμβούλιο	63
5.5 Τμήματα	64
5.6 Εργασίες – Δραστηριότητες	65
5.7 Υλικοτεχνική υποδομή	67
5.8 Διαφήμιση	69

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΑΡΤΑΣ - ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ**

6.1 Γενικά	70
6.2 Οικονομικά στοιχεία της Ένωσης κατά την πενταετία 1999 -2003	71
6.3 Δείκτης Κυκλοφοριακής Ρευστότητας	72
6.4 Δείκτης Άμεσης Ρευστότητας	73
6.5 Δείκτης της Συνολικής Δανειακής Επιβάρυνσης	73
6.6 Δείκτης ξένων προς ίδια κεφάλαια	74
6.7 Δείκτης Αποδοτικότητας Επενδυμένων Κεφαλαίων	74
6.8 Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων	75
6.9 Περιθώριο μικτού κέρδους	75
6.10 Περιθώριο καθαρού κέρδους	76
6.11 Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ενεργητικού	77
6.12 Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Καθαρών Παγίων	77
6.13 Στόχοι	79

ΕΠΙΛΟΓΟΣ 84

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Οικονομικών καταστάσεων ετών 1999–2003	86
--	----

Πρόλογος

Στόχος της εργασίας αυτής είναι να παρουσιάσει την οργάνωση, δομή και λειτουργία της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Άρτας – Φιλιπιάδος.

Στην αρχή γίνεται μια περιληπτική αναφορά στην ιστορία των συνεταιρισμών παρουσιάζοντας τις άτυπες και παραδοσιακές μορφές συνεργασίας κυρίως στον Ελλαδικό χώρο, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στα Αμπελάκια που αποτελεί πρόδρομο συνεταιριστικής κίνησης για τα Ελληνικά και Ευρωπαϊκά δεδομένα.

Η επόμενη ενότητα περιλαμβάνει θέματα των συνεταιριστικών αρχών, οι οποίες διέπουν τους συνεταιρισμούς σε παγκόσμια κλίμακα, με μικρότερη ή μεγαλύτερη πιστότητα εφαρμογής καθώς και την εννοιολογική δομή του συνεταιρισμού. Στη συνέχεια γίνεται αναφορά για τα όργανα διοίκησης και ελέγχου ειδικά για τις Ενώσεις που είναι δευτεροβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις.

Στην επόμενη ενότητα και πλέον εκτεταμένη, αναφέρεται στην οργάνωση, δομή και λειτουργία της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Άρτας – Φιλιπιάδος και η εργασία κλείνει με μια χρηματοοικονομική σύγκριση με τη χρήση αριθμοδεικτών για να παρουσιαστεί η οικονομική κατάσταση της Ένωσης για τα έτη 2001 και 2003.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

1.1 Εισαγωγή

Η συνεργασία είναι θεμελιώδες χαρακτηριστικό της ζωής. Το θαύμα της ζωής συντελείται χάρη στην εκτέλεση συγκεκριμένου έργου από κάθε όργανο και μέλος ενός ζωντανού οργανισμού και προ παντός χάρη στον αδιάλειπτο συντονισμό όλων των λειτουργιών που υπηρετούν την πραγμάτωση του στόχου της ζωής. Πλήρης και γενικευμένη οργανική συνεργασία λοιπόν στο επίπεδο της ζωντανής μονάδας εξασφαλίζει την υγιή λειτουργία και τη διάρκεια της ζωής.

Η συνεργασία από βιολογική ανάγκη στο επίπεδο του ατόμου επεκτάθηκε σε κοινωνική ανάγκη και υποχρέωση. Έχει την αφετηρία της στην αγωνία της μοναχικής ζωής, της απομόνωσης. Γεννήθηκε από την ανάγκη του ανθρώπου για ασφάλεια. Η δε ασφάλεια προέκυψε από τη στιγμή της αναγνώρισης της αμοιβαιότητας στο επίπεδο των δύο ατόμων αρχικά. Στη συνέχεια η πράξη δίδαξε την αναγκαιότητα των μεγαλύτερων αριθμών. Έτσι, οι μικρές ομάδες πρέπει να πλησίασαν στις όμοιες τους και με τη θέληση ή με τη βία να συγκρότησαν τις μικρές ή μεγάλες κοινωνίες.

Κατά τον Αριστοτέλη ο άνθρωπος είναι κοινωνικό ον, δηλαδή είναι συνεργαζόμενη με τις όμοιες της ύπαρξη. Στον Εκκλησιαστή της Παλαιάς Διαθήκης γράφεται ότι "Ευτυχέστεροι και εξυπηρετικότεροι για τον εαυτό τους είναι οι δύο από τον ένα... διότι αν πέσουν ο ένας θα τρέξει να σηκώσει τον σύντροφο του".

1.2 Συνεταιριστικά σχήματα κατά την Αρχαιότητα

Κατά την Αρχαιότητα είναι δύσκολο να εντοπισθούν συνεταιριστικά σχήματα, καθότι η σχετική πολιτική και κοινωνική δομή δεν επέτρεπαν την δημιουργία τέτοιων συνασπισμών. Στα τότε μοναρχικά ή δικτατορικά καθεστώτα, όπως είναι γνωστό, ο άνθρωπος δεν ήταν ελεύθερος και στην οικονομική ζωή έπαιξε κάποιο ρόλο μόνον ως σκλάβος. Ίσως θα έπρεπε να τονιστεί εδώ ότι και αν ακόμα ιστορικά έχουν ανακαλυφθεί κάποια συνεταιριστικά σχήματα, αυτά τα δημιουργούσαν οι πολίτες εξαναγκασμένοι από την εξουσία, και όχι με τη δική τους βούληση, προκειμένου να εξυπηρετήσουν και πάλι τα συμφέροντα της εξουσίας και όχι βέβαια τα δικά τους.

Λόγου χάρι, από νεότερες έρευνες εντοπίστηκαν στην αρχαία Αίγυπτο "Συντεχνίες" τεχνιτών, συνεταιριστικού περιήτου χαρακτήρα, με την διαφορά όμως ότι αυτές προήλθαν μετά από κρατική πίεση. Επίσης παρόμοια σχήματα διαπιστώθηκαν και στο γεωργικό τομέα της αρχαίας Αιγύπτου και Βαβυλώνας, με κάποιες μορφές ομαδικών αμπελώνων και οπωρώνων.

Μια πιο ουσιώδη συνεταιριστική μορφή κατά την εποχή εκείνη και στην ίδια περιοχή ίσως αποτελούν οι νομαδικοί κτηνοτρόφοι των Ιουδαίων, οι λεγόμενοι Ρεκιαβίτες.

Στην αρχαία Ελλάδα, στην οποία λέγεται ότι το συλλογικό πνεύμα ήταν αναπτυγμένο, εντοπίζονται ιστορικά κάποιοι Σύλλογοι ονομαζόμενοι "**Θίασοι**" και

"Οργεώνες", οι οποίοι πρέπει να λειτουργούσαν κάτω από κάποια συνεταιριστική μορφή και ως ενταφιαστικοί συλλογικοί φορείς. Επίσης κατά τον 6ο π.Χ. αιώνα λειτουργούσαν και οι Ερανικοί Σύλλογοι, οι οποίοι από προαιρετικές εισφορές συγκέντρωναν χρήματα και βοηθούσαν τα μέλη τους όταν αυτά βρίσκονταν σε ανάγκη.

Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφερθεί ότι κατά την Αρχαιότητα το δικαίωμα για συσσωμάτωση το είχε ως αποκλειστικό προνόμιο μία μόνο τάξη των πολιτών, οι λεγόμενοι "ευπατρίδες". Αυτοί αναγνώριζαν μόνο το θεσμό του κοινού αίματος και της θρησκείας και με τα κοινά αυτά χαρακτηριστικά ενσωματώνονταν σε "Φατρίες" ή σε "Φυλές" και συγκροτούσαν την "Πόλη", δηλαδή το Κράτος. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνονταν η δημιουργία μιας "Πόλης", όπου τα μέλη της, οι πολίτες, ήταν στενά δεμένοι μεταξύ τους και πειθαρχούσαν σ' ένα δικό τους τρόπο ζωής για το καλό και την πρόοδο της φυλής. Είναι μεγάλης και αναμφισβήτητης σημασίας, πάντα στο ίδιο σημείο, να επιστήσουμε την προσοχή τόσο του αναγνώστη, όσο και κάθε ενδιαφερόμενου πάνω στο παρακάτω γεγονός: Η επέκταση του δικαιώματος για συσσωμάτωση και σε άλλες τάξεις πολιτών, οι οποίοι συνδέονταν μεταξύ τους με τον δεσμό του κοινού τόπου και του κοινού συμφέροντος, πραγματοποιήθηκε επί Σόλωνα κατά τον 6ο π.Χ. αιώνα, γεγονός το οποίο οδήγησε στη δημιουργία μιας "Πολιτείας διαλλαγής", δηλαδή της Δημοκρατίας. Αποτέλεσμα της επέκτασης αυτής ήταν μεταξύ άλλων και η δημιουργία των παραπάνω συλλογικών σχημάτων που αναφέραμε. Πρέπει ακόμα να σημειωθεί ότι η αναγνώριση του δικαιώματος της συσσωμάτωσης σε όλους τους πολίτες από τον Σόλωνα αποτελεί και την πρώτη νομοθετική αναγνώριση στον κόσμο, της Αρχής της προσωπικής ελευθερίας του ατόμου, η οποία είναι μια από τις βασικές Αρχές του σύγχρονου Συνεργατισμού.

Η Δημοκρατία λοιπόν, από την εποχή του Σόλωνα ακόμη, άνοιξε το δρόμο για την ανάπτυξη των τεσσάρων μορφών της ελληνικής σωματειακής ιδέας, δηλαδή της θρησκευτικής, της πολιτικής, της στρατιωτικής και της οικονομικής, με βάση την αυτονομία και την ισότητα, οι οποίες αποτέλεσαν από τότε και τα πρωταρχικά θεμέλια του ελληνικού πολιτισμού.

1.3 Συνεταιριστικές μορφές κατά το Μεσαίωνα

Τα κοινωνικά-πολιτικά συστήματα που επικρατούσαν κατά τον Μεσαίωνα στα διάφορα κράτη, όπως ο φεουδαρχισμός, η δουλοπαροικία και γενικά οι μοναρχίες, δεν επέτρεπαν στους υπηκόους τους την δημιουργία κάποιων αυτόνομων συνεταιριστικών συνασπισμών. Σε ορισμένες χώρες της Ευρώπης και σε όποιους επαγγελματικούς τομείς υπήρχαν κάποια περιθώρια ελευθερίας, εκεί συναντάμε ορισμένες μορφές συνεργασίας, οι οποίες πράγματι αποτελούν προδρομικές καταστάσεις των σημερινών συνεταιριστικών οργανώσεων.

Στα βαλκανικά κράτη η πιο διαδεδομένη προσυνεταιριστική μορφή κατά τον Μεσαίωνα ήταν η Ζάδρουγα. Η Ζάδρουγα δεν ήταν τίποτε άλλο από έναν "οικογενειακό συνεταιρισμό" με μέλη όλα τα άτομα της μεγάλης πατριαρχικής οικογένειας, από τον παππού μέχρι και τον δισέγγονο. Κάτω από την σκέπη του Πάτερ-Φαμίλια (παππού) λειτουργούσε η Ζάδρουγα.

Στη χώρα μας την εποχή εκείνη, ως παράλληλη μορφή της Ζάδρουγας λειτουργούσε η «**πάτρια**», το «**τσελιγκάτο**», τα «**μιτάτα**» και οι «**σεμπριές**».

Τα τσελιγκάτα είναι μια παραδοσιακή μορφή συνεργασίας των νομάδων πληθυσμών του ορεινού όγκου της Ελλάδας. Αντιπροσωπεύει ένα τρόπο ζωής των πληθυσμών που ασχολούνται με την κτηνοτροφία αιγοπροβάτων και μετακινούνται από τις πεδιάδες στα βουνά και αντίστροφα, κάθε χρόνο, χωρίς να διαθέτουν μόνιμες εγκαταστάσεις.

Πυρήνα του τσελιγκάτου αποτελεί ένα μεγάλο ποίμνιο, με το οποίο συνενώνουν τα μικρότερα συνήθως ποίμνια τους οι λεγόμενοι σμίχτες. Επικεφαλής της ομάδας τίθεται ο κάτοχος του μεγαλύτερου ποιμνίου, που αποκαλείται τσέλιγκας, το υπόλοιπο κατανέμεται μεταξύ των σμιχτών και του τσέλιγκα, ανάλογα με τον αριθμό των ζώων που διαθέτει ο καθένας.

Τα τσελιγκάτα¹ είναι μια πρωτόγονη μορφή παραγωγικού και πιστωτικού συνεταιρισμού, αφού τα μέλη τους συνενώνονται εισφέροντας το κεφάλαιο εκμετάλλευσης (τα ποίμνια και τα ζώα φόρτου) και την εργασία τους, κατανέμοντας ανάλογα το τελικό προϊόν. Δεν γίνεται μεταποίηση προϊόντων μέσα στην ομάδα, αυτά πωλούνται στους εμπόρους. Εξ αυτών, οι έμποροι του γάλακτος, εκτός από την τυροκομική επιχείρηση, διαθέτουν συνήθως και εμπορικό κατάστημα, από το οποίο οι οικογένειες του τσελιγκάτου προμηθεύονται τα απαραίτητα αγαθά έναντι ανοιχτού λογαριασμού.

Έτσι, με τη συσπείρωση στο τσελιγκάτο, οι μεν μικροί κτηνοτρόφοι διασφαλίζονται έναντι των φροντίδων εξεύρεσης βοσκοτόπων και της προμήθειας των καταναλωτικών αγαθών, οι δε τσελιγκάδες επωφελούνται της εργασίας των πολλών σμιχτών προσφέροντας σε αντιστάθμισμα το συντονιστικό έργο και τις καλές υπηρεσίες τους στις εξωτερικές σχέσεις της ομάδας. Τα τσελιγκάτα αποτελούν μια αρκετά κλειστή οικονομική και κοινωνική ομάδα. Οι οικονομικές σχέσεις τους με την υπόλοιπη οικονομία περιορίζονταν στο ελάχιστο αναγκαίο, αφού διαβιούν υπό συνθήκες αυστηρής αυτάρκειας σχετικά με την κατοικία, την ένδυση, τη διατροφή.

Πρέπει να τονιστεί η διαφορά μεταξύ του τσελιγκάτου, που είναι ο συνήθης τρόπος οργάνωσης των νομάδων κτηνοτρόφων στον ελληνικό χώρο, από **την πάτρια**, που είναι χαρακτηριστικό των κατοίκων του πρώην γιουγκοσλαβικού κράτους. Εκεί γεωργία και κτηνοτροφία ασκούνται από μόνιμα εγκατεστημένες σε ιδιόκτητες εκτάσεις μεγάλες πατριαρχικές οικογένειες. Συνυπάρχουν και συνεργάζονται πολλές γενεές μαζί, με κοινή οικονομία και ιδιοκτησία, όπου όλοι προσφέρουν σύμφωνα με τις δυνατότητες, κατ' εντολή του αρχηγού και καταναλώνουν ανάλογα με τις ανάγκες. Είναι ένα κλειστό σύστημα συνεργασίας, στηριζόμενο στην εργασία των μελών του, που διαβιώνουν υπό συνθήκες αυστηρής αυτάρκειας. Σε μικρή κλίμακα παρόμοιο σύστημα παρατηρήθηκε και στον Ελληνικό χώρο.

Εκτός από τα τσελιγκάτα διαδόθηκαν και διάφορες άλλες μορφές συνεργασίας μικρότερης έκτασης όπως είναι τα μιτάτα και οι σεμπριές. **Τα μιτάτα** που είναι συνεργασία πολλών κτηνοτρόφων στη διάρκεια μιας γαλακτοκομικής περιόδου με σκοπό την κοινή τυροκόμηση. **Οι σεμπριές** είναι μορφή συνεργασίας μεταξύ μικρού αριθμού κτηνοτρόφων, με ποικίλες μορφές ανάλογα με τις περιοχές. Επεκτείνονται από την απλή φύλαξη των ζώων με τη σειρά μέχρι τον αμοιβαίο δανεισμό ζώων εργασίας ή τη συγκρότηση κοινών ποιμνίων για ορισμένα χρόνια με ειδικές συμφωνίες.

---

¹ Βλ. Γεώργιος Χρ. Δασκάλου, Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί, Αθήνα 1992, σελ. 45–47.

1.4 Οι πρώτοι Συνεταιρισμοί στην Ελλάδα

1.4.1 «Κοινή Συντροφία Αμπελακιωτών»

Η πρώτη ουσιαστική μορφή συνεταιρισμού εμφανίστηκε στην Ελλάδα την περίοδο της τουρκοκρατίας. Κατά το έτος 1778 ο Γεώργιος Μαύρος (Σβάρτζ) ενεπνεύσθει και ενέπνευσε την συνένωση των βιοτεχνιών και την ίδρυση του πρώτου Συνεταιρισμού στον κόσμο που ονομάστηκε «Κοινή Συντροφία Αμπελακιωτών». Λειτουργήσε μέχρι το 1811 όπου απέδωσε εξαιρετικά αποτελέσματα και αποτέλεσε τον πρόδρομο της Διεθνούς Συνεταιριστικής Κινήσεως. Ήταν γεωργικός, βιομηχανικός και εμπορικός συνάμα Συνεταιρισμός.

Ο Συνεταιρισμός των Αμπελακίων χαρακτηρίζεται ως η πρώτη ειρηνική κοινωνική επανάσταση στην Ευρώπη, η οποία προηγείται της αιματηρής Γαλλικής κατά δέκα (10) περίπου χρόνια. Τα υποκαταστήματα βρίσκονταν στην Γερμανία (Λειψία, Δρέσδη, Αμβούργο), Αυστρία (Βιέννη και Τεργέστη), Ουγγαρία (Βουδαπέστη), Ρωσία (Οδησό), Ολλανδία (Αμστερνταμ), Γαλλία (Λυών), Αγγλία (Λονδίνο) και Τουρκία (Κωνσταντινούπολη). Οι λόγοι που επέβαλαν την ίδρυση της «Κοινής Συντροφίας» ήταν κυρίως οι ακόλουθοι:

1) Η πληρωμή των φόρων που έπρεπε να καταβάλλουν οι Έλληνες στους Τούρκους κατακτητές, δημιούργησε την ανάγκη ίδρυσης του Συνεταιρισμού, διότι η «Συντροφία» έδωσε την ιδέα της δίκαιης κατανομής των κερδών και των ζημιών ανάλογα με την εργασία, την παραγωγή και τα κεφάλαια κάθε συνεταίρου.

2) Οι Αμπελακιώτες πριν από το 1778 ασχολούνταν με την παραγωγή ερυθρών νημάτων εργαζόμενοι κατ'οίκον.

Το ιδρυτικό καταστατικό της «Συντροφίας» δεν έχει διασωθεί, δύο μόνο καταστατικά μας είναι γνωστά. Το ένα με χρονολογία 1780 που είχε δημοσιευθεί από τον Σπύρο Λάμπρου και το δεύτερο το 1795. Τα κύρια σημεία του καταστατικού είναι:

1) Το συμβούλιο που δέσμευε τους συνεταίρους ήταν ανανεώσιμο κάθε τρία (3) χρόνια.

2) Κανείς δεν μπορούσε να εργαστεί στη χώρα ή να αντιπροσωπεύσει την «Συντροφία» στο εξωτερικό, αν δεν ήταν μέλος της Ομοσπονδιακής Κοινότητας. Τα πρόσωπα αυτά ήταν γνωστά ως «επιστάτες» ή «προεστώτες».

3) Όλα τα όργανα του Συνεταιρισμού εκλέγονταν από τη Γενική Συνέλευση που την αποτελούσαν όλοι οι κάτοικοι, πλούσιοι και φτωχοί, που είχαν συμπληρώσει το εικοστό πρώτο (21) έτος της ηλικίας. Τα όργανα της Συντροφίας ήταν πέντε (5) επιτροπές: η Εκτελεστική, η Διοικούσα, η Γεωργική, η Διευθύνουσα επί της βιομηχανίας και η Επιτροπή Ελέγχου.

Για να γίνει κανείς μέλος του Συνεταιρισμού, έπρεπε απαραίτητως να καταθέσει το λιγότερο πέντε χιλιάδες (5000) γρόσια και όχι ανώτερο ποσό των είκοσι χιλιάδων (20000), για να μην περιέλθει η διαχείριση του Συνεταιρισμού εκμετάλλευση στα χέρια λίγων κεφαλαιούχων.

Η επιτυχία του Συνεταιρισμού υπήρξε καταφανής. Τα κέρδη ήταν πάρα πολλά και με το άφθονο χρήμα που εισέφερε στα Αμπελάκια ιδρύθηκαν αρχοντικά, έγιναν έργα κοινής ωφέλειας και το μορφωτικό επίπεδο έφτασε το Ευρωπαϊκό ύψος. Στους δρόμους των Αμπελακίων ακούγονταν η Γαλλική, η Ιταλική, η Γερμανική γλώσσα και λειτουργούσε θέατρο, ενδεικτικό της προόδου για τους χρόνους εκείνους. Αξίζει να σημειωθεί ότι ιδρύθηκε Ελληνομουσείο όπου υπήρχε εργαστήριο Φυσικής Πειραματικής και Εποπτικά Όργανα Διδασκαλίας. Δεν μπορούμε να

παραβλέψουμε το γεγονός ότι στη Σχολή αυτή αποφοίτησε ο Μέγας Εθνομάρτυρας και Βάρδος της Ελευθερίας, Ρήγας Φεραίος. Όπως φαίνεται από το συμφωνητικό που σώζεται και είχε υπογραφεί στα Αμπελάκια στις 2 Φεβρουαρίου του 1804 οι Αμπελακιώτες βοήθησαν οικονομικά τον Άνθιμο Γαζή για να εκδώσει το «Λεξικό της Ελληνικής Γλώσσας».

Όμως υπήρξαν διάφοροι λόγοι που οδήγησαν τελικά στην διάλυση της «Κοινής Συντροφιάς» το 1811, οι κυριότεροι των οποίων ήταν οι εξής:

1) Ο φθόνος του Αλή – Πασά: όπου αύξησε τους φόρους της Κοινότητας μέχρι ανωτάτων και δυσβάστακτων ορίων.

2) Οι Ναπολεόντειοι πόλεμοι: ο Συνεταιρισμός είχε καταθέσει στην Τράπεζα της Βιέννης το 1810 που έφτανε το ύψος των είκοσι (20) εκατομμυρίων χρυσών φράγκων. Όμως το μεγάλο αυτό ποσό κατασχέθηκε από το Μέγα Ναπολέον, ως συνέπεια την χρεοκοπία του Αυστριακού Δημοσίου και την πτώχευση των τραπεζών. Αποτέλεσμα της χρεοκοπίας αυτής ήταν η φυλάκιση του ιδρυτή του Συνεταιρισμού Γεωργίου Σβάρτς και ο θάνατός του στη φυλακή της Βιέννης.

3) Η ανακάλυψη του ατμού: που έφερε πραγματική επανάσταση στον βιομηχανικό τομέα υπέρ των Άγγλων που χρησιμοποιούσαν ατμοκίνητες κλωστικές μηχανές σε αντίθεση με τους Αμπελακιώτες που εργαζόταν με χειροκίνητες μηχανές.

4) Η πανούκλα του 1812: θέρισε κυριολεκτικά τους κατοίκους των Αμπελακίων, γεγονός που εξανάγκασε πολλά δραστήρια μέλη του Συνεταιρισμού να εγκαταλείψουν την Κοινότητα και να φύγουν στο εξωτερικό ή σε άλλα μέρη της Ελλάδας.

Αναμφίβολα η συνεταιριστική αυτή κίνηση που άνθισε στα τέλη του 18ου αιώνα και διάρκησε μέχρι τις πρώτες δύο δεκαετίες του 19ου αιώνα, αποτελεί πρόδρομο για τα Ελληνικά και Ευρωπαϊκά δεδομένα και άνοιξε τον ορίζοντα για μια ανάπτυξη σε αυτόν τον τομέα στον Ελλαδικό χώρο.

1.4.2 Μετοχικό Γεωργικό Ταμείο Αλληλοβοήθειας Αλμυρού

Μια αξιόλογη συνεταιριστική κίνηση παρατηρήθηκε στις αρχές του 20ου αιώνα. Πρόκειται για το Μετοχικό Γεωργικό Ταμείο Αλληλοβοήθειας Αλμυρού² που ιδρύθηκε την Κυριακή 12 Νοεμβρίου 1900 με πρωτοβουλία του γεωπόνου Δημητρίου Γρηγοριάδη, καταγόμενου από τη Σμύρνη και με σπουδές στο Μονπελιέ Γαλλίας, διευθυντή της Κασσαβέτειας Γεωργικής Σχολής Μαγνησίας και του δασκάλου της περιοχής Νικολάου Μιχοπούλου. Το καταστατικό υπέγραψαν 48 άτομα, εκλέγοντας την ίδια ημέρα και το πρώτο διοικητικό συμβούλιο με πρόεδρο τον Δ.Γρηγοριάδη και γραμματέα τον Ν.Μιχόπουλο.

Η καταβολή μετοχικού κεφαλαίου έγινε με τη μορφή σιταριού στην περίοδο θερισμού 1901. Εισέφεραν 35 παραγωγοί από τους 48, ποσότητα αξίας 1.000 δραχμών περίπου. Τον επόμενο χρόνο κατά τον θερισμό συγκεντρώθηκαν εισφορές, σε σιτάρι πάλι, διπλάσιας αξίας και τα μέλη έφθασαν στα 48. Κάθε χρόνο τα κεφάλαια του συνεταιρισμού μεγάλωναν καθώς και ο αριθμός των μελών. Σε μια δεκαετία τα μέλη έφθασαν στα 87 και το μετοχικό κεφάλαιο στις 12.500 δραχμές περίπου. Το Μάιο του 1911 αγοράστηκε η πρώτη αλωνιστική μηχανή και σύντομα μια δεύτερη. Παράλληλα, πριν ακόμη συμπληρωθεί το πρώτο έτος λειτουργίας άρχισε η χορήγηση δανείων στα μέλη και η παροχή τεχνικών συμβουλών για τον καθαρισμό και απολύμανση των σπόρων, με άμεσες αυξητικές επιπτώσεις στην παραγωγή.

² Βλ. Γεώργιος Χρ. Δασκάλου, Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί, Αθήνα 1992, σελ. 56-57.

Το 1908 προσαρμόστηκε το αρχικό καταστατικό, ώστε να τονιστεί ο συνεταιριστικός χαρακτήρας και αντικαταστάθηκε στον τίτλο η λέξη Ταμείον με τη λέξη Σύλλογος. Ακολούθησε η προσαρμογή του καταστατικού στο νόμο 602 και η δημοσίευση του ως πρώτου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως «τιμής ένεκεν» υπό το νέο τίτλο «Γεωργικός Πιστωτικός Συνεταιρισμός Αλμυρού Συν.Π.Ε.».

1.5 Οι πρώτες Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών στην Ελλάδα

1.5.1 Εξέλιξη του αριθμού ενώσεων στο διάστημα 1915-1933

Η πρώτη ένωση γεωργικών συνεταιρισμών ιδρύθηκε το 1916 στην Καλαμάτα με την επωνυμία "Ένωσις Συνεταιρισμών Κεντρική Αγροτική Τράπεζα Καλαμών". Ακολούθησαν το 1918 η Γεωργική Συνεταιριστική Τράπεζα Πατρών και η Ένωση Σταφιδικών Συνεταιρισμών Αιγιαλείας. Το 1920 ιδρύθηκε η Κεντρική Συνεργατική Τράπεζα Ηλείας και το 1922 τρεις ενώσεις στην Κορινθία, νομό Σερρών και Τριφύλλια - Πυλία Γαργαλιάνων Μεσσηνίας. Στη συνέχεια ο μέσος ετήσιος ρυθμός ίδρυσης ενώσεων μέχρι και το 1933 πλησίασε στις 7 με μέγιστο 15 ιδρύσεων το 1928. Έτσι το 1933 λειτουργούσαν 80 ενώσεις, που είχαν συνολικά 2.581 συνεταιρισμούς ως μέλη τους, ήτοι 32 μέλη ανά ένωση, ενώ άλλες 7 ενώσεις είχαν μεν συσταθεί, αλλά δεν είχαν ακόμη αναπτύξει τη δράση τους.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η μελέτη της επωνυμίας των 80 ενώσεων. Μπορεί να γίνει η επόμενη ομαδοποίηση τους:

* Σχεδόν οι μισές ενώσεις (37) έχουν το στερεότυπο τίτλο "Ένωσις Γεωργικών Συνεταιρισμών", συνοδευόμενο από το όνομα του νομού ή της επαρχίας ή της περιοχής, όπου εκτείνεται η περιφέρειά τους.

* Η λέξη "Ένωσις" αντικαθίσταται από άλλον όρο στην "Όμοσπονδία" Γεωργικών Συνεταιρισμών Θεσσαλονίκης (1924).

* Στην επωνυμία 10 ενώσεων δεν εμφανίζεται η λέξη "Ένωσις" αλλά δεσπόζει η λέξη "Τράπεζα" σε διάφορους συνδυασμούς, όπως Τράπεζα Καπνοπαραγωγών Αιτωλοακαρνανίας, Περιφερειακή Τράπεζα Χωρικών Γιαννιτσών, Γεωργική Συνεταιρική Τράπεζα Ξάνθης, Κεντρική Σταφιδοκτηματική Τράπεζα Αμαλιάδος, Κεντρική Αγροτική Τράπεζα Αρηνοφυγαλίας κ.ο.κ. Στην επωνυμία 5 ενώσεων συνυπάρχουν οι λέξεις Ένωσις και Τράπεζα, όπως Ένωσις Συνεταιρισμών Γεωργική Τράπεζα Σάμου, Ένωσις Γεωργικών Συνεταιρισμών Κεντρική Αγροτική Τράπεζα Αξιουπόλεως.

Οι 9 από τις παραπάνω "Τράπεζες" είχαν την έδρα τους στους νομούς Αχαΐας (2), Ηλείας (5), Μεσσηνίας (2). Από τις 15 ενώσεις της κατηγορίας αυτής μόνο η Τράπεζα Καπνοπαραγωγών Αιτωλοακαρνανίας³ ιδρύθηκε το 1931, δηλαδή μετά τη σύσταση της Αγροτικής Τράπεζας Ελλάδας (1929), ενώ οι άλλες 14 προηγήθηκαν της Αγροτικής Τράπεζας.

* Το επίθετο "πιστωτικός", μόνο του ή μαζί με το "Προμηθευτικός", εμφανίζεται στην επωνυμία 13 ενώσεων.

* Στην επωνυμία 5 ενώσεων περιλαμβάνεται και η λέξη "πωλήσεως".

* Μια ένωση αποκαλείται "παραγωγική" (Πεζών Ηρακλείου Κρήτης).

* Τέλος το κύριο προϊόν που τις απασχολεί εμφανίζεται στην επωνυμία 8 ενώσεων: Μαστιχοπαραγωγών Χίου, Κιτροπαραγωγών Κρήτης, Οινοπαραγωγών Λευκάδας, Οινοποιητικών Συνεταιρισμών Κολυμβαρίου, Καστελλίου, Κυδωνιάς

³ Με το Ν. 5076/ 1931 απαγορεύθηκε η χρήση της λέξης «Τράπεζα» στην επωνυμία.

Κρήτης, και Σταφιδική Αιγιαλείας, Σταφιδική Χανίων.

Εμφανίζεται επίσης το κύριο προϊόν και σε 3 σταφιδικές τράπεζες (Σταφιδική Τράπεζα Βοστίσης, Σταφιδοκτηματική Τράπεζα Αμαλιάδος, Σταφιδική Τράπεζα Μεσσηνίας) και στην Τράπεζα Καπνοπαραγωγών Αιτωλοακαρνανίας.

Συμπερασματικά, με βάση την παραπάνω κατάταξη φαίνεται πως το σύνολο σχεδόν των ενώσεων ασχολείται με πιστωτικές και προμηθευτικές εργασίες. Λίγες είναι οι ενώσεις που μεταποιούν και πωλούν τα προϊόντα τους.

1.5.2 Εξέλιξη του αριθμού ενώσεων και των μελών τους 1933 -1990

Στο μετά το 1933 διάστημα συνεχίστηκε η ίδρυση νέων ενώσεων με μικρότερους ρυθμούς. Πολλές ενώσεις συγχωνεύθηκαν ή διαλύθηκαν. Μέχρι και το 1940 όλοι οι σημερινοί νομοί της χώρας είχαν σε λειτουργία από μία ή και περισσότερες ενώσεις. Εξαιρέση αποτελούν η Κεφαλονιά (1945) και τα Δωδεκάνησα, όπου η ένωση ιδρύθηκε το 1948, δηλαδή ένα έτος μετά την ένωση τους με την Ελλάδα.

Ένα σημαντικό άλμα στις 127 ενώσεις παρατηρείται το έτος 1946. Ο μέγιστος αριθμός ενώσεων 139 σημειώθηκε το 1968. Από το 1970 άρχισε η μείωση, για να φθάσει το 1982 ο αριθμός των ενώσεων στις 132 και το 1987 στις 126, δηλαδή στα ίδια επίπεδα που ήταν πριν 30 χρόνια.

Ανάλογα με το έτος ίδρυσης οι 139 ενώσεις που λειτουργούσαν⁴ το 1968 κατατάσσονται ως εξής: Περίπου οι μισές (66) είχαν ιδρυθεί μέχρι και το 1933, ενώ άλλες 25 είχαν ιδρυθεί από το 1934 μέχρι και 1939. Στο διάστημα 1940-1945 ιδρύθηκαν 10 ενώσεις και οι υπόλοιπες 38 στο διάστημα 1946-1968.

Οι ενώσεις συνεταιρισμών που ιδρύθηκαν μετά το 1940 ήταν ή μικρές επαρχιακές ενώσεις όπως Βισαλτίας (1942), Νεμέας (1943), Αμυνταίου και Αμφίκλειας (1946), Δωρίδας (1947), Βόνιτσας (1948), Αποκορώνου (1949), Τήνου (1951), Αλμωτίας (1951), ή ενώσεις με εξειδικευμένο αντικείμενο παραγωγής, όπως Αγελαδοτροφικών συνεταιρισμών Αττικής και Βοιωτίας (1946), Θεσσαλονίκης (ΑΓΝΟ-1950), Δυτικής Θεσσαλίας (1957), Φθιώτιδας (1957), Γαλακτοκομικών συνεταιρισμών Δράμας - Καβάλας (1959), Αργολίδας (1959), Πτηνοτροφικών συνεταιρισμών Ελλάδας (1958), Δασικών συνεταιρισμών Κόνιτσας - Μετσόβου (1952), Ευρυτανίας (1955), Δυτικής Θεσσαλίας (Καλαμπάκα 1957), Ρητινοσυλλεκτών Κορινθίας (1960), Ελαιουργικών συνεταιρισμών Στυλίδας (1949), Φρουτοπαραγωγών Νάουσας (1965), Βερμίου (Σκύδρα - 1965).

Στους προηγούμενους αριθμούς δεν περιλαμβάνονται οι δύο ενώσεις αλιευτικών συνεταιρισμών με έδρα την Πάτρα και τη Θεσσαλονίκη, διότι οι αλιευτικοί συνεταιρισμοί δεν ανήκαν πάντοτε μέχρι το 1970 στην εποπτεία Υπουργείου Γεωργίας – Αγροτικής Τράπεζας Ελλάδας.

Οι διαλύσεις των ενώσεων είναι σπάνιες, ενώ πιο συχνές είναι οι συγχωνεύσεις γειτονικών ενώσεων. Έτσι, το 1935 συγχωνεύθηκαν η ένωση σταφιδικών συνεταιρισμών Αιγιαλείας με τη Σταφιδική Τράπεζα Βοστίσης για να προκύψει η Παναγιγιάλεια ένωση. Το 1973 συγχωνεύθηκαν οι ενώσεις Μεσολογγίου και Ναυπακτίας. Το 1979 η ένωση Σερρών συγχωνεύθηκε με την ένωση Σιδηροκάστρου που είχε ιδρυθεί το 1952 και τον ίδιο χρόνο ιδρύθηκε με έδρα την Αθήνα η ένωση γεωργικών συνεταιρισμών νήσων Κυκλάδων και Αργοσαρωνικού

⁴ Βλ. Γεώργιος Χρ. Δασκάλου, Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί, Αθήνα 1992, σελ. 463-465.

από 19 συνεταιρισμούς 11 νησιών (Άνδρος - Κέα -Κύθνος - Φολέγανδρος - Ίος - Ανάφη - Σίφνος - Σέριφος - Σίκινος - Μήλος -Κίμωλος).

Τέλος το 1987 συγχωνεύθηκαν οι 6 ενώσεις του νομού Μεσσηνίας και ο αριθμός των ενώσεων σε πανελλήνια κλίμακα διαμορφώθηκε σε 126.

1.5.3 Εξειδίκευση και μέγεθος ενώσεων

Εκτός ολίγων εξαιρέσεων οι ενώσεις εκτελούν ένα ευρύ φάσμα εργασιών, όπως πιστωτικές, προμηθευτικές γεωργικών εφοδίων και καταναλωτικών αγαθών, συγκέντρωσης - αποθήκευσης - συντήρησης - τυποποίησης - μεταποίησης - διάθεσης στην εσωτερική ή εξωτερική αγορά των γεωργικών προϊόντων της περιοχής τους. Οι ενώσεις διαθέτουν σημαντικές εγκαταστάσεις για την υποδοχή των προϊόντων και την παραπέρα εκμετάλλευσή τους. Αποτελούν τον οδηγό και το αναγκαίο συμπλήρωμα για την ολοκλήρωση της δράσης των συνεταιρισμών - μελών τους. Ευχής έργο θα ήταν να κατέληγαν κάποτε όλες οι συνεταιριστικές οργανώσεις κάθε νομού να παρουσιάζουν ενιαίους, συγχωνευμένους, ετήσιους ισολογισμούς και απολογισμούς, ώστε να είναι δυνατή η κατάταξή τους με ακλόνητα οικονομικά μεγέθη. Η έλλειψη αυτών των στοιχείων περιορίζει την ανάλυση σε μερικά ενδεικτικά κριτήρια.

Με βάση τον ιδρυτικό χαρακτήρα οι 126 ενώσεις που λειτουργούσαν το 1990 διακρίνονται σε 122 ενώσεις ελευθέρων συνεταιρισμών και 4 ενώσεις αναγκαστικών συνεταιρισμών. Με βάση την επωνυμία τους, η οποία προειδοποιεί κάπως για την κύρια αποστολή τους, οι ενώσεις διακρίνονται σε δύο ομάδες. Η πρώτη και σημαντικότερη περιλαμβάνει τις ενώσεις με τον συνηθισμένο τίτλο "Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών" συνοδευόμενο από το όνομα της περιφέρειας τους. Αυτές εκτελούν όλες τις εργασίες, που σχετίζονται με την άσκηση του γεωργικού επαγγέλματος στην περιφέρεια τους και αποκαλούνται ενώσεις πολλαπλών δραστηριοτήτων. Στην άλλη ομάδα εντάσσονται οι υπόλοιπες ενώσεις που με τον τίτλο τους προαναγγέλλουν κάποιο προϊόν ή δραστηριότητα, χωρίς ν' αποκλείεται η εκτέλεση απ' αυτές και πολλών άλλων εργασιών μεταξύ εκείνων που εκτελούν οι ενώσεις της πρώτης ομάδας.

Ο μέσος αριθμός συνεταιρισμών-μελών κατά ένωση από 32 το 1933, ανεβαίνει σε 49 το 1956, όπου διατηρείται και το 1968, ενώ ανεβαίνει σε 51 το 1982 και σε 55 το 1990. Υπάρχουν βέβαια σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των ενώσεων, όπως φαίνεται στην ακόλουθη κατάταξή τους για το 1982 με βάση τον αριθμό των φυσικών μελών των συνεταιρισμών που ανήκαν στις ενώσεις.

Φυσικά μέλη άνω των 20 χιλιάδων ατόμων είχαν οι ενώσεις:

- Καρδίτσας (163 συν/σμοί - 29.672 μέλη)
- Σερρών (216 συν/σμοί - 23.759 μέλη)
- Ηρακλείου (167 συν/σμοί - 23.585 μέλη)
- Λάρισας (159 συν/σμοί - 22.850 μέλη).

Φυσικά μέλη μεταξύ 15 και 20 χιλιάδων:

- Άρτας (106 συν/σμοί - 19.912 μέλη).
- Ομοσπονδία Θεσσαλονίκης (107 συν/σμοί - 19.793 μέλη).
- Χαλκίδας (118 συν/σμοί - 17.918 μέλη).

Φυσικά μέλη μεταξύ 10 και 15 χιλιάδων είχαν οι 10 ενώσεις:

- Κερκύρας, Λαμίας, Τρικάλων, Κατερίνης, Αγρινίου, Γιαννιτσών, Λαγκαδά, Μυτιλήνης, Δράμας και Πύργου.

Φυσικά μέλη μεταξύ 5 και 10 χιλιάδων είχαν 40 ενώσεις. Φυσικά μέλη κάτω των 5 χιλιάδων είχαν 74 ενώσεις, από τις οποίες 13 κάτω των 1.500 μελών.

Σημειώνεται ότι οι 6 ενώσεις του νομού Μεσσηνίας, που συγχωνεύθηκαν το 1987, είχαν 236 συνεταιρισμούς-μέλη και 20.521 φυσικά πρόσωπα.⁵

1.5.4 Η γεωγραφική κατανομή των ενώσεων

Η σύγκριση των αριθμών των ενώσεων κατά το 1990 (126) και των νομών της χώρας (51) οδηγεί στο συμπέρασμα της αντιστοιχία 2,5 ενώσεων σε κάθε νομό.

Η περιφέρεια των ενώσεων καλύπτει συνήθως ολόκληρο νομό ή μία ή περισσότερες επαρχίες του. Σ' αυτές τις περιπτώσεις το σύνολο σχεδόν των συνεταιρισμών-μελών τους προέρχεται από το νομό της έδρας της ένωσης και σπάνια μπορεί να συμμετέχουν συνεταιρισμοί συνοριακών κοινοτήτων από γειτονικούς νομούς. Υπάρχουν όμως και ενώσεις που έχουν περιφέρεια δύο ή περισσότερων νομών ή ολόκληρη τη χώρα. Τέτοιες είναι οι γαλακτοκομικές ενώσεις Αττικής - Βοιωτίας και Δράμας - Καβάλας, η παγκρήτια ένωση κитροπαραγωγών και οι δύο πανελλήνιες αλιευτικών και πτηνοτροφικών συνεταιρισμών.

Τον αριθμό των ενώσεων σε κάθε νομό διαμόρφωσαν κυρίως οι παραγωγικές συνθήκες, η γεωγραφική ενότητα των περιοχών, η διοικητική κατανομή τους και οι συνθήκες επικοινωνίας. Ο περιορισμός του αριθμού των ενώσεων μπορεί να προκύψει μόνο με τη θέληση των ενδιαφερομένων, αφού πεισθούν οι ίδιοι για τα οικονομικά και λοιπά οφέλη. Διαφορετικά δεν γίνεται τίποτε με εξωτερικές επεμβάσεις, όπως αποδείχθηκε με την προσπάθεια του Ν 1541/1985 για συγχώνευση τους. Ίσως ο νόμος να είχε καλύτερη τύχη, αν υπεδείκνυε τη σύσταση ανά νομό με περισσότερες ενώσεις μίας κεντρικής, που να τις εκπροσωπούσε εκτός νομού.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται ομαδοποιημένα στοιχεία ανά γεωγραφικό διαμέρισμα με τους αριθμούς των ενώσεων και των συνεταιρισμών-μελών τους από το 1933 στο 1990, με ενδιάμεσους σταθμούς στα έτη 1956, 1968 και 1982.

Παρατηρείται μια σημαντική αύξηση μεταξύ 1933 και 1956 (+54%), κατανεμημένη σε όλα τα διαμερίσματα, με επικεφαλής τα διαμερίσματα Στερεάς Ελλάδας, Ηπείρου, Ανατολικής Μακεδονίας και Νησιών Αιγαίου, που υπερδιπλασίασαν τις ενώσεις τους. Από το 1956 στο 1968 ιδρύθηκαν 16 νέες ενώσεις, από τις οποίες οι 7 στην Πελοπόννησο και οι 4 στην Κεντρική Μακεδονία. Επρόκειτο για ενώσεις εξειδικευμένες στα γαλακτοκομικά προϊόντα, τα οπωροκηπευτικά, την ελαιοκομία ή τις δασικές εργασίες. Η υποχώρηση του αριθμού των ενώσεων σε 133 το 1982 και 126 το 1990 οφείλεται κυρίως στις συγχωνεύσεις.

---

⁵ Πηγή : Οδηγός Α.Τ.Ε, 1985.

Γεωγραφικά διαμερίσματα	1933		1956		1968		1982		1990		
	Νομοί	Ενώσεις	Συν/σμοί								
Θράκη	3	4	187	6	291	7	332	7	332	7	337
Αν. Μακεδονία	3	3	241	6	357	7	440	6	485	6	463
Κεν. Μακεδονία	6	9	449	12	834	16	918	16	972	16	1006
Δυτ. Μακεδονία	4	5	15	8	443	7	476	7	456	7	453
Θεσσαλία	4	7	290	10	577	11	753	10	719	10	727
Στέρεα Ελλάδα και Εύβοια	7	8	211	19	923	20	977	20	933	19	961
Ήπειρος	4	3	137	7	333	7	363	6	405	6	480
Πελοπόννησος	7	20	541	24	1080	31	1256	28	1207	22	1204
Νησιά Ιόνιου	4	3	51	4	237	4	236	4	234	4	244
Κυκλάδες	1	4	36	5	72	5	72	5	82	5	79
Νησιά Αιγαίου	3	2	23	5	157	5	150	5	163	5	164
Δωδεκάνησα	1	-	-	1	61	1	63	1	60	1	66
Κρήτη	4	12	265	16	668	18	724	18	758	18	757
Σύνολο	51	80	2581	123	6033	139	6760	133	6806	126	6941

Αριθμητική εξέλιξη ενώσεων και συνεταιρισμών – μελών τους κατά γεωγραφικό διαμέρισμα 1933-1990⁶

⁶ Πηγή: Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος – Διεύθυνση Συνεταιρισμών, Εκθέσεις αντιστοίχων ετών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

2.1 Ο ορισμός του συνεταιρισμού

Οι διαδοχικοί ελληνικοί νόμοι έδωσαν τους ακόλουθους ορισμούς για το συνεταιρισμό ή ειδικότερα για το γεωργικό και αστικό συνεταιρισμό.

Συνεταιρισμός είναι εταιρεία μεταβλητού αριθμού συνεταιίρων και κεφαλαίου, που αποβλέπει στην προαγωγή της ιδιωτικής οικονομίας εκάστου συνεταιίρου μέσω της συνεργασίας τους. Έχει την εμπορική ιδιότητα.

Γεωργικός συνεταιρισμός είναι ιδιότυπη εταιρεία με μεταβλητό αριθμό συνεταιίρων και κεφαλαίου, που αποσκοπεί στην προστασία και προαγωγή της ιδιωτικής οικονομίας των συνεταιίρων, με τη συνεργασία τους και την από κοινού διαχείριση. Είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και έχει την εμπορική ιδιότητα.

Αγροτικός συνεταιρισμός είναι εκούσια ένωση αγροτών, με σκοπό την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική τους ανάπτυξη, με την ισότιμη συνεργασία και την αμοιβαία βοήθεια των μελών, μέσα σε μια κοινή επιχείρηση. Είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και έχει εμπορική ιδιότητα.

Αστικός συνεταιρισμός είναι εκούσια ένωση προσώπων με οικονομικό σκοπό. Αποβλέπει στην οικονομική, κοινωνική, πολιτιστική ανάπτυξη των μελών και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους με τη συνεργασία τους μέσα σε μια κοινή επιχείρηση, χωρίς την ανάπτυξη δραστηριοτήτων αγροτικής οικονομίας. Έχει τη νομική προσωπικότητα και εμπορική ιδιότητα.

Στο **σχέδιο κανονισμού του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης** της 16/11/1991 η Ευρωπαϊκή Συνεταιριστική Εταιρεία ορίζεται ως εταιρεία με τη νομική προσωπικότητα του ιδιωτικού δικαίου, με μεταβλητό αριθμό μελών και κεφαλαίου, που αποβλέπει στην ικανοποίηση των αναγκών των μελών της και στην ανάπτυξη των οικονομικών ή και κοινωνικών δραστηριοτήτων τους, με ευθύνη ίση με το μετοχικό κεφάλαιο ή κάποιο μεγαλύτερο ποσό οριζόμενο από το καταστατικό.

Από τους προηγούμενους ορισμούς προκύπτουν τα ακόλουθα βασικά χαρακτηριστικά των συνεταιρισμών: Ελεύθερη και εκούσια ίδρυση, ατομική συμμετοχή στο κεφάλαιο και μη περιορισμένος αριθμός μελών, ανάληψη δραστηριοτήτων για εξυπηρέτηση ανεξαρτήτων ατόμων ή επιχειρήσεων, αλλά και δυνατότητα κοινής παραγωγικής επιχείρησης, κύριος προσανατολισμός η διεξαγωγή εμπορικών πράξεων, διοίκηση και ευθύνες αποτελούν αρμοδιότητα των συνεταιίρων-μελών, το δικαίωμα ψήφου συνδέεται άμεσα με τον άνθρωπο-μέλος και όχι με το κεφάλαιο συμμετοχής του καθενός, ο οικονομικός σκοπός είναι κυρίαρχος, αλλά δεν παραγνωρίζεται και η συμβολή στην κοινωνική ανάπτυξη, η αλληλοβοήθεια και η αλληλεγγύη αποτελούν το συνδεδετικό ιστό.

2.2 Ο σκοπός των συνεταιρισμών

Η φυσιογνωμία των συνεταιρισμών, οι αρχές βάσει των οποίων ιδρύονται και λειτουργούν και οι στόχοι τους οποίους επιδιώκουν προσδιορίζουν σε μεγάλο βαθμό το έργο που επιτελούν και τις ωφέλειες που παρέχουν.

Πράγματι, οι συνεταιρισμοί, σαν ένας ιδανικός οικονομικοκοινωνικός θεσμός που είναι, προσφέρουν όχι μόνο οικονομικό αλλά και κοινωνικό και πολιτιστικό έργο και συνεπώς ανάλογες θα είναι και οι ωφέλειες⁷ προς τα μέλη του και σ' ολόκληρη την κοινωνία.

2.2.1 Το οικονομικό έργο των συνεταιρισμών

Το οικονομικό έργο των συνεταιρισμών είναι το σπουδαιότερο έργο και είναι αποτέλεσμα της οικονομικής λειτουργίας τους. Το οικονομικό έργο των συνεταιρισμών είναι πολυδιάστατο και είναι συνέπεια της πολυσχιδούς οικονομικής δραστηριότητας τους. Όμως, το είδος και το μέγεθος αυτού του έργου των συνεταιρισμών σχετίζεται άμεσα με το είδος και το μέγεθος τους. Έτσι, αν ένας αγροτικός συνεταιρισμός είναι εμπορικός, τότε το οικονομικό έργο που προσφέρει είναι η συγκέντρωση των προϊόντων των παραγωγών μελών του, η τυποποίηση και η συσκευασία τους, η διακίνηση και η πώληση τους. Φυσικά, ο όγκος αυτού του έργου εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το μέγεθος του συνεταιρισμού, δηλαδή από τον αριθμό των μελών του, οι οποίοι υποτίθεται ότι διακινούν τα προϊόντα τους μέσω των συνεταιρισμών.

Η συνεργασία των πρωτοβάθμιων γεωργικών συνεταιρισμών σε ευρύτερο γεωγραφικό επίπεδο, οδηγεί στη δημιουργία των Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών που αποτελούν τις δευτεροβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις που είναι κατ' εξοχήν οικονομικές μονάδες, και οι πιο πολλές είναι πολλαπλού σκοπού, γ' αυτό προσφέρουν πολλαπλό οικονομικό έργο, όπως είναι η προμήθεια και διάθεση γεωργικών εφοδίων, αγροτική πίστη, μεταποίηση και εμπορία αγροτικών προϊόντων.

Παρακάτω παρουσιάζεται το οικονομικό έργο που επιτέλεσαν οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις κάθε βαθμού κατά τα τελευταία χρόνια:

1) Προμήθεια και διανομή γεωργικών εφοδίων: Η προμήθεια των γεωργικών εφοδίων (λιπάσματα, φυτοφάρμακα σπόροι, ζωοτροφές, κλπ.) από τις βιομηχανίες, τους εισαγωγείς ή τους χονδρέμπορους που παράγουν, εισάγουν ή διακινούν χονδρικά αυτά τα εφόδια και η διανομή τους στους παραγωγούς είναι ένα σπουδαίο οικονομικό έργο των συνεταιρισμών γιατί συμβάλλει στην αύξηση κα βελτίωση της αγροτικής παραγωγής και συνεπώς στην αύξηση του εισοδήματος των παραγωγών.

2) Αγροτική Πίστη: Είναι γνωστό πως ο κυριότερος γεωργοπιστωτικός φορέας στη χώρα μας είναι η Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδας (ΑΤΕ). Όμως, την τελική αγροτική πίστη, δηλαδή τη διανομή των δανείων στους ίδιους τους γεωργούς, την ασκούν βασικά οι γεωργοσυνεταιριστικές οργανώσεις με τη διαδικασία της αναχορήγησης των δανείων. Αυτό συμβαίνει κυρίως γιατί έτσι εξυπηρετούνται καλύτερα οι γεωργοί αφού σε κάθε χωριό υπάρχουν ένας ή περισσότεροι συνεταιρισμοί. Επιπλέον, αυτό έχει ως συνέπεια να μειώνεται το κόστος διάθεσης του χρήματος στη γεωργία. Οι πιστωτικές εργασίες των γεωργοσυνεταιριστικών οργανώσεων είναι μια από τις βασικές δραστηριότητες τους και μια από τις κύριες πηγές εσόδων τους. Την αυτοτελή άσκηση της αγροτικής πίστης ανέλαβαν οι γεωργοσυνεταιριστικές οργανώσεις για πρώτη φορά το έτος 1952.

⁷ Βλ. Χρίστος Θ. Καμενίδης, Συνεταιρισμοί, Θεσσαλονίκη 1998, σελ. 108-120.

3) Μεταποίηση αγροτικών προϊόντων: Οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, συνειδητοποιώντας την μεγάλη σπουδαιότητα της μεταποίησης των αγροτικών προϊόντων για τα εισοδήματα των παραγωγών, πολύ νωρίς άρχισαν να ασχολούνται με μεταποιητικές δραστηριότητες κατασκευάζοντας σύγχρονες γεωργικές βιομηχανίες στους περισσότερους κλάδους σ' ολόκληρη σχεδόν τη Χώρα.

Μεταξύ αυτών δεσπόζουν τα συνεταιριστικά εργοστάσια μεταποίησης φρούτων και λαχανικών, τα εργοστάσια παστερίωσης γάλακτος, τα τυροκομεία, ελαιουργεία, οινοποιεία κ.α.

4) Εμπορία και εξαγωγές αγροτικών προϊόντων: Οι συνεταιριστικές οργανώσεις διακινούν ένα σημαντικό ποσοστό της όλης εθνικής παραγωγής σε προϊόντα όπως: ελαιόλαδο, εσπεριδοειδή, ροδάκινα, βερίκοκα, φράουλες και άλλα πολλά. Σημαντική είναι επίσης η συμμετοχή των συνεταιρισμών στις εξαγωγές βασικών αγροτικών προϊόντων και συνεπώς είναι μεγάλη η συμβολή τους στην οικονομική ανάπτυξη.

5) Παροχή υπηρεσιών: Τα τελευταία χρόνια οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις έκαναν την εμφάνιση τους σε διάφορους τομείς υπηρεσιών, όπως π.χ. στην ασφάλιση, στη διαφήμιση και στις μεταφορές.

Ως αποτέλεσμα του οικονομικού έργου που επιτελούν οι αγροτικοί συνεταιρισμοί παρέχουν τις παρακάτω σημαντικές οικονομικές ωφέλειες στα μέλη τους και σε ολόκληρη την κοινωνία:

- ❖ Βελτίωση της ποιότητας των παραγομένων αγροτικών προϊόντων.
- ❖ Αύξηση της ποσότητας πώλησης των αγροτικών προϊόντων των παραγωγών- μελών των συνεταιρισμών.
- ❖ Υψηλότερες γεωργικές τιμές στα προϊόντα που παράγουν οι παραγωγοί- μέλη.
- ❖ Χαμηλότερες τιμές γεωργικών εφοδίων που προμηθεύονται μαζικά οι συνεταιρισμοί και τα διανέμουν στα μέλη τους.
- ❖ Παροχή δανείων στους παραγωγούς σε ποσό που χρειάζονται και έγκαιρα και σε χαμηλότερο κόστος, διότι οι συνεταιρισμοί εγγυώνται στην Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος για τα δάνεια στους παραγωγούς.
- ❖ Δημιουργία προστιθέμενης αξίας για όσα νωπά προϊόντα μεταποιούν οι συνεταιριστικές βιομηχανίες.
- ❖ Διανομή επιστρεφόμενων στους παραγωγούς από τα πλεονάσματα που τυχόν πέτυχαν οι συνεταιρισμοί λόγω αποδοτικής λειτουργίας τους.
- ❖ Αύξηση του εισοδήματος των παραγωγών, τόσο του ονομαστικού όσο και του πραγματικού εισοδήματος τους.
- ❖ Αύξηση της απασχόλησης μελών της γεωργικής οικογένειας με την εύρεση εργασίας στα διάφορα συνεταιριστικά εργοστάσια ή διαλογητήρια- συσκευαστήρια.
- ❖ Προάγουν τον ανταγωνισμό, οπότε τα εμπορικά περιθώρια μειώνονται και έτσι επωφελούνται και οι παραγωγοί πετυχαίνοντας υψηλότερες γεωργικές τιμές και οι καταναλωτές πετυχαίνοντας χαμηλότερες λιανικές τιμές.

2.2.2 Το κοινωνικό έργο των συνεταιρισμών

Το κοινωνικό έργο ή οι κοινωνικές ωφέλειες που προσφέρουν οι συνεταιρισμοί είναι αποτέλεσμα της αποδοτικής οικονομικής λειτουργίας τους και συμβάλλει στη βελτίωση της κοινωνικής θέσης των μελών τους.

Παρακάτω αναφέρονται οι κυριότερες κοινωνικές ωφέλειες που παρέχουν οι συνεταιρισμοί:

- **Αγορά προϊόντων από όλους τους παραγωγούς** ακόμη και από εκείνους που βρίσκονται στις πιο απομακρυσμένες περιοχές και έχει ως συνέπεια την αύξηση του κόστους λειτουργίας τους. Αυτό το αποφεύγουν οι ιδιώτες έμποροι γιατί θα μειωθούν τα κέρδη τους και το κράτος δεν μπορεί να το κάνει γιατί το απαγορεύουν οι Κανονισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- **Ολική και όχι εκλεκτική αγορά των προϊόντων**, δηλαδή οι συνεταιρισμοί αγοράζουν όλη την ποσότητα προϊόντων που παράγουν οι παραγωγοί και όχι μόνο ορισμένες ποσότητες από ορισμένες ποιότητες που κάνουν συνήθως οι ιδιώτες έμποροι.
- **Δίκαιες τιμές** απολαμβάνουν οι παραγωγοί στα προϊόντα που διαθέτουν μέσω των συνεταιρισμών τους, δηλαδή ό,τι ποιότητα παράγουν και διαθέτουν ανάλογη τιμή παίρνουν, κάτι που δεν γίνεται εύκολα στους ιδιώτες εμπόρους. Έτσι, ο Συνεταιρισμός εφαρμόζει κοινωνική δικαιοσύνη ανάμεσα στα μέλη του.
- **Ίση μεταχείριση** μελών σε κάθε λειτουργία του Συνεταιρισμού, όπως π.χ. συγκέντρωση ή μεταποίηση προϊόντων, διανομή γεωργικών εφοδίων.
- **Παράγουν και προσφέρουν αγνά και ανόθευτα προϊόντα** και έτσι συμβάλλουν στη διαφύλαξη της υγείας των καταναλωτών.
- **Όχι απόκρυψη προϊόντων σε περιόδους κρίσεων ή ελλείψεων**, έργο που κυρίως προσφέρουν οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί και έτσι συντελούν στην καλύτερη διατροφή των ανθρώπων.
- **Δικαιότερη κατανομή τον εθνικού εισοδήματος ανάμεσα στους πολίτες μιας χώρας** με την αύξηση του εισοδήματος την κατά κανόνα χαμηλοεισοδηματικών γεωργών χάρη στα αυξημένα εισοδήματα που πετυχαίνουν οι συνεταιρισμοί για τα μέλη τους.
- **Οικονομική ενίσχυση** αρρώστων και δωρεάν χορήγηση τροφίμων σε φτωχές οικογένειες.

2.2.3 Το πολιτιστικό έργο των συνεταιρισμών

Οι Συνεταιρισμοί προσφέρουν επίσης σημαντικό πολιτιστικό έργο στα μέλη τους και σ' ολόκληρη την Κοινωνία, όπως:

1. **Εκπαίδευση** για την ανύψωση του μορφωτικού τους επιπέδου και τον καλύτερο τρόπο ζωής των μελών των Συνεταιρισμών χάρη στα σεμινάρια και διαλέξεις που κάνουν ή χάρη στο περιοδικό ή στα ενημερωτικά φυλλάδια που εκδίδουν.
2. **Προστασία του περιβάλλοντος** με την παραμονή τους στα χωριά και την καλλιέργεια δένδρων και φυτών που προστατεύουν το έδαφος και το πράσινο και εμπλουτίζουν το περιβάλλον με καθαρό αέρα.
3. **Οικονομική ενίσχυση αγοράς εποπτικών μέσων διδασκαλίας** σε Σχολεία, Γυμνάσια και Λύκεια.
4. **Δημιουργία παιδικού θεάτρου** για τη ψυχαγωγία των παιδιών, όπως έκαναν οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Εκδόσεις (ΑΣΕ).
5. **Οικονομική Ενίσχυση Συνεδρίων**, όπως έκανε ο Καταναλωτικός Συνεταιρισμός "ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ-KONSUM" Αθηνών προς το Πανελλήνιο Συνέδριο Γεωργικής Οικονομίας που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στο Γεωργικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, στις 23-24 Νοεμβρίου 1990.
6. **Υποτροφίες σε παιδιά συνεταιρισμένων αγροτών** όπως έκανε η Συνεταιριστική Ένωση Καπνοπαραγωγών Ελλάδας (ΣΕΚΕ) για πολλά χρόνια και ιδιαίτερα σε

περιόδους φτώχειας οπότε ήταν δύσκολο να σπουδάσει κανείς. Οι υποτροφίες αυτές χορηγούνταν για τους κλάδους της Γεωπονίας, της Κτηνιατρικής, της Δασολογίας και των Οικονομικών Επιστημών που έχουν άμεση σχέση με την γεωργική παραγωγή. Οι επιστήμονες αυτοί απετέλεσαν και αποτελούν ακόμη τον πυρήνα ανάπτυξης των Συνεταιρισμών στη Χώρα μας.

2.3 Συνεταιριστικές Αρχές

Πολλοί αντιλαμβάνονται τις αρχές ως χαλύβδινες εντολές⁸ οι οποίες πρέπει να ακολουθούνται κατά γράμμα. Κατά μια έννοια αυτό είναι αληθές κατά το ότι οι αρχές θα έπρεπε να δίνουν το μέτρο αναφοράς. Κατά μια άλλη έννοια θα έπρεπε να περιορίζουν, ακόμη και να απαγορεύουν, ορισμένες ενέργειες και να ενθαρρύνουν άλλες.

Οι αρχές όμως είναι κάτι περισσότερο από εντολές. Είναι επίσης οδηγοί για να κρίνεται η συμπεριφορά και για να λαμβάνονται αποφάσεις. Δεν αρκεί να τίθεται το ερώτημα αν ένας συνεταιρισμός ακολουθεί το γράμμα των αρχών. Αυτό που είναι σημαντικό να γνωρίζει κανείς είναι αν ακολουθεί το πνεύμα τους, αν το όραμα που κάθε αρχή μεταφέρει, ατομικά ή συλλογικά, αποτυπώνεται στις καθημερινές δραστηριότητες του συνεταιρισμού. Από αυτή την άποψη, οι αρχές δεν είναι ένας τετριμμένος κατάλογος προς περιοδική και πανηγυρική αναθεώρηση. Είναι πλαίσια ενεργοποίησης, κινητοποιεί παράγοντες, μέσο των οποίων οι συνεταιρισμοί μπορούν να πάρουν στα χέρια τους το μέλλον.

Οι αρχές, που αποτελούν την καρδιά των συνεταιρισμών, δεν είναι ανεξάρτητες η μια από την άλλη. Συνδέονται σε μια ευαίσθητη ισορροπία. Όταν μία αγνοείται, όλες υποβαθμίζονται. Οι συνεταιρισμοί δεν πρέπει να κρίνονται αποκλειστικά με βάση μια από τις αρχές. Πρέπει να αποτιμώνται από το πόσο σωστά τηρούν τις αρχές στο σύνολο τους.

Στη Διακήρυξη του 1995 αναφέρονται επτά αρχές. Εθελοντική και ελεύθερη συμμετοχή, δημοκρατικός έλεγχος των συνεταιρισμών, οικονομική συμμετοχή των μελών, αυτονομία και ανεξαρτησία, εκπαίδευση, κατάρτιση και πληροφόρηση, συνεργασία μεταξύ συνεταιρισμών και ενδιαφέρον για την κοινότητα. Οι πρώτες τρεις αρχές στην ουσία τους αναφέρονται στην εσωτερική δυναμική, που είναι τυπική για κάθε συνεταιρισμό. Οι τέσσερις τελευταίες επηρεάζουν τόσο την εσωτερική λειτουργία όσο και τις εξωτερικές σχέσεις των συνεταιρισμών.

1. Εθελοντική και ελεύθερη συμμετοχή: Οι συνεταιρισμοί είναι εθελοντικές οργανώσεις, ανοιχτές σε όλα τα άτομα που μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις υπηρεσίες τους και επιθυμούν να αποδεχθούν τις ευθύνες του μέλους, χωρίς διακρίσεις φύλου, φυλής, κοινωνικής θέσης, πολιτικών και θρησκευτικών πεποιθήσεων. Αναλυτικότερα, η αρχή αυτή λέει τα εξής:

α) Η συμμετοχή ενός ατόμου σε συνεταιρισμό είναι εθελοντική, δηλαδή προϊόν δικής του θέλησης και απόφασης και όχι άλλων.

β) Η είσοδος ενός ατόμου σε συνεταιρισμό, στον οποίο θέλει να γίνει μέλος, είναι ελεύθερη και δυνατή χωρίς διακρίσεις ή τεχνητά εμπόδια.

γ) Η ελευθερία εισόδου στους συνεταιρισμούς συνοδεύεται ταυτόχρονα και από την ελευθερία εξόδου από τους συνεταιρισμούς, με ορισμένους βέβαια περιορισμούς.

---

⁸ Βλ. Συνεταιριστικές Αρχές για τον 21^ο αιώνα του Dr. Ian Mac Pherson, Ινστιτούτο Συνεταιριστικών Ερευνών και Μελετών, Δεκέμβριος 1995, σελ. 16-17.

Ενώ οι έννοιες της "εθελοντικής" και "ελεύθερης" συμμετοχής είναι συναφείς, όμως δεν είναι ταυτόσημες. Έτσι, η έννοια της "εθελοντικής" συμμετοχής αναφέρεται στο άτομο, δηλαδή στη συμπεριφορά του υποψηφίου μέλους προς τον συνεταιρισμό. Αντίθετα, η έννοια της "ελεύθερης" συμμετοχής αναφέρεται στον συνεταιρισμό, δηλαδή στη συμπεριφορά του συνεταιρισμού⁹ προς τα υποψήφια μέλη.

Γενικά, η αρχή της εθελοντικής συμμετοχής βασίζεται στην **αυτοβοήθεια** και η αρχή της ελεύθερης συμμετοχής βασίζεται στην **αλληλοβοήθεια** (αλληλεγγύη) των μελών του συνεταιρισμού και εκφράζει το αλτρουιστικό πνεύμα του συνεργατισμού, αφού το συνεταιριστικό κεφάλαιο που το δημιούργησαν τα παλιά και τα τωρινά μέλη του συνεταιρισμού με την επιτυχημένη λειτουργία του, το θέτουν στη διάθεση και των νέων μελών.

2. Δημοκρατικός Έλεγχος των συνεταιρισμών: Οι συνεταιρισμοί είναι δημοκρατικές οργανώσεις, που διοικούνται και ελέγχονται από τα μέλη τους, τα οποία συμμετέχουν ενεργά στη διαμόρφωση της πολιτικής τους και στη λήψη των αποφάσεων. Ο δημοκρατικός έλεγχος των συνεταιρισμών εκφράζεται και υλοποιείται κυρίως με τους εξής τρόπους:

- Με τη διοίκηση των συνεταιρισμών από αιρετά όργανα.
- Με την ισονομία στο δικαίωμα λήψης αποφάσεων, δηλαδή με την ισότητα στις ψηφοφορίες, «ένας άνθρωπος μία ψήφος».
- Με την πλειοψηφία στη λήψη αποφάσεων, που είναι βασική αρχή της δημοκρατίας.

3. Οικονομική συμμετοχή των μελών: Τα μέλη συμμετέχουν ισότιμα και διαχειρίζονται δημοκρατικά το κεφάλαιο του συνεταιρισμού. Αυτό σημαίνει ότι όσα άτομα θέλουν να γίνουν μέλη ενός συνεταιρισμού καταβάλλουν χρήματα (συνεταιριστική μερίδα) για να δημιουργήσουν το κεφάλαιο του συνεταιρισμού και έτσι να μπορέσει ακώλυτα να λειτουργήσει.

Είναι ιδιαίτερο χαρακτηριστικό γνώρισμα του συνεταιρισμού είναι ότι η οικονομική συμμετοχή των μελών στους συνεταιρισμούς είναι ισότιμη, δηλαδή όλα τα μέλη ενός συνεταιρισμού καταβάλλουν το ίδιο ακριβώς χρηματικό ποσό, όση είναι η αξία της συνεταιριστικής μερίδας, αφού για να γίνει κάποιος μέλος ενός συνεταιρισμού παίρνει μια και μόνο συνεταιριστική μερίδα. Αυτό γίνεται για να εξασφαλιστεί η ισότητα και η δικαιοσύνη ανάμεσα στα μέλη του συνεταιρισμού.

4. Αυτονομία και ανεξαρτησία των συνεταιρισμών: Οι συνεταιρισμοί είναι αυτόνομες οργανώσεις και ανεξάρτητες από το κράτος, τα κόμματα κι άλλους φορείς. Πιο αναλυτικά, η αρχή αυτή λέει τα εξής:

- Οι συνεταιρισμοί είναι αυτόνομες οικονομικές οργανώσεις αυτοβοήθειας και αλληλεγγύης, που λειτουργούν μ' ευθύνη των μελών τους.
- Οι συνεταιρισμοί είναι ανεξάρτητοι από το κράτος¹⁰, τα κόμματα και άλλους φορείς, τόσο στη διοίκηση όσο και στη λειτουργία τους.

Η αυτονομία και ανεξαρτησία των συνεταιρισμών αναφέρεται: (α) Στη διοίκηση του Συνεταιρισμού. (β) Στην λειτουργία του Συνεταιρισμού (γ) Στον έλεγχο του Συνεταιρισμού.

Η αρχή αυτή έχει μεγάλη σημασία για την ανάπτυξη του συνεταιριστικού κινήματος, γιατί:

1. Σφουρηλατείται το πνεύμα αλληλεγγύης ανάμεσα στα μέλη του συνεταιρισμού, και

⁹ Διοικητικού Συμβουλίου ή Γενικής Συνέλευσης.

¹⁰ Κυβέρνηση ή δημόσιους οργανισμούς.

2. ενθαρρύνεται το Διοικητικό Συμβούλιο με τα υπαλληλικά στελέχη του να επινοήσουν μεθόδους και συστήματα αποδοτικής οργάνωσης και λειτουργίας των συνεταιρισμών για να ωφελήσουν στο μέγιστο τα μέλη.

5. Εκπαίδευση, κατάρτιση και πληροφόρηση: Οι συνεταιρισμοί θα πρέπει να παρέχουν εκπαίδευση στα αιρετά και υπαλληλικά στελέχη τους καθώς και στα μέλη τους και πληροφόρηση στο κοινό για συνεταιριστικά και άλλα θέματα, για να παίρνουν σωστότερες αποφάσεις και έτσι οι συνεταιρισμοί να λειτουργούν αποδοτικότερα προς όφελος όλων.

Μεταξύ άλλων η συνεταιριστική εκπαίδευση, κατάρτιση και πληροφόρηση πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής γνωστικά αντικείμενα:

- Συνεταιριστικές αρχές
- Συνεταιριστική νομοθεσία
- Οργάνωση και διοίκηση συνεταιρισμών
- Ωφέλειες των συνεταιρισμών
- Αδυναμίες των συνεταιρισμών
- Συνεταιριστική ανάπτυξη
- Βασικές οικονομικές έννοιες
- Στοιχεία Μάρκετινγκ τροφίμων και άλλων προϊόντων
- Ποιοτικός προσδιορισμός προϊόντων
- Υγιεινή διατροφή.

6. Συνεργασία μεταξύ συνεταιρισμών: Η συνεργασία μεταξύ συνεταιρισμών επιβάλλεται για να αυξάνεται ο συνολικός όγκος των εργασιών τους, οπότε ισχυροποιείται η διαπραγματευτική τους δύναμη και δημιουργούνται "οικονομίες μεγέθους" στις διάφορες οικονομικές δραστηριότητες τους και έτσι λειτουργούν αποδοτικότερα. Το βασικό πλεονέκτημα της συνεργασίας μεταξύ των συνεταιρισμών είναι η αύξηση του συνολικού όγκου των εργασιών των συνεργαζομένων συνεταιρισμών, που αναλύεται στα εξής επί μέρους πλεονεκτήματα:

- Ισχυροποιείται η διαπραγματευτική δύναμη των συνεταιρισμών.
- Πετυχαίνουν "οικονομίες μεγέθους" στις διάφορες δραστηριότητες τους.
- Καθίσταται δυνατή η κατασκευή γεωργικών βιομηχανιών ή άλλων εγκαταστάσεων σύγχρονων και πολυδάπανων.
- Ενθαρρύνεται η απασχόληση εξειδικευμένων στελεχών στους Συνεταιρισμούς, που συνήθως είναι υψηλόμισθοι.
- Μπορεί να αναληφθεί η έκδοση περιοδικού ή άλλου εντύπου υψηλής στάθμης, που συνήθως είναι πολυδάπανη.

7. Το ενδιαφέρον για την κοινότητα: Οι συνεταιρισμοί πρέπει να ενδιαφέρονται για την ανάπτυξη της κοινότητας μέσα στην οποία λειτουργούν. Το ενδιαφέρον των συνεταιρισμών για τις κοινότητες αναλύεται σε:

- **Απασχόληση μελών** της Κοινότητας, με τη δημιουργία παραγωγικών μονάδων (αγροτικών, βιοτεχνικών.)
- **Διατήρηση καθαρού φυσικού ή αστικού περιβάλλοντος** της Κοινότητας, ανάλογα αν είναι αγροτική ή αστική.
- **Σεβασμός του κοινωνικού περιβάλλοντος** της Κοινότητας, με προγράμματα επίλυσης κοινωνικών προβλημάτων, όπως είναι τα ναρκωτικά, ο αλκοολισμός, κ. ά.

Οι κύριοι στόχοι της αρχής "ενδιαφέρον για την Κοινότητα" είναι οι εξής:

1. Η βελτίωση της κοινωνικής κατάστασης των μελών του συνεταιρισμού, αφού είναι ταυτόχρονα και μέλη της Κοινότητας.

2. Η βελτίωση της ποιότητας ζωής των μελών και του κοινού, αφού αποτελούν μέλη της Κοινότητας.

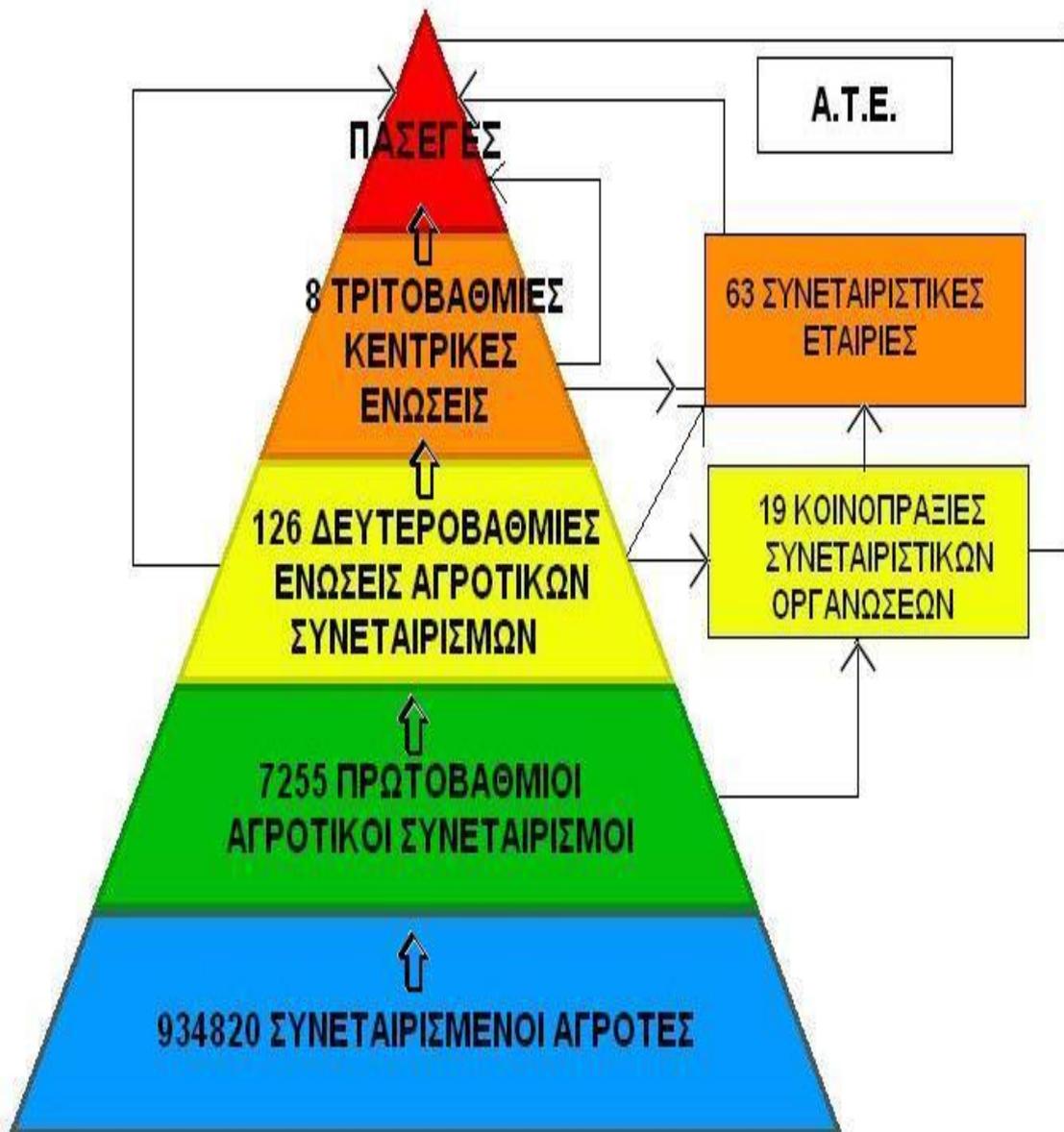
3. Η ανάπτυξη της κοινότητας μέσα στην οποία λειτουργεί ο Συνεταιρισμός, αφού η ανάπτυξη της Κοινότητας επηρεάζει την ανάπτυξη του συνεταιρισμού.

2.4 Δομή του συνεταιριστικού κινήματος

Οι γεωργικοί συνεταιρισμοί είναι οργανωμένοι και λειτουργούν σε τρεις (3) βαθμίδες ή επίπεδα. Αυτή η δομή του αγροτοσυνεταιριστικού κινήματος στην Ελλάδα παρουσιάζεται στο παρακάτω διάγραμμα με τη μορφή μιας πυραμίδας. Τα βέλη στο διάγραμμα υποδηλώνουν την κατεύθυνση της οργάνωσης του συνεταιριστικού κινήματος, ενώ δίνεται και ο αριθμός των συνεταιριστικών οργανώσεων σε κάθε βαθμίδα. Στη βάση της πυραμίδας βρίσκονται οι πρώτοι βαθμού γεωργικοί συνεταιρισμοί, που αποτελούν και τη βάση του όλου συστήματος λειτουργίας του αγροτοσυνεταιριστικού κινήματος.

Η συνεργασία των πρωτοβάθμιων γεωργικών συνεταιρισμών σε ευρύτερο γεωγραφικό επίπεδο οδηγεί στη δημιουργία των Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών. Οι Ενώσεις με τη σειρά τους συνεργάζονται τόσο σε περιφερειακό όσο και σε εθνικό επίπεδο για να σχηματίσουν τριτοβάθμιες Κεντρικές Ενώσεις. Οι συνεταιριστικές οργανώσεις έχουν το δικαίωμα για την καλύτερη διεξαγωγή των εργασιών τους να ιδρύσουν μεταξύ τους, σε συνεργασία με την Αγροτική Τράπεζα ή με τρίτους, εμπορικές εταιρίες (Α.Ε. - ομόρρυθμες - Ε.Π.Ε) ή Κοινοπραξίες. Οι κοινοπραξίες και οι εταιρίες που αναπτύσσουν εξειδικευμένες δραστηριότητες συνδέονται με την πυραμίδα και λειτουργούν σε όλες τις βαθμίδες των συνεταιρισμών.

Η πυραμίδα του συνεταιριστικού κινήματος¹¹

¹¹ Πηγή: Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος, Έκθεση Πεπραγμένων 1981, Στοιχεία του 1980.

2.4.1 Πρωτοβάθμιοι Γεωργικοί Συνεταιρισμοί

Οι πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί δημιουργούνται στον τόπο απασχόλησης και κατοικίας των αγροτών και τα μέλη τους είναι φυσικά πρόσωπα, αν και νομικά είναι δυνατή η συμμετοχή νομικών προσώπων - αγροτικών επιχειρήσεων, με εξαίρεση τις εμπορικές επιχειρήσεις. Οι δραστηριότητες των πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών περιορίζονται κυρίως στα όρια ενός δήμου ή μίας κοινότητας, χωρίς βέβαια να αποκλείεται η επέκταση των δραστηριοτήτων τους σε περισσότερους δήμους ή κοινότητες. Κατά πολλές περιπτώσεις είναι δυνατό στον ίδιο δήμο ή την ίδια κοινότητα να λειτουργούν περισσότεροι από ένας συνεταιρισμοί με τις ίδιες δραστηριότητες¹².

Οι πιστωτικοί συνεταιρισμοί που λειτουργούν πρέπει να θεωρηθούν σαν συνεταιρισμοί πολλαπλών δραστηριοτήτων, γιατί παράλληλα με τις πιστωτικές εκτελούν και άλλες εργασίες, όπως π.χ. προμηθευτικές και παραγωγικές. Ένας π.χ. πιστωτικός συνεταιρισμός μπορεί να διαθέτει παραγωγικές εγκαταστάσεις και να ασχολείται με την επεξεργασία και μεταποίηση γεωργικών προϊόντων, προμήθεια γεωργικών εφοδίων, αποθήκευση και εμπορία γεωργικών προϊόντων. Το τελευταίο αυτό φαινόμενο, δηλαδή του πολλαπλού σκοπού των γεωργικών συνεταιρισμών, δυσκολεύει την περιγραφή της δομής του συνεταιριστικού κινήματος. Ενδεικτικά, οι πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί μπορούν να χωριστούν στις εξής κατηγορίες:

- πολλαπλού σκοπού,
- πώλησης,
- παραγωγής και επεξεργασίας¹³,
- διάφορων σκοπών.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία των κρατικών υπηρεσιών που εποπτεύουν τους συνεταιρισμούς σε ολόκληρη τη χώρα λειτουργούν σήμερα περίπου 8.400 συνεταιρισμοί. Από τους συνεταιρισμούς αυτούς 7.255 λειτουργούν στον αγροτικό τομέα και περίπου 1150 στον αστικό τομέα. Από τους αστικούς συνεταιρισμούς οι 300 περίπου είναι οικοδομικοί.

Ο συνολικός αριθμός των μελών των αγροτικών συνεταιρισμών είναι 934.820 και των αστικών περίπου 100.000 χιλ. Από τα τελευταία στοιχεία προκύπτει ότι η οικονομία ενός σημαντικού ποσοστού του συνολικού πληθυσμού της χώρας συνδέεται με τους συνεταιρισμούς.

2.4.2 Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών

Οι πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί συνεργάζονται μεταξύ τους σε ευρύτερο γεωγραφικό επίπεδο και ενώνονται για να σχηματίσουν τις 126 Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών που υπάρχουν σήμερα στη χώρα μας. Η εξυπηρέτηση πολλαπλών σκοπών των Ενώσεων είναι ένα χαρακτηριστικό, όπως συμβαίνει και στους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς, αφού μόνο ένας μικρός αριθμός Ενώσεων από το σύνολο επιδιώκουν ένα μοναδικό σκοπό που καθορίζεται από το καταστατικό τους. Οι δευτεροβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις μπορούν να χωριστούν στις εξής κατηγορίες:

¹² Ομοειδείς συνεταιρισμοί.

¹³ Είναι μεταποιητικοί συνεταιρισμοί και διαθέτουν τουλάχιστον μια μικρή βιομηχανική εγκατάσταση.

- Γεωργικών συνεταιρισμών πολλαπλών δραστηριοτήτων.
- Δασικών συνεταιρισμών.
- Οινοποιητικών συνεταιρισμών.
- Ελαιουργικών συνεταιρισμών.
- Συνεταιρισμών παραγωγής οπωροκηπευτικών προϊόντων.
- Γαλακτομικών συνεταιρισμών.
- Συνεταιρισμών αγελαδοτρόφων.
- Σταφιδικές.
- Πτηνοτροφικές.
- Προμηθευτικών και πώλησης.
- Αλιευτικών και ιχθυοτροφικών.

2.4.3 Κοινοπραξίες και Κεντρικές Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών

Τόσο οι Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών όσο και οι πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί έχουν τη δυνατότητα να συγκροτούν κοινοπραξίες μεταξύ τους ή με τη συμβολή τρίτων σε περιφερειακή και εθνική κλίμακα. Οι κοινοπραξίες αυτές είναι επίσης συνεταιριστικές οργανώσεις δευτέρου βαθμού και σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία στον τομέα της αγροτικής οικονομίας υπάρχουν 19 κοινοπραξίες συνεταιριστικών οργανώσεων.

Οι δευτεροβάθμιες Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών κάτω από την ανάγκη συντονισμού των δραστηριοτήτων τους - γεωγραφικοί παράγοντες και απαιτήσεις της εμπορίας - συνεργάζονται για να σχηματίσουν τις τριτοβάθμιες Κεντρικές Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών. Έτσι έχουν δημιουργηθεί οχτώ (8) Κεντρικές Ενώσεις πολλαπλού σκοπού και άλλες που ασχολούνται ειδικά με την εμπορία ενός ή περισσότερων γεωργικών προϊόντων με ή χωρίς επεξεργασία. Διευκρινίζεται εδώ ότι τα μέλη των τριτοβάθμιων Κεντρικών Ενώσεων είναι οι περισσότερες δευτεροβάθμιες Ενώσεις λόγω της πολλαπλής συμμετοχής και λιγοστοί πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί που μπορεί να μετέχουν απευθείας στις τριτοβάθμιες Κεντρικές Ενώσεις.

2.4.4 Συνεταιριστικές Εταιρείες

Οι κάθε είδους συνεταιριστικές εταιρείες έχουν ιδρυθεί από συνεταιριστικές οργανώσεις με την Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος (Α.Τ.Ε.) ή εξωσυνεταιριστικούς φορείς στη βάση της μεγαλύτερης επιχειρηματικής ευελιξίας. Συνολικά υπάρχουν σήμερα 63 συνεταιριστικές εταιρείες που χωρίζονται στις εξής κατηγορίες:

- Ανώνυμες Εταιρείες Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Α.Τ.Ε.
- Ανώνυμες Εταιρείες Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Α.Τ.Ε ή Θυγατρικών Εταιρειών της Α.Τ.Ε και Τρίτων.
- Ανώνυμες Εταιρείες Συνεταιριστικών Οργανώσεων, Αμιγείς και Θυγατρικές.
- Ανώνυμες Εταιρείες Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Τρίτων (χωρίς συμμετοχή της Α.Τ.Ε).
- Ομόρρυθμες.

- Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης.
- Κοινοπραξίες Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Α.Τ.Ε.
- Άτυπες Κοινοπραξίες – Συνεργασίες Συνεταιριστικών Οργανώσεων Αμιγείς ή με την Α.Τ.Ε ή Τρίτους.

2.4.5 Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών

Η Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών βρίσκεται στην κορυφή του όλου συνεταιριστικού κινήματος και τυπικά αποτελεί, το ανώτερο συνδικαλιστικό όργανο των συνεταιριστικών οργανώσεων.

Τα μέλη της είναι οι εκατόν δεκατέσσερις (114) Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών και συνεργάζεται με είκοσι πέντε (25) αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις που λειτουργούν σε μορφή Κεντρικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (ΚΕΣΕ), Κοινοπραξιών Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων (ΚΑΣΟ) και συνεταιριστικών εταιρειών. Σύμφωνα με το καταστατικό της ΠΑΣΕΓΕΣ, οι Ε.Π.Ε. δεν μπορούν να είναι μέλη της.

Αντιμετωπίζοντας ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον, εντός του οποίου καλούνται να λειτουργήσουν τα μέλη της, η ΠΑΣΕΓΕΣ σχεδιάζει αποτελεσματικές πολιτικές με σκοπό τους παρακάτω στρατηγικούς στόχους:

1. Ανάπτυξη και διάδοση των αρχών του συνεργατισμού σε εθνικό επίπεδο.
2. Αποτελεσματικό συντονισμό στην ανάπτυξη των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων των Συνεταιριστικών Οργανώσεων τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.
3. Αποτελεσματική αντιπροσώπευση των Συνεταιριστικών Οργανώσεων εντός και εκτός Ελλάδος.

Στα πλαίσια των παραπάνω στρατηγικών στόχων η ΠΑΣΕΓΕΣ δραστηριοποιείται στα ακόλουθα πεδία:

- Σχεδιασμός και ανάπτυξη του Ελληνικού Αγροτικού Συνεταιριστικού κινήματος.
- Μελέτη των προβλημάτων των Συνεταιριστικών Οργανώσεων και των φυσικών μελών τους, υπόδειξη λύσεων και στήριξη των Συνεταιριστικών Οργανώσεων στην ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους.
- Προσφορά συμβουλευτικών υπηρεσιών στις Συνεταιριστικές Οργανώσεις μέλη της σε θέματα οργάνωσης και λειτουργίας των Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων, εκπόνησης μελετών και ερευνών και σύναψης συμβάσεων.
- Σχεδιασμός και εφαρμογή του αγροτικού συνεταιριστικού εκπαιδευτικού προγράμματος σε ετήσια βάση.

2.4.6 Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος

Τόσο η εποπτεία των πρωτοβάθμιων γεωργικών συνεταιρισμών, όσο και ο διοικητικός-διαχειριστικός έλεγχος γίνονται από το κράτος (Υπουργείο Γεωργίας). Η αρμοδιότητα αυτή παραχωρήθηκε στην Α.Τ.Ε. από την εποχή της ίδρυσης της (1929). Μέσα στα πλαίσια της εφαρμογής της αγροτικής πολιτικής της κυβέρνησης, τα εποπτικά όργανα της Α.Τ.Ε. παρευρίσκονται σχεδόν σε όλες τις συνεδριάσεις των γενικών συνελεύσεων και των διοικητικών συμβουλίων, που πραγματοποιούνται στη

διάρκεια του χρόνου, τόσο στους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς, όσο και, στις ενώσεις και τις Α.Ε. στις οποίες συμμετέχει η Α.Τ.Ε.

Όργανα της Α.Τ.Ε. επεξεργάζονται καταστατικά, κανονισμούς και αποφάσεις (προτάσεις) για ίδρυση ή εκούσια διάλυση συνεταιρισμών και υποβάλλουν μηνύσεις κατά οργάνων συνεταιρισμών για διάφορες διαχειριστικές ανωμαλίες μετά από το σχετικό διαχειριστικό έλεγχο.

Ξέχωρα από τη χρηματοδότηση συνεταιρισμών μετά από γνωμάτευση των αρμόδιων οργάνων της η Α.Τ.Ε., τελευταία, δραστηριοποιείται σε ένα ευρύτερο φάσμα πεδίων δράσης στον αγροτικό τομέα, π.χ. τραπεζικές εργασίες εισαγωγών-εξαγωγών και συναλλάγματος, ασφαλίσσεις αγροτών μέσω των συνεταιρισμών με ασφάλιση όλων σχεδόν των περιπτώσεων (καλλιεργητικά δάνεια, αγορά μηχανημάτων, κατασκευή εγκαταστάσεων).

2.5 Οργανωτική συγκρότηση και διοίκηση πρωτοβάθμιων αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων

Οι πρωτοβάθμιες αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις συγκροτούνται από 50 τουλάχιστον για τις Γενικές και 20 για τις Ειδικές συνελεύσεις, φυσικά πρόσωπα και διοικούνται από το Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται από 5 τουλάχιστον μέλη. Το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων για τριετή θητεία.

Όσον αφορά την οργάνωση των δραστηριοτήτων¹⁴, αυτές ομαδοποιούνται εσωτερικά σε δέσμες ομοειδών δραστηριοτήτων και μπορούν να διατηρήσουν την παραδοσιακή μορφή τμημάτων, όπως λόγω χάρη πιστωτικών εργασιών, πωλήσεων, προμηθειών και διανομής αγροτικών εφοδίων. Μπορούν όμως να πάρουν και νέες μορφές όπως τη μορφή της Κλαδικής Οργάνωσης Παραγωγής Αγροτικού Συνεταιρισμού (Κ.Ο.Π.Α.Σ.) ή τη μορφή της Ομάδας Κοινής Εκμετάλλευσης (Ο.Κ.Ε.). Στα πλαίσια της πρωτοβάθμιας κλίμακας μπορούν να υπάρχουν περισσότερες από μια ΚΟΠΑΣ και ΟΚΕ, αν οι ανάγκες της το επιβάλλουν. Οι πρωτοβάθμιες οργανώσεις μπορούν παραπέρα να συνεργάζονται μεταξύ τους και να συγκροτούν Συνεταιριστικές Εταιρείες ή να συνεργάζονται και με τρίτους και να συγκροτούν Κοινές Επιχειρήσεις.

Η αποτελεσματικότητα των πρωτοβάθμιων αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων θα κριθεί από το βαθμό ανταπόκρισης των μελών τους στις υποχρεώσεις τους και το βαθμό λειτουργίας των οργάνων τους, όπως της Γενικής Συνέλευσης και του Διοικητικού Συμβουλίου.

Η μαζική και ενεργητική συμμετοχή όλων των μελών σε όλες τις διαδικασίες, θα συμβάλει αποφασιστικά στην αναβάθμιση τους και των οργάνων τους, θα συμβάλει παραπέρα στον αρτιότερο προγραμματισμό ανάπτυξης των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων αλλά και θα συμβάλει ουσιαστικά στην ανάδειξη νέων και ικανών στελεχών, προϋπόθεση αναγκαία και ικανή να χτυπήσει οριστικά και να εξαλείψει το φαινόμενο του αγροτοπατερισμού, που λυμαίνεται παραγοντίστικα και οικογενειοκρατικά (νεποτισμός)¹⁵ και διαλύει το αγροτικό συνεταιριστικό κίνημα.

¹⁴ Βλ. Κώστας Λάμπρος, Συνεταιρισμοί και ανάπτυξη, Αθήνα 1996, σελ. 106-107.

¹⁵ Εύνοια φίλων και συγγενών στο μοίρασμα θέσεων και αξιωμάτων.

2.6 Οργανωτική συγκρότηση και διοίκηση των δευτεροβάθμιων αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων

Οι αγροτικοί συνεταιρισμοί που έχουν την έδρα τους στον ίδιο νομό, συνιστούν τη δευτεροβάθμια αγροτική συνεταιριστική οργάνωση, την Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών¹⁶ (Ε.Α.Σ.). Η Ε.Α.Σ. διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται από (5) πέντε τουλάχιστον μέλη. Το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση της Ένωσης που απαρτίζεται από τους αντιπροσώπους όλων των Αγροτικών Συνεταιρισμών του νομού ανάλογα με τον αριθμό των μελών τους.

Οι δραστηριότητες της Ένωσης είναι γενικές και αποσκοπούν στη δημιουργία των προϋποθέσεων και της υποδομής για την αποτελεσματικότερη δράση των μελών της, δηλαδή των πρωτοβάθμιων συνεταιριστικών οργανώσεων.

Η Ένωση παύει να είναι ένας απλός μεσάζοντας των αγροτικών συνεταιρισμών ή ο επιχειρηματίας ανταγωνιστής τους, όπως συχνότατα συνέβαινε μέχρι σήμερα. Δεν ασχολείται με την πρωτογενή παραγωγή. Ιδρύει και διευθύνει μονάδες επεξεργασίας και μεταποίησης των προϊόντων των μελών της, μόνον όταν απαιτείται η συνεργασία δύο ή περισσότερων μελών της.

Στα πλαίσια της Ένωσης μπορούν να λειτουργούν παραρτήματα της για την πληρέστερη εκπλήρωση των σκοπών της. Μπορούν ακόμα να συγκροτούνται Κλαδικές Οργανώσεις Παραγωγής Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών κατά κλάδο παραγωγής ή βασικό προϊόν και Συνεταιριστικές Εταιρείες. Μπορούν ακόμα να συνεργάζονται με τρίτους, Κοινές Επιχειρήσεις για την αντιμετώπιση ειδικών αναγκών.

Τέλος οι Ενώσεις μπορούν, με απόφαση των Γενικών Συνελεύσεων πέντε (5) τουλάχιστον Ενώσεις να συγκροτούν Συνεταιριστικούς Οργανισμούς με σκοπό τον καλύτερο συντονισμό και την αποτελεσματικότερη υποβοήθηση του έργου των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων σε τομείς παραγωγής ή προμήθειας αγροτικών εφοδίων, όπως παραγωγή, εμπορία, διάθεση λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων, μηχανημάτων, υβριδίων ή πολλαπλασιαστικού υλικού, καθώς επίσης και στους τομείς διακίνησης αγροτικών προϊόντων στην εσωτερική και εξωτερική αγορά και στην αγορά και αναδιανομή αγροτικής γης.

Οι Συνεταιριστικοί Οργανισμοί διοικούνται από Διοικητικό Συμβούλιο που απαρτίζεται από επτά (7) τουλάχιστον μέλη. Το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση του Συνεταιριστικού Οργανισμού, που απαρτίζεται από αντιπροσώπους όλων των Ενώσεων που συμμετέχουν στο Συνεταιριστικό Οργανισμό.

Το γεγονός πως ο Νόμος 1541/85 απαγορεύει, πλην ελάχιστων εξαιρέσεων, την ύπαρξη και λειτουργία περισσότερων της μιας Ένωσης στον ίδιο νομό, αλλά και το γεγονός πως καταργεί τον ανταγωνισμό τόσο μεταξύ ομοβάθμιων ή και διαφορετικού βαθμού αποτελούν εγγύηση πως το Αγροτικό Συνεταιριστικό Κίνημα μέσα από την ορθολογική του οργάνωση και λειτουργία στη βάση των ανόθευτων συνεταιριστικών αρχών του, θα μπορέσει σύντομα να ξεπεράσει τις υφιστάμενες αδυναμίες του και να ανταποκριθεί στον σημαντικότερο ρόλο του για την προώθηση των συμφερόντων της συνεταιρισμένης αγροτιάς και για την προώθηση της περιφερειακής και της συνολικής οικονομικής ανάπτυξης της χώρας.

¹⁶ Βλ. Κώστας Λάμπρος, Συνεταιρισμοί και ανάπτυξη, Αθήνα 1996, σελ. 107-109.

2.7 Οργανωτική συγκρότηση και διοίκηση των τριτοβάθμιων Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων

Οι Κεντρικές Κλαδικές Συνεταιριστικές Ενώσεις¹⁷ έχουν περιφέρεια ολόκληρη την επικράτεια και αφορούν συγκεκριμένο κλάδο παραγωγής ή βασικό προϊόν. Αυτό σημαίνει πως δεν μπορούν να υπάρχουν για τον ίδιο κλάδο ή το ίδιο βασικό προϊόν περισσότερες από μια Κεντρικές Ενώσεις.

Σκοπός τους είναι ο συντονισμός και η ενίσχυση του έργου του Αγροτικού Συνεταιριστικού Κινήματος γενικά και των επιμέρους κλάδων ή βασικών προϊόντων ειδικότερα.

Σε Κεντρικές Ενώσεις μπορούν να συμμετέχουν όλες οι Ενώσεις στα πλαίσια των οποίων λειτουργούν Κλαδικές Οργανώσεις Παραγωγής Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών του κλάδου ή του βασικού προϊόντος. Αυτό σημαίνει πως μια Ένωση μπορεί να συμμετέχει σε τόσες Κεντρικές Ενώσεις όσες είναι και οι Κλαδικές Οργανώσεις που λειτουργούν σ' αυτήν.

Διοικούνται με τον ίδιο τρόπο που διοικούνται και οι δευτεροβάθμιες οργανώσεις. Οι Γενικές Συνελεύσεις τους απαρτίζονται από τους αντιπροσώπους των Ενώσεων - μελών τους που πρέπει να είναι και μέλη των αντίστοιχων Κλαδικών Οργανώσεων των Ενώσεων.

Με την κλαδική διάρθρωση (οργανωτική συγκρότηση) του Συνεταιριστικού Κινήματος ξεκινάει απ' την Κλαδική Οργάνωση του Γενικού Αγροτικού Συνεταιρισμού προχωράει στην Κλαδική Οργάνωση της Ένωσης και καταλήγει στην Κεντρική Ένωση που την κλαδική αντιπροσωπευτική διοίκηση την εξασφαλίζει ο ορθολογισμός της δράσης και η υψηλή αποτελεσματικότητα του όλου συνεταιριστικού κινήματος. Έτσι δε θα παρατηρείται πια το θλιβερό φαινόμενο να αποφασίζουν για τον α' ή β' κλάδο της αγροτικής παραγωγής, διοικήσεις των οποίων τα μέλη καμιά ιδέα και καμιά σχέση δεν είχαν με τον κλάδο που διοικούσαν.

Να σημειωθεί ακόμα πως οι Κεντρικές Ενώσεις μπορούν να συγκροτούν στο εσωτερικό τους παραρτήματα και να ιδρύουν συνεταιριστικές εταιρείες και κοινές επιχειρήσεις.

2.8 Οργανωτική συγκρότηση και Διοίκηση της ΠΑΣΕΓΕΣ

Η κορυφαία οργάνωση του Αγροτικού Συνεταιριστικού Κινήματος αποτελείται απ' όλες τις Ενώσεις Αγροτικών Συνεταιρισμών της χώρας. Έχει την έδρα της στην Αθήνα και γραφεία στη Θεσσαλονίκη και στις Βρυξέλλες. Με έδρα τη Θεσσαλονίκη λειτουργεί επίσης Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) Εθνικής Εμβέλειας και Νέο Συνεδριακό Κέντρο, για την αποτελεσματικότερη εκπλήρωση των στόχων της και την εξυπηρέτηση των μελών της.

Διοικείται από 21μελές Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο με τη σειρά του εκλέγει πενταμελές προεδρείο. Με εισήγηση του προεδρείου το Διοικητικό Συμβούλιο ορίζει το γενικό διευθυντή, ο οποίος έχει την ευθύνη της διοικητικής, οικονομικής και διαχειριστικής λειτουργίας της ΠΑΣΕΓΕΣ.

Το προεδρείο και ο γενικός διευθυντής υποστηρίζονται από ένα ευέλικτο σχήμα διοικητικής οργάνωσης το οποίο αποτελείται αφ' ενός μεν από μόνιμους υπαλλήλους υψηλής εξειδίκευσης και ανωτάτης κατάρτισης, αφετέρου δε από εξωτερικούς ειδικούς επιστημονικούς συνεργάτες συμβούλους.

¹⁷ Βλ. Κώστας Λαμπός, Συνεταιρισμοί και ανάπτυξη, Αθήνα 1996, σελ. 109.

Να σημειωθεί πως στις Διοικήσεις των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων όλων των βαθμών, αλλά και της ΠΑΣΕΓΕΣ, συμμετέχουν και εκπρόσωποι του προσωπικού των αντίστοιχων Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων.

2.9 Η σχέση κράτους - συνεταιρισμών

Σχετικά με το θέμα της ένταξης των συνεταιρισμών στο οικονομικό σύστημα είναι και το θέμα της σχέσης κράτους-συνεταιρισμών. Οι συνεταιρισμοί είναι τμήμα της ιδιωτικής οικονομίας συνακόλουθα οι σχέσεις κράτους-συνεταιρισμών πρέπει να είναι σχέσεις κράτους-ιδιωτικής επιχείρησης.

Στην συνεταιριστική επιχείρηση κύριος σκοπός της παραγωγής είναι η ικανοποίηση των αναγκών και επιθυμιών των μελών της, ενώ παράλληλα και ταυτόχρονα τα μέλη του συνεταιρισμού έχουν το κέρδος ως κύριο σκοπό της παραγωγής τους, όπως συμβαίνει στην ιδιωτική επιχείρηση. Έμμεσος σκοπός της συνεταιριστικής επιχείρησης είναι το κέρδος και η εμπορευματική ανταλλαγή, ταυτόχρονα όμως και αναγκαία προϋπόθεση εκπλήρωσης του κύριου παραγωγικού σκοπού, δηλαδή της ικανοποίησης των αναγκών και επιθυμιών των μελών της.

Σε ό,τι αφορά τη Συνεταιριστική Επιχείρηση από άποψη περιεχομένου του παραγωγικού της αποτελέσματος, ισχύουν τα ίδια με την Ιδιωτική Επιχείρηση, δηλαδή παράγει: (1) υλικά αγαθά (αξίες χρήσης), (2) εμπορεύματα (ανταλλακτικές αξίες) και (3) κέρδος αλλά με τις εξής διαφορές: (α) ο συνεταιρισμός δεν αποτελεί κυρίαρχη μορφή του τρόπου παραγωγής και ως εκ τούτου έχει υπαχθεί στην ιδιωτική επιχείρηση η οποία είναι η κυρίαρχη μορφή του. Αυτό σημαίνει ότι στον υφιστάμενο κυρίαρχο τρόπο παραγωγής, δηλαδή τον καπιταλιστικό, η συνεταιριστική οργάνωση βρίσκεται πλησιέστερα προς την ιδιωτική μορφή παραγωγής παρά προς την κρατική και (β) στη συνεταιριστική επιχείρηση το κέρδος το οποίο είναι η χρηματική μορφή της υπερεργασίας του συνεταιρισμού - ολόκληρο ή μέρος του - το ιδιοποιούνται συλλογικά οι άμεσοι παραγωγοί, τα μέλη της.

Έτσι οι Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις απέναντι στο κράτος συμπεριφέρονται ως ιδιοκτήτες των προϊόντων τους (εκροών) και ως ιδιοκτήτες των αντικειμενικών όρων (εισροών) παραγωγής τους. Ωστόσο οι ιδιοκτησιακές αυτές σχέσεις και οι κοινωνικοοικονομικοί όροι ύπαρξής τους δεν καθορίζονται και δεν αναπαράγονται εξολοκλήρου από τις ίδιες αλλά σε μεγάλο βαθμό αναπτύσσονται στα πλαίσια όρων που θέτει το κράτος ή, στην περίπτωση ιδιαίτερα του αγροτικού τομέα, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ΕΚ) ως μια υπερεθνική οντότητα. Στη δεύτερη περίπτωση το πλαίσιο των όρων είναι ευρύτερο και αποσκοπεί στην ενσωμάτωση του αγροτικού τομέα, άρα και των Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων στο Κοινοτικό πλαίσιο ολοκλήρωσης.

Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά τα πλαίσια και τους όρους αναπαραγωγής των Συνεταιρισμών, παρατηρούμε ότι αυτά υπόκεινται στους όρους του κυρίαρχου τρόπου παραγωγής, δηλ. του καπιταλιστικού. Αλλά η αυτονομία και η ανεξαρτησία των συνεταιριστικών οργανώσεων του αγροτικού τομέα, σε σχέση με το κράτος ή και την ΕΚ, έχει το εξής περιεχόμενο: ο υποκειμενικός σκοπός των ιδιωτικών και συνεταιρισμένων αγροτών-παραγωγών είναι μεν η επίτευξη του κέρδους, η πραγμάτωση του όμως δεν γίνεται μόνον από την αγορά αλλά και από την κρατική και Κοινοτική αγροτική πολιτική με τη μορφή επιδοτήσεων και εισοδηματικών ενισχύσεων.

Γενικότερα η οικονομική δραστηριότητα τους ρυθμίζεται και ελέγχεται από το κράτος και την κοινότητα. Οι ρυθμίσεις και οι έλεγχοι αυτοί δεν αναιρούν μεν το κέρδος ως υποκειμενικό σκοπό της δραστηριότητας τους, στοχεύουν δε στην υπαγωγή των ατομικών συμφερόντων και επιδιώξεων των παραγωγών-αγροτών στις προτεραιότητες και αναγκαιότητες της Κοινοτικής Αγροτικής Πολιτικής. Με αυτόν τον τρόπο, η Συνεταιριστική Επιχείρηση, ενσωματώνεται στην Κοινοτική αγροτική οικονομία και αφομοιώνεται από αυτήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΟΡΓΑΝΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΝΩΣΕΙΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

3.1 Διοικητικό Συμβούλιο

Η Διοίκηση της Ένωσης ασκείται από το Διοικητικό συμβούλιο, που αποτελείται από επτά (7) μέλη τα οποία εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση.

Η δήλωση υποψηφιότητας, τόσο για το Διοικητικό Συμβούλιο, όσο και για Αντιπρόσωπος κατατίθεται εγγράφως στον Πρόεδρο ή το νόμιμο αναπληρωτή του, στα γραφεία της οργάνωσης μέχρι την 12π.μ. ώρα, της τρίτης ημέρας πριν από τις εκλογές.

Τις εκλογές για την ανάδειξη του διοικητικού συμβουλίου και των αντιπροσώπων της Ένωσης στις κεντρικές Συνεταιριστικές Ενώσεις, στις Κοινοπραξίες Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και στην ΠΑΣΕΓΕΣ που μετέχει η Ένωση διενεργεί εφορευτική επιτροπή η οποία εκλέγεται από τη Γενική συνέλευση των Αντιπροσώπων με φανερή ψηφοφορία και αποτελείται από τρία (3) τουλάχιστον μέλη. Στις εκλογές παρίσταται δικαστικός αντιπρόσωπος διορισμένος από το αρμόδιο δικαστήριο.

3.1.1 Συγκρότηση – Κωλύματα - Συμμετοχή

Το Διοικητικό Συμβούλιο, μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την εκλογή του, συνέρχεται και συγκροτείται σε σώμα εκλέγοντας στην πρώτη μετά την εκλογή του συνεδρίαση από τα μέλη του, κατ' απόλυτη πλειοψηφία, τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο, το Γραμματέα και τον Ταμία, την πρωτοβουλία συγκλήσεως έχει ο σύμβουλος που πλειοψήφησε. Σε περίπτωση αδικαιολόγητης παραλείψεως η σύγκλιση γίνεται από τον επόμενο σύμβουλο. Η κατανομή των αξιωμάτων γίνεται με μυστική ψηφοφορία.

Η διάρκεια της θητείας του Διοικητικού Συμβουλίου είναι τέσσερα (4) χρόνια. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου πρέπει να έχουν πλήρη ικανότητα για δικαιοπραξία. Κατά τη διάρκεια της θητείας του Διοικητικού Συμβουλίου η από τα μέλη του απόφαση ανάκλησης και ανακατανομής αξιωμάτων μεταξύ των ιδίων προσώπων είναι δυνατή, μόνο με πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνόλου των μελών του.

Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου δεν μπορεί να ψηφίζει στις συνεδριάσεις του για θέματα που αφορούν τον ίδιο, τη σύζυγο του ή συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι και του δεύτερου βαθμού.

Δεν επιτρέπεται να είναι μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου πρόσωπο που συνδέεται με άλλο μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου με συγγένεια εξ' αίματος ή εξ' αγχιστείας μέχρι δεύτερου βαθμού.

3.1.2 Αρμοδιότητες και ευθύνες

Το Διοικητικό Συμβούλιο εκπροσωπεί την Ένωση δικαστικά και εξώδικα και αποφασίζει πάνω σε όλα τα θέματα που αφορούν την διοίκηση με τη διαχείριση και γενικά τη λειτουργία της Ένωσης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να μεταβιβάζει με ειδική απόφαση του την άσκηση ορισμένων αρμοδιοτήτων του ή να αναθέτει τη διεξαγωγή ορισμένων εργασιών και την υπογραφή των σχετικών πράξεων και εγγράφων σε ένα από τα μέλη του ή σε υπάλληλο της Ένωσης ή σε οποιοδήποτε τρίτο.

Έχει τη δυνατότητα να ορίζει Γενικό Διευθυντή στον οποίο αναθέτει με σύμβαση τη μερική ή ολική άσκηση εξουσιών και αρμοδιοτήτων του, πλην εκείνων που απαιτούν συλλογική ενέργεια, καθώς και για τη γενική διεύθυνση και διαχείριση των υποθέσεων της Ένωσης. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου καθορίζονται τα δικαιώματα, οι υποχρεώσεις και οι αρμοδιότητες του γενικού διευθυντή.

Στις αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται και η αντιμετώπιση των ακόλουθων θεμάτων:

- Συγκαλεί τις τακτικές και τις Γενικές Συνελεύσεις και καθορίζει τα θέματα που θα συζητηθούν σε αυτές.
- Καταρτίζει τον Ισολογισμό και τον Απολογισμό της Ένωσης και τον Πίνακα Αποτελέσματα Χρήσης και τάσσει πρόγραμμα εργασιών του επόμενου έτους.
- Αποφασίζει για την εγγραφή και διαγραφή νέων μελών.
- Διορίζει και απολύει το υπαλληλικό, υπηρετικό, εργατικό προσωπικό της Ένωσης.
- Επεξεργάζεται και υποβάλλει για έγκριση στη Γενική Συνέλευση τον εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας της Ένωσης και τον Οργανισμό του Προσωπικού.
- Υπογράφει όλα τα έγγραφα της Ένωσης που απευθύνονται στις δημόσιες αρχές ή σε τρίτους και δέχεται όλα τα έγγραφα που απευθύνονται ή κοινοποιούνται στην Ένωση.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ευθύνονται σύμμετρα για κάθε ζημιά, που υπαίτια προκάλεσαν στην ένωση κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Οι αξιώσεις της ένωσης παραγράφονται τρία (3) έτη από την τέλεση της πράξης, εκτός αν πρόκειται για ζημιά από δόλο, οπότε παραγράφονται μετά από δέκα (10) έτη.

Η ιδιότητα του μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου της Ένωσης είναι άμισθη και τιμητική.

3.1.3 Συνεδρίαση

Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει υποχρεωτικά μία φορά το μήνα ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να ορίσει τακτές ημέρες συνεδρίασης, τότε δεν χρειάζεται προηγούμενη πρόσκληση των μελών του.

Στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου δεν μπορούν να παρευρίσκονται άλλοι αντιπρόσωποι συνεταιρισμών ή τρίτοι, εκτός των περιπτώσεων που το Διοικητικό Συμβούλιο κρίνει σκόπιμο για ειδικά θέματα, καθώς υπηρεσιακοί παράγοντες και ειδικοί σύμβουλοι.

Το Διοικητικό Συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία όταν τα παρόντα μέλη είναι περισσότερα από τα απόντα, σε καμία όμως περίπτωση λιγότεροι από τέσσερις (4). Οι αποφάσεις παίρνονται με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Απόλυτη πλειοψηφία υπάρχει όταν ο αριθμός των θετικών ψήφων είναι μεγαλύτερος του μισού των ψήφων των παρόντων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

3.1.4 Καθήκοντα μελών

- 1.** Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου, έχει τις παρακάτω αρμοδιότητες:
  - α.** Φροντίζει για την καλή λειτουργία των Υπηρεσιών της Ένωσης.
  - β.** Συγκαλεί το Διοικητικό Συμβούλιο σε τακτικές και έκτακτες συνεδριάσεις και φροντίζει για την αποστολή των προσκλήσεων για τις Γενικές Συνελεύσεις.
  - γ.** Επιβλέπει την ταμειακή και λογιστική υπηρεσία.
  - δ.** Φροντίζει μαζί με τον ταμία, να συνταχθούν οι μηνιαίες καταστάσεις του Ταμείου, και ο Ισολογισμός, ο Λογαριασμός Αποτελεσμάτων του έτους και να υποβληθούν στην κρίση του Διοικητικού Συμβουλίου.
- 2.** Ο Α' Αντιπρόεδρος και, σε περίπτωση κωλύματος ή απουσίας του, ο Β' Αντιπρόεδρος αντικαθιστά τον Πρόεδρο σε όλη την έκταση των καθηκόντων του όταν αυτός κωλύεται ή απουσιάζει.
- 3.** Ο Γραμματέας:
  - α.** Μεριμνά για τη σωστή τήρηση των πρακτικών του Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς και για τη φύλαξη των πρακτικών του Εποπτικού Συμβουλίου και της Γενικής Συνέλευσης.
  - β.** Επιμελείται και μεριμνά για τη σύνταξη, διεκπεραίωση και αρχειοθέτηση της διοικητικής και λοιπής αλληλογραφίας του Συνεταιρισμού.
- 4.** Ο ταμίας:
  - α.** Φυλάσσει το περιεχόμενο του ταμείου, τα χρηματόγραφα και τα αποδεικτικά έγγραφα.
  - β.** Συντάσσει τις μηνιαίες καταστάσεις του Ταμείου και καταρτίζει με το Λογιστή, το Γραμματέα τον ετήσιο ισολογισμό.
  - γ.** Καταθέτει σε λογαριασμό καταθέσεων της Ένωσης κάθε ποσό, που υπερβαίνει τις τρέχουσες ανάγκες της, σε Τράπεζα με την οποία συναλλάσσεται η Ένωση.

3.2 Αντιπρόσωποι-Ειδικές διατάξεις για τα Όργανα Διοίκησης

- 1. α)** Η Γενική Συνέλευση της Ένωσης εκλέγει τους αντιπροσώπους της για τις Γενικές Συνελεύσεις των Κοινοπραξιών Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, των τριτοβαθμίων οργανώσεων, για την ΠΑΣΕΓΕΣ και άλλες. Ο αριθμός των αντιπροσώπων στις Γενικές Συνελεύσεις της ΠΑΣΕΓΕΣ, των Κεντρικών Συνεταιριστικών Ενώσεων, Κοινοπραξία Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και Τριτοβαθμίων Οργανώσεων, προσδιορίζεται από το καταστατικό των Οργανώσεων αυτών.
- β)** Η διάρκεια της θητείας των αντιπροσώπων είναι τετραετής. Σε κάθε όμως περίπτωση οι αντιπρόσωποι ακολουθούν τη θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου της Ένωσης τους. Αντιπρόσωπος που έχει εκλεγεί μέλος Διοικητικού Συμβουλίου ή της ΠΑΣΕΓΕΣ ή Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων ανωτέρου βαθμού, ασκεί τα καθήκοντα του, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στα καταστατικά των Οργανώσεων αυτών.

2. α) Εισηγητής των θεμάτων στο Διοικητικό συμβούλιο είναι ο Πρόεδρος της Ένωσης ή ο νόμιμος αναπληρωτής του ή άλλος Σύμβουλος ή υπάλληλος της Ένωσης, που ορίζεται από τον Πρόεδρο.

β) Χρέη υπηρεσιακού Γραμματέα σε όλα τα συλλογικά Όργανα διοίκησης εκτελεί υπάλληλος της Ένωσης που ορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

γ) Οι συζητήσεις και οι αποφάσεις που παίρνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο καταχωρούνται σε ειδικό βιβλίο πρακτικών συνεδριάσεων, που τηρείται. Τα πρακτικά κάθε συνεδρίασης υπογράφονται από τα μέλη, που ήταν παρόντα σε αυτή.

δ) Αντίγραφα ή αποσπάσματα πρακτικών των Συμβουλίων επικυρώνονται από τον κατά χρόνο της έκδοσης τους, από τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου ή το νόμιμο αναπληρωτή του.

ε) Τα αναπληρωματικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και των Αντιπροσώπων παίρνουν θέση των τακτικών μελών σε περίπτωση θανάτου, ανάκλησης, παραίτησης ή αποχής των τακτικών μελών από την άσκηση των καθηκόντων τους. Σε κάθε περίπτωση τα αναπληρωματικά μέλη συνεχίζουν τη θητεία των μελών, που αντικαταστάθηκαν. Αν δεν υπάρχουν επιλαχόντα μέλη για το Διοικητικό Συμβούλιο, με απόφαση των λοιπών μελών του συμπληρώνει την κενή θέση εκλέγοντας σε αυτήν αντιπρόσωπο Συνεταιρισμού. Τα ως άνω οριζόμενα μέλη διατηρούν την ιδιότητα τους μέχρι τη σύγκλιση της πρώτης τακτικής ή έκτακτης Γενικής Συνέλευσης, η οποία επικυρώνει την εκλογή τους ή σε αντίθετη περίπτωση εκλέγει νέα μέλη. Σε περίπτωση παραίτησης της πλειοψηφίας ή του συνόλου των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου διενεργούνται αρχαιρεσίες.

στ) Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου είναι υποχρεωμένα να τηρούν εχεμύθεια όταν πρόκειται για θέματα που έχουν απόρρητο χαρακτήρα. Την υποχρέωση αυτή έχουν και μετά την απώλεια, με οποιοδήποτε τρόπο, της ιδιότητας τους. Για την αθέτηση της υποχρέωσης αυτής ευθύνονται για κάθε ζημιά, που προκάλεσαν στην Ένωση.

3.3 Γενική Συνέλευση

3.3.1 Συγκρότηση και Αρμοδιότητες

Η Γενική Συνέλευση είναι το ανώτατο όργανο της Ένωσης και συγκροτείται από τους αντιπροσώπους των Συνεταιρισμών-μελών της. Στη Γενική Συνέλευση μετέχουν μόνο τα μέλη (δια των αντιπροσώπων τους), που έχουν εξοφλήσει μέχρι τρεις (3) ημέρες πριν την Γενική Συνέλευση, τις ληξιπρόθεσμες οικονομικές τους υποχρεώσεις. Ο κάθε αντιπρόσωπος έχει στην Γενική Συνέλευση υποχρεωτικά μία (1) ψήφο. Υποχρεωτικά κάθε μέλος της Ένωσης διαθέτει μία (1) ψήφο. Η απόφαση της εκλογής των αντιπροσώπων κοινοποιείται στην Ένωση με συστημένη επιστολή. Οι αντιπρόσωποι δεν μπορούν να λάβουν μέρος στις Γενικές Συνελεύσεις της Ένωσης πριν από τη γνωστοποίηση της εκλογής τους. Οι αντιπρόσωποι των συνεταιρισμών στην Ένωση εκλέγονται με βάση τους ψηφίσαντες και όχι τους εγγεγραμμένους ανεξάρτητα του αριθμού των μερίδων που κατέχει και για κάθε πενήντα (50) μέλη εκλέγεται και ένας αντιπρόσωπος με μέγιστο αριθμό αντιπροσώπων πέντε (5).

Στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης ανήκουν:

α) Η τροποποίηση του Καταστατικού.

β) Η συγχώνευση, η παράταση της διάρκειας, η μετατροπή και η διάλυση της Ένωσης.

γ) Η σύσταση ή συμμετοχή της Ένωσης σε κοινές επιχειρήσεις, σε Συνεταιριστικές Οργανώσεις ανωτέρου βαθμού, σε Κοινοπραξίες Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων ή σε Συνεταιριστικές Εταιρείες και η αποχώρηση του από αυτές.

δ) Η έγκριση του ισολογισμού και του Λογαριασμού Αποτελεσμάτων χρήσης, η έγκριση των πεπραγμένων των διαφόρων Οργάνων της Ένωσης και η απαλλαγή αυτών από τις ευθύνες, καθώς και ο καθορισμός του τρόπου διάθεσης των πλεονασμάτων της χρήσης, ή της επιβάρυνσης των μελών για τυχόν ζημίες,

ε) Η επιβολή ειδική εισφοράς στα μέλη της Ένωσης.

ζ) Η έγκριση του προγράμματος ανάπτυξης της Ένωσης για τα επόμενα έτη, ο αντίστοιχος προϋπολογισμός του επόμενου έτους.

η) Η μεταβολή του ύψους της συνεταιρικής μερίδας.

θ) Η εκλογή και ανάκληση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

ι) Ο ορισμός των ελεγκτών για την επόμενη οικονομική χρήση και ο καθορισμός της αμοιβής τους.

ια) Η απόφαση για την επιδίωξη αναγνώρισης της Ένωσης, ως Ομάδας Παραγωγών καθώς και η ψήφιση των οικείων κανονισμών εσωτερικής λειτουργίας των ομάδων παραγωγών, όπου απαιτείται.

3.3.2 Σύγκληση – Απαρτία

1. Η Γενική Συνέλευση συγκαλείται από το Διοικητικό Συμβούλιο σε τακτική συνεδρίαση μέσα σε έξι (6) ημέρες το πολύ από τη λήξη της χρήσης. Η Συνέλευση πραγματοποιείται πάντοτε στην έδρα της Ένωσης. Η πρόσκληση περιέχει τα θέματα ημερήσιας διάταξης, τον τόπο και την ημέρα πραγματοποίησης και την ώρα έναρξης της συνεδρίασης και γνωστοποιείται στα μέλη της ένωσης με την αποστολή της τουλάχιστον 10 πλήρης ημέρες πριν την έναρξη της συνεδρίασης.

2. Οι προσκλήσεις της Γενικής Συνέλευσης υπογράφονται:

α) από τον Πρόεδρο ή τον Αντιπρόεδρο του Διοικητικού συμβουλίου, όταν συγκαλείται από το διοικητικό συμβούλιο,

β) από όλους τους Αντιπροσώπους, που υπόγραψαν την αίτηση έκτακτης σύγκλησης της Γενικής Συνέλευσης.

1. Η Γενική Συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία, εφ' όσον κατά την έναρξη της συνεδρίασης είναι παρόντες αντιπρόσωποι των Συνεταιρισμών -μελών της Ένωσης, με δικαίωμα ψήφου, ο αριθμός των παρόντων των οποίων είναι πλέον του μισού (1/2) του όλου αριθμού των παρόντων. Αν δεν επιτευχθεί απαρτία κατά την έναρξη της συνεδρίασης, γίνεται ανάγνωση του καταλόγου των μελών που είναι γραμμένοι στο μητρώο ύστερα από μια ώρα και εφόσον διαπιστωθεί απαρτία, εισέρχεται η Γενική Συνέλευση στην ημερήσια διάταξη και έγκυρα παίρνει αποφάσεις πάνω στα θέματα της με την πλειοψηφία των εκπροσωπούμενων ψήφων που προβλέπεται για κάθε περίπτωση.

3.3.3 Συνεδρίαση

Στην έναρξη της συνεδρίασης η Συνέλευση εκλέγει, από τους αντιπροσώπους που παρίσταται, Πρόεδρο και Γραμματέα καθώς και τριμελή Εφορευτική Επιτροπή. Μέχρι την εκλογή τους, καθήκοντα Προέδρου της Συνέλευσης ασκεί ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου ή αν αυτός απουσιάζει ο Αντιπρόεδρος ή το μεγαλύτερης ηλικίας μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου που παρίσταται ή αν δεν παρίσταται κανένα, ένας από τους παλαιότερους Αντιπροσώπους, που υποδεικνύεται από την πλειοψηφία των παρόντων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΑΡΤΑΣ –ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ

4.1 Επωνυμία -Έδρα-Περιφέρεια

Η Ένωση ιδρύθηκε το 1917 και η έδρα της ήταν στο κέντρο της πόλης. Σήμερα η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών λειτουργεί με την επωνυμία «Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Άρτας- Φιλιπιάδας» και συνοπτικά (ΕΑΣΑΦ). Για τις σχέσεις της ένωσης με την αλλοδαπή χρησιμοποιείται η επωνυμία της σε πιστή μετάφραση σε οποιαδήποτε γλώσσα.

Έδρα της Ένωσης ορίζεται η Άρτα. Η Ένωση για την πληρέστερη εκπλήρωση των σκοπών της ,έχει ιδρύσει παράρτημα στην κωμόπολη της Φιλιπιάδας. Η περιφέρεια της Ένωσης καταλαμβάνει τα διοικητικά όρια του Νομού Άρτας, τις περιφέρειες των Αγροτικών Συνεταιρισμών της επαρχίας Φιλιπιάδας, του Νομού Πρέβεζας που εγκρίθηκε υπαγωγή τους στην Ένωση με την 158/11-12-89 απόφαση της ΠΑΣΕΓΕΣ, και κοινότητες της Επαρχίας Βάλτου του Νομού Αιτωλοακαρνανίας.

Μέλη της Ένωσης μπορούν να γίνουν, ύστερα από απόφαση της Γενικής τους Συνέλευσης, όλοι οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί που έχουν την έδρα τους μέσα στην Περιφέρεια της Ένωσης, συγκεκριμένα η Ένωση της Άρτας έχει εκατόν τρεις (103) πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς όχι κατά κανόνα μόνο αγροτικούς αλλά και δασικούς, αλιευτικούς και γαλακτομικούς. Τα φυσικά μέλη της Ένωσης είναι είκοσι τέσσερις χιλιάδες τετρακόσια ενενήντα επτά (24.497) άτομα.

Συνεταιρισμοί που ζητούν την εγγραφή τους στην Ένωση πρέπει να τελούν ορισμένες προϋποθέσεις, συγκεκριμένα: δεν πρέπει να είναι μέλη άλλης Ένωσης και πρέπει να είναι σύμφωνοι με τους κανόνες που διέπουν την λειτουργία της.

Δεν μπορούν να γίνονται μέλη της Νομικά Πρόσωπα που δεν συγκροτήθηκαν και δεν λειτουργούν σύμφωνα με το Νόμο που διέπει τη σύσταση και λειτουργία των Συνεταιριστικών Οργανώσεων. Αν γινόταν αυτό δεν θα μπορούσε να διατηρηθεί το συνεταιριστικό πνεύμα, γιατί θα υπήρξε καταπάτηση των συνεταιριστικών αρχών βάση των οποίων λειτουργεί.

4.2 Σκοπός της Ένωσης

Σκοπός της Ένωσης είναι ο συντονισμός και η ενίσχυση του έργου των Πρωτοβάθμιων Αγροτικών Συνεταιρισμών που είναι μέλη της. Για την πληρέστερη εκπλήρωση των σκοπών της η Ένωση:

α) Αποτελεί μέλος της Πανελλήνιας Συνομοσπονδίας Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΠΑ.ΣΕ.ΓΕΣ).

β) Συμπράττει με άλλες Ενώσεις για τη σύσταση Κεντρικών Συνεταιρισμών Ενώσεων και Κοινοπραξιών Αγροτικών Συνεταιρισμών Οργανώσεων ή μετέχει σε εταιρείες, όπως είναι η Δωδώνη στην οποία η Ένωση είναι μέτοχος για την εξυπηρέτηση παραγωγών πετυχαίνοντας καλύτερες τιμές των προϊόντων που εμπορεύονται.

γ) Μετέχει ή εκπροσωπείται αρμοδίως στις Διεπαγγελματικές Οργανώσεις σε περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο.

δ) Αναγνωρίζεται ως Ομάδα Παραγωγών, σύμφωνα με την κείμενη και κοινοτική νομοθεσία, γεγονός που συμβάλλει θετικά για την καλύτερη οργάνωση στον τομέα που αφορά την εμπορία των προϊόντων. Συγκεκριμένα αποτελεί οργάνωση παραγωγών προϊόντων οπωροκηπευτικών από το 1997 και έχει συσταθεί με πρωτοβουλία των φυσικών προσώπων που είναι μέλη των πρωτοβάθμιων αγροτικών συνεταιρισμών – μελών της Ένωσης που παράγουν οπωροκηπευτικά προϊόντα. Σκοπός της ομάδας παραγωγών είναι:

1. Να εξασφαλίσει τον προγραμματισμό της παραγωγής και την προσαρμογή της στη ζήτηση των προϊόντων, εσπεριδοειδών ιδίως από ποσοτική και ποιοτική άποψη.
2. Να προωθήσει τη συγκέντρωση της προσφοράς και τη διάθεση της παραγωγής των μελών της οργάνωσης.
3. Να μειώσει το κόστος παραγωγής των προσφερομένων προϊόντων.
4. Να ομαλοποιήσει τις τιμές παραγωγού.
5. Να βελτιώσει την εμπορική αξιοποίηση των προϊόντων για τα οποία αναγνωρίζεται.
6. Να προωθήσει καλλιεργητικές πρακτικές και τεχνικές παραγωγής καθώς και διαχείρισης των διαφόρων μέσων παραγωγής που να σέβονται το περιβάλλον.

4.3 Απόκτηση ιδιότητας μέλους

Για να γίνει ένας Συνεταιρισμός μέλος της Ένωσης πρέπει να υποβάλει στο Διοικητικό Συμβούλιο αυτής έγγραφη αίτηση, υπογραμμένη από τους νόμιμους εκπροσώπους του Συνεταιρισμού. Η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται από δήλωση υπογραμμένη κατά τον ίδιο τρόπο ότι αποδέχεται τις διατάξεις του Καταστατικού της Ένωσης και τις αποφάσεις της Γενικής συνέλευσης και ότι έχει τις προϋποθέσεις να γίνει μέλος. Την αίτηση πρέπει επίσης να συνοδεύουν και αντίγραφο του πρακτικού της Γενικής Συνέλευσης του Συνεταιρισμού, με την οποία αποφασίστηκε η εγγραφή του στην Ένωση, νόμιμα επικυρωμένο καθώς και κατάλογος των μελών του κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.

Εκτός των παραπάνω στοιχείων, για να γίνει δεκτός Συνεταιρισμός σαν μέλος, θα πρέπει να καταβάλει πέραν της συνεταιρικής μερίδας που έχει οριστεί σε χίλια πεντακόσια ευρώ (1500€) και το δικαίωμα εγγραφής, το οποίο καθορίζεται κάθε φορά από το Διοικητικό Συμβούλιο ως εξής: αθροίζεται το ύψος των υποχρεωτικών συνεταιρικών μερίδων, με το ύψος του τακτικού αποθεματικού και το άθροισμα διαιρείται με τον αριθμό των συνεταιρισμών - μελών της Ένωσης, το δε πηλίκο που προκύπτει είναι και το δικαίωμα εγγραφής που θα πρέπει να καταβάλει το νέο μέλος.

Το διοικητικό συμβούλιο της Ένωσης αποφασίζει για την αποδοχή ή όχι της αίτησης μέσα σε ένα (1) μήνα από την υποβολή της. Αποδοχή αίτησης μετά από τη λήψη απόφασης για σύγκλιση Γενικής Συνέλευσης και μέχρι την έναρξη και το τέλος των εργασιών της δεν επιτρέπεται.

Σε περίπτωση, που το Διοικητικό Συμβούλιο απορρίψει την αίτηση ή παραλείψει να πάρει απόφαση, μέσα στην παραπάνω προθεσμία, ο ενδιαφερόμενος Συνεταιρισμός, μπορεί να προσφύγει εγγράφως στην πρώτη Τακτική Γενική Συνέλευση, η οποία επιλαμβάνεται του αιτήματος και αποφασίζει οριστικά.

Η συνεταιριστική ιδιότητα αποκτάται από την ημερομηνία της απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου ή της Γενικής Συνέλευσης, που δέχεται την αίτηση ή

εφόσον ο ενδιαφερόμενος έχει καταβάλει την συνεταιρική του μερίδα καθώς και το δικαίωμα εγγραφής.

Τα ιδρυτικά μέλη αποκτούν ιδιότητα του τακτικού μέλους από την καταχώρηση του Καταστατικού στο μητρώο Αγροτικών Συνεταιρισμών που τηρείται στο Μονομελές Πρωτοδικείο Άρτας υπό τον όρο ότι έχουν καταβάλει τη συνεταιρική τους μερίδα.

Με την αποκατάσταση της συνεταιριστικής ιδιότητας το μέλος εγγράφεται στο βιβλίο Μητρώου των Μελών της Ένωσης.

4.3.1 Δικαιώματα και υποχρεώσεις μελών

Τα μέλη της Ένωσης δικαιούνται:

1. Να συμμετέχουν και να ψηφίζουν με τους Αντιπροσώπους τους στις γενικές Συνελεύσεις.
2. Να συμμετέχουν στα Όργανα Διοίκησης της.
3. Να συμμετέχουν στις Κλαδικές Οργανώσεις Παραγωγής.
4. Να συμμετέχουν στις συγκαλούμενες από αυτή συσκέψεις, περιφερειακές ή τοπικές, για θέματα της Ένωσης ή των Μελών των Συνεταιρισμών.
5. Να συμμετέχουν με εκπρόσωπους τους σε συσκέψεις, σεμινάρια και συνέδρια, που κρίνει χρήσιμα η Ένωση στο εσωτερικό και στο εξωτερικό.
6. Να συμμετέχουν σε προγράμματα συνεταιριστικής εκπαίδευσης, που οργανώνει η Ένωση ή η ΠΑΣΕΓΕΣ.
7. Να κάνουν χρήση των υπηρεσιών της Ένωσης, των εγκαταστάσεων, εργαλείων, μηχανών και μεταφορικών μέσων, που ανήκουν στην Ένωση, σύμφωνα με τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας και τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου σχετικά με τους όρους λειτουργίας.
8. Να ζητούν, με αίτηση τους στο Διοικητικό Συμβούλιο πληροφορίες σχετικά με την πορεία των υποθέσεων της Ένωσης. Το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να παρέχει τις σχετικές πληροφορίες στην πρώτη, μετά την υποβολή της αίτησης, Γενική Συνέλευση.
9. Να ζητούν, με αίτηση τους στο Διοικητικό Συμβούλιο και να παίρνουν αντίγραφα των πρακτικών της Γενικής Συνέλευσης, του Ισολογισμού και του Λογαριασμού κερδών και ζημιών. Τα αντίγραφα αυτά χορηγούνται στο μέλος μέσα στην προθεσμία ενός (1) μηνός το αργότερο από την υποβολή της αίτησης και εφ' όσον ο ενδιαφερόμενος καταβάλλει την σχετική δαπάνη.
10. Να λαμβάνουν, με αίτηση τους στο Διοικητικό Συμβούλιο γνώση του περιεχομένου των λογαριασμών τους και των αποφάσεων της Ένωσης. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης μπορεί με αιτιολογημένη απόφαση του να αρνηθεί τη γνωστοποίηση του περιεχομένου αποφάσεων, για τις εμπορικές δραστηριότητες της Ένωσης, αν από τη γνωστοποίηση τους πιθανολογείται βλάβη των συμφερόντων της.
11. Να συμμετέχουν στο καθαρό πλεόνασμα της διαχειριστικής χρήσης και στο προϊόν της εκκαθάρισης, σύμφωνα με τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης.

Τα μέλη της Ένωσης έχουν τις εξής υποχρεώσεις:

- α) Να ενδιαφέρονται για την προαγωγή αυτής και των μελών της και να παρέχουν αμέριστη την υποστήριξη τους προς αυτή και μεταξύ τους.
- β) Να προασπίζονται και να εξυπηρετούν τα συμφέροντα της Ένωσης και να μη προβαίνουν σε πράξεις που βλάπτουν τα συμφέροντα της.
- γ) Να συμμορφώνονται με το καταστατικό, τους Κανονισμούς Εργασιών και τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης των Κλαδικών Οργανώσεων, των Ομάδων

Παραγωγών, των Διεπαγγελματικών Οργανώσεων και των Οργάνων Διοίκησης και να συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες τους.

δ) Να προσαρμόζουν τον Κανονισμό Εργασιών τους με τις αποφάσεις της Ένωσης, όσον αφορά τις υποχρεώσεις των μελών τους για τον προγραμματισμό της παραγωγής τους και την τήρηση κανόνων ποιότητας των προϊόντων.

ε) Να στέλνουν έγκαιρα στην Ένωση όλες τις πληροφορίες και τα στοιχεία, που ζητούνται απ' αυτή και έχουν σχέση με τις εργασίες της.

στ) Να απαντούν χωρίς καθυστέρηση στα έγγραφα της.

ζ) Να αναλαμβάνουν τις ανατιθέμενες σ'αυτά από την Ένωση εργασίες, ως εντολοδόχοι της και να δέχονται την παρακολούθηση από την Ένωση της διαχείρισης αυτών των εργασιών.

η) Να καταβάλλουν έγκαιρα την συνεταιρική τους μερίδα, τις ψηφιζόμενες από τη Γενική Συνέλευση εισφορές για την κάλυψη των εκτάκτων ζημιών της και κάθε άλλη εισφορά που ορίζεται από το νόμο, το Καταστατικό, την Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο και τους Κανονισμούς της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων ειδικώς και των εισφορών υπέρ ΠΑΣΕΓΕΣ.

θ) Να εκπληρώνουν όλες τις υποχρεώσεις, που ορίζονται από το νόμο και τους Κανονισμούς της Ένωσης.

4.3.2 Ευθύνη των μελών για υποχρεώσεις της Ένωσης

1. Τα μέλη της Ένωσης ευθύνονται για τις υποχρεώσεις της προς τρίτους περιορισμένα, συγκεκριμένα μέχρι του τριπλασίου της αξίας της υποχρεωτικής συνεταιρικής μερίδας και των πρόσθετων υποχρεωτικών συνεταιρικών μερίδων.

2. Κάθε νέο μέλος ευθύνεται και για τις υποχρεώσεις της Ένωσης που αναλήφθηκαν πριν από την είσοδο του σ' αυτή.

3. Η ευθύνη των μελών απέναντι στους δανειστές της Ένωσης είναι επικουρική και γεννάται μονό εφόσον οι δανειστές δεν ικανοποιηθούν από τα περιουσιακά στοιχεία της Ένωσης ή των εγγυητών της.

4. Τα μέλη ευθύνονται για τον ίδιο, οπωσδήποτε όταν περάσει ένας χρόνος από τότε που περατώθηκε η διαδικασία της εκκαθάρισης ή της πτώχευσης της Ένωσης εκτός αν ασκήθηκε εναντίον τους αγωγή μέσα στο έτος.

5. Η ευθύνη των μελών παύει οπωσδήποτε όταν περάσει ένας χρόνος από τότε που περατώθηκε η διαδικασία της εκκαθάρισης ή της πτώχευσης της Ένωσης εκτός αν ασκήθηκε εναντίον τους αγωγή μέσα στο έτος.

6. Δεν απαγγέλλεται προσωπική κράτηση κατά των μελών των οργάνων της Ένωσης προς τρίτους και προς το Δημόσιο καθώς και για υποχρεώσεις μεταξύ μελών και Ένωσης.

4.3.3 Υποχρεώσεις των μελών προς τρίτους

Οι δανειστές μέλους της Ένωσης δεν έχουν κανένα δικαίωμα επί της περιουσίας της Ένωσης, στις συνεταιρικές μερίδες (υποχρεωτικές ή προαιρετικές) ή στα πλεονάσματα της διαχειριστικής χρήσης ή στη συνεταιρική περιουσία, για οφειλές μέλους προς αυτούς.

Δεν υπόκειται σε κατάσχεση ή λήψη ασφαλιστικών μέτρων για χρέη των μελών προς τρίτους:

- α) Τα προϊόντα της παραγωγής των φυσικών μελών των συνεταιρισμών μελών της Ένωσης, από την παράδοση τους στην Ένωση για πώληση ή κατά οποιοδήποτε τρόπο διάθεση στην αγορά, αυτούσια ή μετά από μεταποίηση ή επεξεργασία.
- β) Το τίμημα των παραπάνω προϊόντων.
- γ) Το αντάλλαγμα για τη χρήση των περιουσιακών στοιχείων που έχουν παραχωρηθεί στην Ένωση.

Δεν επιτρέπεται η κατάσχεση εις χείρας της Ένωσης, ως τρίτου χρημάτων που ελήφθησαν από οποιαδήποτε τράπεζα ως δάνειο για λογαριασμό μέλους της ή προορίζονται για δάνειο προς αυτό, έστω και αν τα χρήματα αυτά τηρούνται στους λογαριασμούς του μέλους με την Ένωση, καθώς και παροχές σε είδος της Ένωσης προς τα μέλη του.

4.3.4 Αποχώρηση μελών

1. Τα μέλη της Ένωσης μπορούν ν' αποχωρήσουν από αυτή μόνο μετά πάροδο τριών (3) ετών από την εγγραφή τους, εκτός αν συντρέχει σπουδαίος λόγος, που δικαιολογεί την πρόωρη αποχώρηση.
2. Για την αποχώρηση απαιτείται έγγραφη αίτηση του μέλους που γνωστοποιείται στην Ένωση έξι (6) τουλάχιστον μήνες πριν τη λήξη της διαχειριστικής χρήσης και ισχύει για το τέλος αυτής. Αν η αίτηση υποβληθεί εκπρόθεσμα, η αποχώρηση ισχύει για το τέλος αυτής. Αν η αίτηση υποβληθεί εκπρόθεσμα, η αποχώρηση ισχύει για το τέλος της επόμενης διαχειριστικής χρήσης. Μέχρι την πραγματοποίηση της αποχώρησης εξακολουθεί το μέλος να έχει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των άλλων μελών και να μετέχει με τους Αντιπροσώπους του στις Γενικές Συνελεύσεις της Ένωσης. Από την ημέρα όμως που υποβλήθηκε η αίτηση στην Ένωση θεωρείται ότι οι Αντιπρόσωποι του παραιτήθηκαν από τυχόν αξιώματα, που κατείχαν σε συλλογικά Όργανα της Ένωσης ή ως Αντιπρόσωποι αυτής σε οποιαδήποτε Αγροτική Συνεταιριστική ή άλλη Οργάνωση ή οποιαδήποτε αλλού.
3. Το μέλος, που ζήτησε την αποχώρηση του από την Ένωση, μπορεί να ανακαλέσει με έγγραφη αίτησή του μετά από την απόφαση της Γενικής του Συνέλευσης. Η αίτηση και με αντίγραφο της απόφασης της Γενικής Συνέλευσης, πρέπει να υποβληθεί στην Ένωση το αργότερο μέχρι να λήξει η παραπάνω προθεσμία (εξάμηνο) οπότε η αποχώρηση γίνεται αμετάκλητη. Επανάκτηση των αξιωμάτων, που κατείχαν οι αντιπρόσωποι του στην περίπτωση αυτή αποκλείεται.
4. Εκτός από την περίπτωση που συντρέχει σπουδαίος λόγος, πρόωρη αποχώρηση μέλους από την Ένωση, μπορεί να γίνει και αν η Γενική Συνέλευση της Ένωσης αποφασίσει τη μεταβολή των ειδικότερων δραστηριοτήτων ή της συγχώνευσής της με άλλη ή με άλλες Ενώσεις. Η δήλωση για την αποχώρηση πρέπει να γίνει μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την λήψη της απόφασης της Γενικής Συνέλευσης και μπορεί να ανακληθεί μέσα σε ένα μήνα από τότε που υποβλήθηκε. Η αποχώρηση επέρχεται όταν εγκριθεί με τελεσίδικη δικαστική απόφαση η τροποποίηση του Καταστατικού ή πραγματοποιηθεί η συγχώνευση.
5. Ο Συνεταιρισμός-μέλος υποχρεούται να επανορθώσει κάθε ζημιά της Ένωσης από την πρόωρη λύση της συνεταιριστικής σχέσης. Το ύψος της ζημιάς προσδιορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

4.3.5 Διαγραφή μέλους

1. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Ένωσης διαγράφεται μέλος της Ένωσης όταν:

α. Έπαψε να έχει προϋποθέσεις του νόμου και τους κανόνες που ισχύουν στην Ένωση, για την απόκτηση της ιδιότητας του μέλους.

β. Έβλαψε από πρόθεση τα συμφέροντα της Ένωσης και ιδίως με την άσκηση κάθε δραστηριότητας, η οποία στρέφεται εναντίον των οικονομικών ή ηθικών συμφερόντων της Ένωσης.

γ. Αρνήθηκε χωρίς λόγο την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του.

δ. Αποφεύγει σκόπιμα να συμμορφώνεται στις αποφάσεις των Οργάνων της Ένωσης (Γενικής Συνέλευσης, Διοικητικού Συμβουλίου, Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας).

2. Το Διοικητικό συμβούλιο πριν την απόφαση του περί διαγραφής, τάσσει στο μέλος δεκαήμερη προθεσμία για παροχή εξηγήσεων και αίρει τον λόγο διαγραφής αν συντρέχει τέτοια περίπτωση.

3. Κατά της απόφασης διαγραφής επιτρέπεται προσφυγή του διαγραφέντος μέλους στην πρώτη τακτική ή έκτακτη Γενική Συνέλευση. Τη διαγραφή στη Γενική Συνέλευση εισηγείται το Διοικητικό Συμβούλιο, που υποχρεούται, όπως και η Γενική Συνέλευση, να ακούσει προηγουμένως το υπό διαγραφή μέλος.

4. Η απώλεια της ιδιότητας του μέλους που διαγράφεται, επέρχεται με την κοινοποίηση της απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου ή της Γενικής Συνέλευσης, εάν ασκηθεί προσφυγή σε αυτή.

5. Στα μέλη που διαγράφονται για τους λόγους, που αναφέρονται στα εδάφια β, γ, δ της παραγράφου 1, δεν επιστρέφονται οι μερίδες.

4.4 Δραστηριότητες

Η Ένωση για την εκπλήρωση του σκοπού της, σε συνεργασία με τις Κεντρικές Συνεταιριστικές Ενώσεις, τις Κοινοπραξίες Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και τις υπηρεσίες της ΠΑΣΕΓΕΣ, αναπτύσσει ιδίως τις ακόλουθες δραστηριότητες:

α) Παρέχει στα μέλη της κάθε συνδρομή και φροντίζει για τον εφοδιασμό τους με αγαθά που είναι απαραίτητα για την πρωτογενή και δευτερογενή παραγωγή τους.

β) Φροντίζει για την διακίνηση, διαφήμιση και εμπορία των προϊόντων των μελών της μέσα στα γενικά πλαίσια της εμπορίας κάθε προϊόντος, όπως αυτά καθορίζονται από την αντίστοιχη με το προϊόν Κεντρική Συνεταιριστική Ένωση, σε συνεργασία, εφόσον είναι αναγκαίο, με άλλες Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις.

γ) Έχει το δικαίωμα να ιδρύσει και να λειτουργήσει κέντρο επαγγελματικής και συνεταιριστικής επιμόρφωσης των μελών της. Μέχρι τώρα δεν έχει προβεί σε τέτοιου είδους ενέργεια, παρόλα αυτά πολλοί από τους εργαζομένους της Ένωσης στο παρελθόν, έχουν παρακολουθήσει μαθήματα σε συνεταιριστική σχολή της Θεσσαλονίκης.

δ) Πρακτορεύει στην περιφέρεια της μια ασφαλιστική εταιρεία, την Συνεταιριστική Ασφαλιστική.

ε) Οργανώνει και παρέχει στα μέλη της κάθε είδους τεχνική βοήθεια για τη διευκόλυνση και βελτίωση της παραγωγής ή τη μείωση του κόστους της.

στ) Διαδίδει το θεσμό του Συνεταιρισμού στον αγροτικό πληθυσμό της περιφέρειας της, φροντίζει για την μελέτη και διερεύνηση συνεταιριστικών και αγροτικών

θεμάτων , που ενδιαφέρουν την περιφέρεια της και διαφωτίζει τα μέλη της και τις αρμόδιες αρχές και Υπηρεσίες και γενικά εφαρμόζει όλα τα νόμιμα μέσα για την ανάπτυξη της συνεταιριστικής συνειδήσεως στους αγρότες. Συγκεκριμένα οργανώνει σεμινάρια σε συνεργασία με το Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.).

ζ) Συνιστά υπηρεσία λογιστικής εξυπηρέτησης των Συνεταιρισμών και φροντίζει για τις νομικές τους υποθέσεις εφόσον ζητηθεί.

η) Συμβουλεύει και παρέχει κάθε βοήθεια στους Συνεταιρισμούς κατά την σύσταση τους και σε όλες τις λεπτομέρειες της διαχείρισης και των εργασιών τους. Εκδίδει σχέδια κανονισμών εργασιών και άλλα έντυπα που περιέχουν οδηγίες προς τους συνεταιίρους.

θ) Τηρεί και ενημερώνει ειδικούς φακέλους για όλους τους Συνεταιρισμούς της περιφέρειας της, καταρτίζει και τηρεί στατιστικά στοιχεία για τους Συνεταιρισμούς της περιφέρειας της.

ι) Αναλαμβάνει την συγκέντρωση, επεξεργασία, μεταποίηση, συσκευασία, τυποποίηση, αποθήκευση, συντήρηση, διακίνηση και εμπορία των προϊόντων και υποπροϊόντων των παραγωγών, της περιφέρειας της, στο εσωτερικό ή το εξωτερικό, συνεργαζόμενη με άλλες ομοιόβαθμες όπως γίνεται με την Ένωση του Νομού Πρέβεζας ή ανώτερου βαθμού συνεταιριστικές οργανώσεις ως και διεπαγγελματικές οργανώσεις για την επίτευξη αυξημένης διαπραγματευτικής δυνάμεως και καλύτερων όρων.

Η Ένωση μπορεί ακόμα: να αναλαμβάνει η ίδια δραστηριότητες από αυτές που προβλέπονται από τον νόμο για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς ή και από τα καταστατικά των μελών της είτε για λογαριασμό τους, είτε για λογαριασμό των μελών τους και γενικά να αναλαμβάνει κάθε δραστηριότητα συναφή προς τους σκοπούς της που εξυπηρετεί τις γενικότερες από το νόμο επιδιώξεις των αγροτικών συνεταιρισμών.

Η Ένωση επεκτείνεται στις εργασίες της και παρέχει αγαθά και υπηρεσίες και προς πρόσωπα, νομικά ή φυσικά, που δεν είναι μέλη των μελών των συνεταιρισμών, με απόφαση του Διοικητικού της Συμβουλίου, που καθορίζει και τους όρους για την επέκταση αυτή. Αυτό συμβαίνει γιατί έχει στην διάθεσή της καταστήματα που εμπορεύουν στο ευρύ καταναλωτικό κοινό φυτοφάρμακα, γεωργικά μηχανήματα, σπόρους και λιπάσματα.

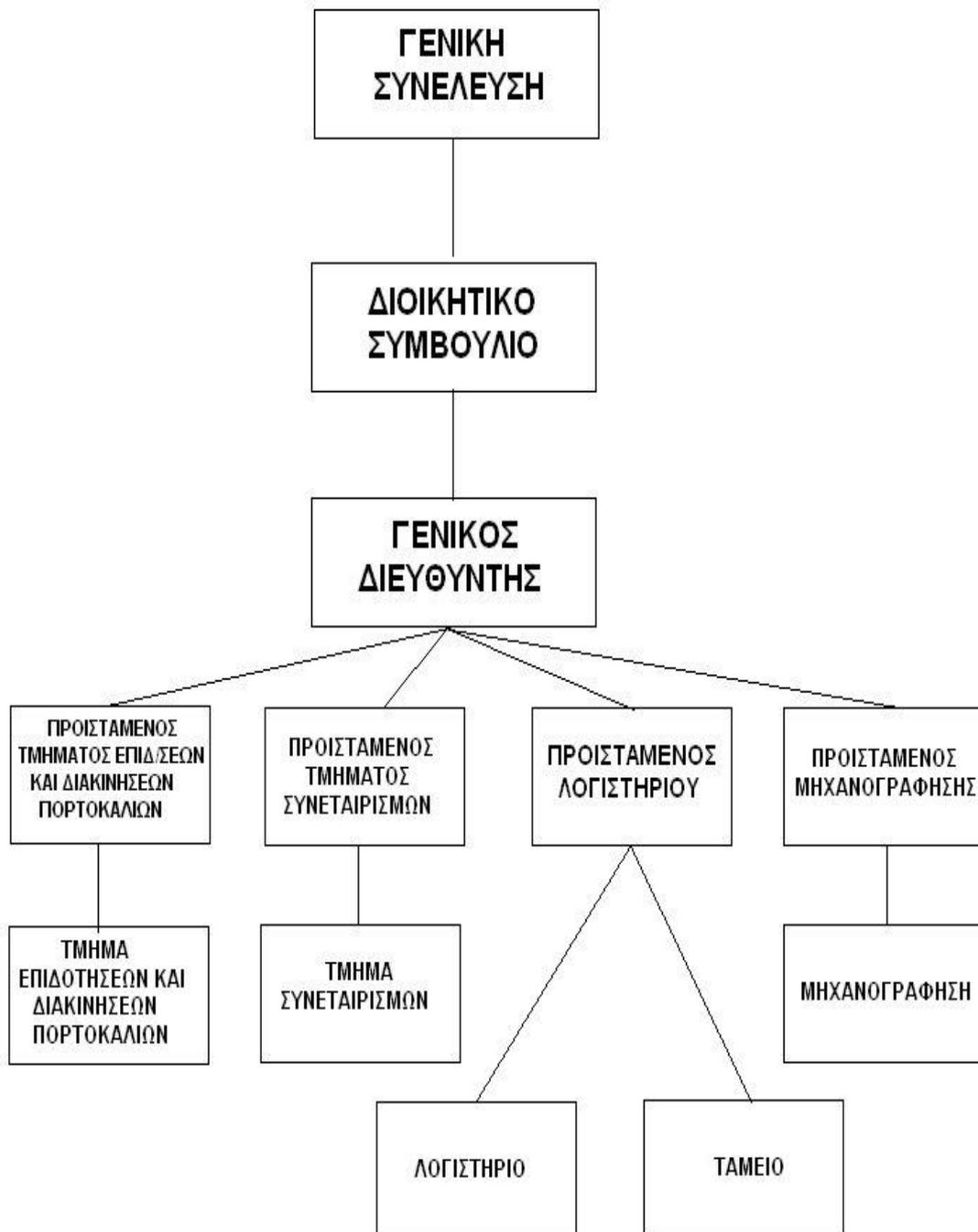
Οργανώνει πρότυπες ή πειραματικές γεωργικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις σε γη ιδιόκτητη ή μισθωμένη ή διατιθέμενη για το σκοπό αυτό από τα μέλη της.

α) Αποκτά κατά κυριότητα ή μισθώνει αστικά ή αγροτικά ακίνητα (γήπεδα, οικόπεδα, εργοστάσια) για τη δημιουργία ή χρησιμοποίηση κάθε είδους εγκαταστάσεων που εξυπηρετούν τις δραστηριότητες της ή τις ανάγκες των μελών της.

β) Ψηφίζει ειδικούς κανονισμούς εργασιών της και καθορίζει με αυτούς τους ειδικότερους όρους της συνεργασίας των μελών της στην από κοινού διαχείριση και εμπορία των προϊόντων τους ως και τις κυρώσεις για την μη εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους αυτών.

Η Ένωση αναλαμβάνει και η ίδια δραστηριότητες από αυτές που προβλέπονται για τα μέλη της, είτε για λογαριασμό των μελών της, είτε για λογαριασμό της (μπορεί δηλαδή να ασχολείται με την πρωτογενή παραγωγή). Επίσης έχει ιδρύσει και διευθύνει μονάδες επεξεργασίας και μεταποίησης των προϊόντων των μελών της.

4.5 Όργανα Διοίκησης

4.5.1 Γενική Συνέλευση - Συγκρότηση

1. Η Γενική Συνέλευση¹⁸ είναι το ανώτατο όργανο της Ένωσης και συγκροτείται από τους αντιπροσώπους των Συνεταιρισμών-μελών της. Στη Γενική Συνέλευση μετέχουν μόνο τα μέλη (δια των αντιπροσώπων τους), που έχουν εξοφλήσει μέχρι τρεις (3) ημέρες πριν την Γενική Συνέλευση, τις ληξιπρόθεσμες οικονομικές τους υποχρεώσεις.

2. Ο κάθε αντιπρόσωπος έχει στην Γενική Συνέλευση υποχρεωτικά μία (1) ψήφο.

3. Η απόφαση της εκλογής των αντιπροσώπων κοινοποιείται στην Ένωση με συστημένη επιστολή. Οι αντιπρόσωποι δεν μπορούν να λάβουν μέρος στις Γενικές Συνελεύσεις της Ένωσης πριν από τη γνωστοποίηση της εκλογής του. Οι αντιπρόσωποι των συνεταιρισμών στην Ένωση εκλέγονται με βάση τους ψηφίσαντες και όχι τους εγγεγραμμένους, ανεξάρτητα του αριθμού των μερίδων που κατέχει στην Ένωση και για κάθε πενήντα (50) μέλη εκλέγεται και ένας αντιπρόσωπος με μέγιστο αριθμό αντιπροσώπων πέντε (5).

4. Οι αντιπρόσωποι εκπροσωπούν το Συνεταιρισμό σε όλες τις σχέσεις του με την Ένωση μέσα στα πλαίσια των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης και του διοικητικού συμβουλίου του εκπροσωπούμενου Συνεταιρισμού. Οι Αντιπρόσωποι μετέχουν στη Γενική Συνέλευση της Ένωσης αυτοπροσώπως. Αντιπρόσωποι που είναι και μέλη Διοικητικού Συμβουλίου της Ένωσης έχουν δικαίωμα ψήφου σε θέματα απαλλαγής από ευθύνη τους στην Ένωση μόνο με τις ψήφους που διαθέτουν οι ίδιοι.

5. Σε περίπτωση της θητείας και μη επανεκλογής στον Συνεταιρισμό του Αντιπροσώπου ο οποίος έχει εκλεγεί σε αξίωμα της Ένωσης, σε περίπτωση διαγραφής του από τον Συνεταιρισμό του σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού του, σε περίπτωση αποχώρησης του από τον Συνεταιρισμό ή σε περίπτωση ανάκλησης του από τη Γενική Συνέλευση του Συνεταιρισμού του, ο Αντιπρόσωπος αυτός εκπίπτει από το αξίωμα της Ένωσης. Επίσης το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση αποχώρησης ή διαγραφής του Συνεταιρισμού από την Ένωση.

6. Η παρουσία των Αντιπροσώπων στη Γενική Συνέλευση είναι αυτοπρόσωπη.

4.5.2 Αρμοδιότητες

1. Η Γενική Συνέλευση αποτελεί το ανώτατο όργανο εποπτείας και λήψης αποφάσεων πάνω στις υποθέσεις της Ένωσης και αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά την Ένωση.

2. Στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Γενικής Συνέλευσης ανήκουν:

α) Η τροποποίηση του Καταστατικού.

β) Η συγχώνευση, η παράταση της διάρκειας, η μετατροπή και η διάλυση της Ένωσης.

γ) Η ψήφιση και η τροποποίηση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας της Ένωσης.

δ) Η σύσταση ή συμμετοχή της Ένωσης σε κοινές επιχειρήσεις, σε Συνεταιριστικές Οργανώσεις ανωτέρου βαθμού, σε Κοινοπραξίες Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων ή σε Συνεταιριστικές Εταιρείες και η αποχώρηση του από αυτές.

¹⁸ Καταστατικό της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Άρτας – Φιλιπιάδας (Ε.Α.Σ.Α.Φ.).

ε) Η εκλογή, ανάκληση και απαλλαγή από κάθε ευθύνη των μελών του διοικητικού συμβουλίου, καθώς και η εκλογή ή ανάκληση των αντιπροσώπων σε Κεντρικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, Κοινοπραξίες Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, στην ΠΑΣΕΓΕΣ. Η άσκηση των καθηκόντων των παραπάνω αντιπροσώπων γίνεται πάντοτε σε συνεργασία με το Διοικητικό Συμβούλιο στις συνεδριάσεις του για την καλύτερη προώθηση των συμφερόντων της Ένωσης, χωρίς οι απόψεις του Διοικητικού Συμβουλίου να τους δεσμεύουν.

στ) Η έγκριση για την αγορά, την ανέγερση, την υποθήκευση, ανταλλαγή ή την πώληση ακινήτων της Ένωσης, η ίδρυση, η επέκταση, ο εκσυγχρονισμός ή τη μίσθωση βιοτεχνίας ή βιομηχανίας καθώς και η έγκριση για την σύναψη δανείου για τους σκοπούς αυτούς.

ζ) Η έγκριση του ισολογισμού και του Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης, η έγκριση των πεπραγμένων των διαφόρων Οργάνων της Ένωσης και η απαλλαγή αυτών από τις ευθύνες, καθώς και ο καθορισμός του τρόπου διάθεσης των πλεονασμάτων της χρήσης, ή της επιβάρυνσης των μελών για τυχόν ζημίες,

η) Η επιβολή ειδική εισφοράς στα μέλη της Ένωσης.

θ) Η έγκριση του προγράμματος ανάπτυξης της Ένωσης για τα επόμενα έτη, ο αντίστοιχος προϋπολογισμός του επόμενου έτους.

ι) Η μεταβολή του ύψους της συνεταιρικής μερίδας.

ια) Η έγκριση του προγράμματος επιχειρηματικής δράσης και ανάπτυξης της Ένωσης και ο αντίστοιχος προϋπολογισμός.

ιβ) Η έγκριση του ετήσιου προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων.

ιγ) Η ψήφιση του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας και του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης Προσωπικού.

ιδ) Η εκλογή και ανάκληση των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

ιε) Η απόφαση για τη συγκρότηση και λειτουργία από τα μέλη της Κλαδικών Οργανώσεων Παραγωγής Ένωσης - Αγροτικών Συνεταιρισμών που αντιστοιχούν στους κλάδους παραγωγής ή σε προϊόντα.

ιστ) Ο ορισμός των ελεγκτών για την επόμενη οικονομική χρήση και ο καθορισμός της αμοιβής τους.

ιζ) Η απόφαση για την επιδίωξη αναγνώρισης της Ένωσης, ως Ομάδας Παραγωγών καθώς και η ψήφιση των οικείων κανονισμών εσωτερικής λειτουργίας των ομάδων παραγωγών, όπου απαιτείται.

3. Η Γενική Συνέλευση μπορεί με απόφαση της να μεταβιβάζει στο Διοικητικό Συμβούλιο την άσκηση των αρμοδιοτήτων της για την αγορά ή την πώληση ακινήτου και τη σύναψη δανείου για το σκοπό αυτό, την ψήφιση του εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας και του Κανονισμού Υπηρεσιακής Κατάστασης Προσωπικού, όπως και να εξουσιοδοτεί το Διοικητικό Συμβούλιο, μέσα στα πλαίσια του προϋπολογισμού που εγκρίθηκε, να μεταφέρει κονδύλια από ένα λογαριασμό σε άλλο.

4.5.3 Σύγκλιση

1. Η Γενική Συνέλευση συγκαλείται από το Διοικητικό Συμβούλιο σε τακτική συνεδρίαση μέσα σε έξι (6) το πολύ μήνες από τη λήξη της διαχειριστικής χρήσης. Η Συνέλευση πραγματοποιείται πάντοτε στην έδρα της Ένωσης. Η πρόσκληση περιέχει τα θέματα ημερήσιας διάταξης, τον τόπο και την ημέρα πραγματοποίησης και την ώρα έναρξης της συνεδρίασης και γνωστοποιείται στα μέλη της ένωσης με την αποστολή της τουλάχιστον 10 πλήρης ημέρες πριν την έναρξη της συνεδρίασης.

2. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να συγκαλέσει Έκτακτη Γενική Συνέλευση της Ένωσης, όταν συντρέχει θέμα ειδικά προβλεπόμενο από το νόμο ή το καταστατικό ή όταν η έκτακτη σύγκληση επιβάλλεται από το συμφέρον της Ένωσης κατά την κρίση κάθε συμβουλίου.

4.5.4 Απαρτία

1. Η Γενική Συνέλευση ευρίσκεται σε απαρτία, εφ' όσον κατά την έναρξη της συνεδρίασης είναι παρόντες αντιπρόσωποι των συνεταιρισμών -μελών της Ένωσης, με δικαίωμα ψήφου (το οποίο αποκτάται από την εξόφληση των ληξιπρόθεσμων οικονομικών υποχρεώσεων των συνεταιρισμών προς την Ένωση), ο αριθμός των παρόντων των οποίων είναι πλέον του μισού ($1/2$) του όλου αριθμού των παρόντων. Η ύπαρξη της απαρτίας βεβαιώνεται με την ανάγνωση του καταλόγου των μελών της Ένωσης που είναι γραμμένοι στο μητρώο.

2. Αν στην πρώτη σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης δεν υπάρχει απαρτία, τότε η Γενική Συνέλευση συνέρχεται χωρίς νέα πρόσκληση στον ίδιο τόπο, την ίδια ημέρα και ώρα της επόμενης εβδομάδας και με τα ίδια θέματα της αρχικής ημερήσιας διάταξης.

3. Όπου για τη λήψη της απόφασης απαιτείται η αυξημένη πλειοψηφία, η Γενική Συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία αν είναι παρόντες ή αντιπροσωπεύονται αντιπρόσωποι των συνεταιρισμών- μελών της Ένωσης, με δικαίωμα ψήφου, ο αριθμός των ψήφων των οποίων είναι τουλάχιστον τα δύο τρίτα ($2/3$) του όλου αριθμού των ψήφων. Εάν δεν συντελεστεί απαρτία η Γενική Συνέλευση συνέρχεται σε επαναληπτική, οπότε ευρίσκεται σε απαρτία εφόσον στην έναρξη της διαδικασίας είναι παρόντες αντιπρόσωποι ο αριθμός των οποίων εκπροσωπεί τουλάχιστον το μισό ($1/2$) του όλου αριθμού των παρόντων.

4.5.5 Συνεδρίαση-Συζήτηση

1. Στην έναρξη της συνεδρίασης η Συνέλευση εκλέγει, από τους αντιπροσώπους που παρίσταται, Πρόεδρο και Γραμματέα καθώς και τριμελή Εφορευτική Επιτροπή. Μέχρι την εκλογή τους, καθήκοντα Προέδρου της Συνέλευσης ασκεί ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου ή αν αυτός απουσιάζει ο Αντιπρόεδρος ή το μεγαλύτερης ηλικίας μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου που παρίσταται ή αν δεν παρίσταται κανένα, ένας από τους παλαιότερους Αντιπροσώπους, που υποδεικνύεται από την πλειοψηφία των παρόντων.

2. Για συζήτηση και τις αποφάσεις που παίρνονται κρατούνται πρακτικά από τον Γραμματέα που υπογράφονται από τον πρόεδρο και γραμματέα της Γενικής Συνέλευσης και τα μέλη της Εφορευτικής Επιτροπής.

3. Η Συνέλευση μπορεί να συζητήσει και να πάρει αποφάσεις μόνο πάνω στα θέματα, που αναγράφονται στην ημερήσια διάταξη και περιέχονται στην πρόσκληση. Ειδικά τα θέματα αναβολής ή διακοπής της Συνέλευσης, σύγκλησης νέας, εγγραφής νέων μελών, εκλογής προεδρείου, μεταβολής της σειράς των θεμάτων της ημερήσιας διάταξης δεν είναι αναγκαία να αναγράφονται στην ημερήσια διάταξη.

4.5.6 Ψηφοφορία

1. Οι ψηφοφορίες στην Γενική Συνέλευση διακρίνονται σε φανερές και μυστικές. Οι φανερές μπορεί να γίνουν με ανόρθωση των μελών ή με ανύψωση των χεριών ή με ονομαστική κλήση, ποτέ όμως με βοή.
2. Ψηφοφορία που αφορά σε εκλογή συλλογικών οργάνων της Ένωσης, ή αντιπροσώπων της Ένωσης σε Κεντρικές Συνεταιριστικές Ενώσεις ή Κοινοπραξίες Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανισμών ή την ΠΑΣΕΓΕΣ και γενικά σε οποιαδήποτε εκλογή ή σε θέματα εμπιστοσύνης προς την Διοίκηση ή απαλλαγή από ευθύνη των οργάνων της, σε έγκριση ισολογισμού και απολογισμού και του πίνακα αποτελεσμάτων χρήσης, καθώς και σε προσωπικά θέματα είναι μυστική και γίνεται πάντοτε με ψηφοδέλτιο.
3. Αν τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν απαλλαγούν από την ευθύνη ο ισολογισμός, ο απολογισμός και ο πίνακας αποτελεσμάτων χρήσης, η Γενική Συνέλευση στην ίδια συνεδρίαση, μετά την ανάγνωση της έκθεσης των ελεγκτών, αποφασίζει για την ανάκληση ή μη των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και την εκλογή του, με νέα ψηφοφορία και με αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των παρόντων. Αν τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ανακληθούν, η Γενική Συνέλευση στην ίδια συνεδρίαση εκλέγει προσωρινά Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο υποχρεούται μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών να συγκαλέσει Γενική Συνέλευση των μελών της «Ένωσης», με θέμα την εκλογή νέου Διοικητικού Συμβουλίου.
4. Η Εφορευτική Επιτροπή κατά τις ψηφοφορίες φροντίζει να απομακρύνονται από την αίθουσα της ψηφοφορίας πρόσωπα, που δεν έχουν δικαίωμα ψήφου. Επίσης τρίτα πρόσωπα απαγορεύεται να παρευρίσκονται κατά τον χρόνο αποσφράγισης των ψηφοδελτίων και καταμέτρησης μέχρι και την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων.
5. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δικαιούνται να μετάσχουν σε ψηφοφορία με θέμα απαλλαγής από ευθύνη τους, μόνο με τις ψήφους που διαθέτουν τα ίδια.

4.5.7 Απόφαση

1. Η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης πάνω στα θέματα της ημερήσιας διάταξης παίρνεται με την απόλυτη πλειοψηφία σε αυτήν εκπροσωπούμενων ψήφων. Σε περίπτωση ισοψηφίας η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται και εάν υπάρχει και νέα ισοψηφία η πρόταση απορρίπτεται.
2. Απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, η οποία αντιβαίνει στον νόμο ή στο καταστατικό είναι άκυρη. Η ακυρότητα αποφάσεων κηρύσσεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο Άρτας, μετά από αίτηση μέλους της Ένωσης ή τρίτου που έχει έννομο συμφέρον, η οποία εκδικάζεται κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Η αίτηση ασκείται μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών και κοινοποιείται στην Ένωση. Η απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου υπόκειται σε έφεση. Δικαίωμα έφεσης έχει και η εποπτεύουσα αρχή. Η έφεση ασκείται εντός προθεσμίας, δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης.

4.5.8 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

4.5.8.1 Συγκρότηση - Λειτουργία

1. Η Διοίκηση της Ένωσης ασκείται από το Διοικητικό Συμβούλιο, που αποτελείται από επτά (7) μέλη τα οποία εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση. Αν τρεις (3) μήνες πριν από την εκλογή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, ο αριθμός του τακτικού προσωπικού της Ένωσης (δεν λαμβάνονται υπόψη οι εποχιακοί εργάτες ή οι συνδεδεμένοι με σύμβαση έργου ή εργασίας ορισμένου χρόνου με την Ένωση που καλύπτουν ειδικές, έκτακτες, εποχιακές ή πρόσκαιρες ανάγκες της οργάνωσης) είναι μεγαλύτερος από είκοσι (20), στο Διοικητικό Συμβούλιο μετέχει ως επιπλέον μέλος εκπρόσωπος του παραπάνω προσωπικού. Ο εκπρόσωπος του Προσωπικού συμμετέχει στο Διοικητικό Συμβούλιο με δικαίωμα ψήφου μόνο σε θέματα προσωπικού, στα οποία δεν συμπεριλαμβάνονται οι με οποιονδήποτε τρόπο προσλήψεις, απολύσεις προσωπικού και τα θέματα που αφορούν, τον Γενικό Διευθυντή. Ο εκπρόσωπος του προσωπικού στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης εκλέγεται από το σύνολο του προσωπικού.
2. Η διάρκεια της θητείας του Διοικητικού Συμβουλίου είναι τέσσερα (4) χρόνια. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου πρέπει να έχουν πλήρη ικανότητα για δικαιοπραξία.
3. Το Διοικητικό Συμβούλιο, μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την εκλογή του, συνέρχεται και συγκροτείται σε σώμα εκλέγοντας στην πρώτη μετά την εκλογή του συνεδρίαση από τα μέλη του, κατ' απόλυτη πλειοψηφία, τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο, το Γραμματέα και τον Ταμία. Την πρωτοβουλία συγκλήσεως έχει ο σύμβουλος που πλειοψήφησε. Σε περίπτωση αδικαιολόγητης παραλείψεως η σύγκλιση γίνεται από τον επόμενο σύμβουλο. Η κατανομή των αξιωμάτων γίνεται με μυστική ψηφοφορία.
4. Σύμβουλοι που με διαρκές κώλυμα τους απέχουν από τις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των πέντε (5) μηνών ή που αδικαιολόγητα δεν προσήλθαν σε πέντε συνεχείς τακτικές συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, θεωρούνται ότι παραιτήθηκαν από την ιδιότητα του Συμβουλίου.
5. Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει υποχρεωτικά μία φορά το μήνα ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να ορίσει τακτές ημέρες συνεδρίασης, τότε δεν χρειάζεται προηγούμενη πρόσκληση των μελών του. Μπορεί να συνέλθει και έκτακτα αν προσκληθεί από τον Πρόεδρο.
6. Στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου δεν μπορούν να παρευρίσκονται άλλοι Αντιπρόσωποι Συνεταιρισμών ή τρίτοι, εκτός των περιπτώσεων που το Διοικητικό Συμβούλιο κρίνει σκόπιμο για ειδικά θέματα, καθώς και υπηρεσιακοί παράγοντες και ειδικοί σύμβουλοι.
7. Βρίσκεται σε απαρτία όταν τα παρόντα μέλη είναι περισσότερα από τα απόντα, σε καμία όμως περίπτωση λιγότεροι από τέσσερις (4).
8. Οι αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου παίρνονται με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Απόλυτη πλειοψηφία υπάρχει όταν ο αριθμός των θετικών ψήφων είναι μεγαλύτερος του μισού των ψήφων των παρόντων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

4.5.8.2 Αρμοδιότητες

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο εκπροσωπεί την Ένωση δικαστικά και εξώδικα και αποφασίζει πάνω σε όλα τα θέματα που αφορούν την διοίκηση, τη διαχείριση και γενικά τη λειτουργία της Ένωσης.
2. Ενδεικτικά το Διοικητικό Συμβούλιο:
  - α. Θέτει σε εφαρμογή τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης.
  - β. Συγκαλεί τις τακτικές και τις Γενικές Συνελεύσεις και καθορίζει τα θέματα που θα συζητηθούν σε αυτές.
  - γ. Καταρτίζει τον Ισολογισμό και τον Απολογισμό της Ένωσης και τον Πίνακα Αποτελέσματα Χρήσης και τάσσει πρόγραμμα εργασιών του επόμενου έτους.
  - δ. Αποφασίζει για την εγγραφή νέων μελών.
  - ε. Αποφασίζει τη συνομολόγηση συμβάσεων, οι οποίες συνεπάγονται διαρκείς ή μακροχρόνιες υποχρεώσεις για την Ένωση.
  - στ. Αποφασίζει για την αποδοχή καταθέσεων των μελών και την παροχή δανείων σε αυτά, μέσα στα όρια του Καταστατικού και των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης.
  - ζ. Αποφασίζει για τα τρέχοντα έξοδα της διοίκησης και λειτουργίας της Ένωσης και ορίζει το ανώτατο χρηματικό ποσό, που ο ταμίας μπορεί να κρατάει στο ταμείο του.
  - η. Επεξεργάζεται και υποβάλλει για έγκριση στη Γενική Συνέλευση τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας της Ένωσης, ως και τον Οργανισμό του Προσωπικού.
  - θ. Διορίζει και απολύει το υπαλληλικό, υπηρετικό, εργατικό προσωπικό της Ένωσης.
    - ι. Υπογράφει όλα τα έγγραφα της Ένωσης που απευθύνονται στις δημόσιες αρχές ή σε τρίτους και δέχεται όλα τα έγγραφα που απευθύνονται ή κοινοποιούνται στην Ένωση.
  - ια. Το Διοικητικό Συμβούλιο ορίζει τους εκπροσώπους της οργάνωσης στις συνεταιριστικές εταιρείες και στις διάφορες επιτροπές που συμμετέχει όπως είναι η Δωδώνη Α.Ε., Συνεταιριστική Βιομηχανία Κρέατος Ηπείρου (ΣΒΕΚΗ), Συνεταιριστική Εταιρεία Παραγωγής Καπνού (ΣΕΚΑΠ), η Αγροτική Ασφαλιστική, Εταιρεία Ανάπτυξης Αμβρακικού (ΕΤΑΝΑΜ), συμβούλιο νέων αγροτών, συμβούλιο αγροτικής πολιτικής περιφέρειας Ηπείρου και στην επιτροπή προσδιορισμού γεωργικού εισοδήματος, καθορίζοντας τον αριθμό αυτών και τις μετοχές που εκπροσωπούν κάθε φορά.
3. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να μεταβιβάζει με ειδική απόφαση του την άσκηση ορισμένων αρμοδιοτήτων του ή να αναθέτει τη διεξαγωγή ορισμένων εργασιών και την υπογραφή των σχετικών πράξεων και εγγράφων σε ένα από τα μέλη του ή σε υπάλληλο της Ένωσης ή σε οποιοδήποτε τρίτο.
4. Έχει τη δυνατότητα να ορίζει Γενικό Διευθυντή στον οποίο αναθέτει με σύμβαση τη μερική ή ολική άσκηση εξουσιών και αρμοδιοτήτων του, πλην εκείνων που απαιτούν συλλογική ενέργεια, καθώς και για τη γενική διεύθυνση και διαχείριση των υποθέσεων της Ένωσης. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου καθορίζονται τα δικαιώματα, οι υποχρεώσεις και οι αρμοδιότητες του γενικού διευθυντή.
5. Συγκροτεί επιτροπές γνωμοδοτικές ή προσλαμβάνει ειδικούς επιστημονικούς συμβούλους για την επιβοήθηση του έργου ή αναθέτει σε εξωτερικούς συνεργάτες συγκεκριμένα έργα.
6. Η Ένωση αντιπροσωπεύεται από τον πρόεδρο ή τον αντιπρόεδρο ή από κάποιο άλλο πρόσωπο το οποίο είναι εξουσιοδοτημένο σε διάφορα συμβούλια όπως είναι της ελαιουργικής, κτηνοτροφικής, σιτικής και βαμβαουργικής.

4.5.9 Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου

Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου, έχει τις παρακάτω αρμοδιότητες:

- α. Φροντίζει για την καλή λειτουργία των Υπηρεσιών της Ένωσης.
- β. Προωθεί ή πραγματοποιεί τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και φροντίζει για την εκτέλεση των εργασιών της Ένωσης, σύμφωνα με τις αποφάσεις της Γενικής Συνέλευσης και ευθύνεται για την ακριβή τήρηση τους.
- γ. Φροντίζει για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.
- δ. Επιβλέπει την ταμειακή και λογιστική υπηρεσία.
- ε. Φροντίζει μαζί με τον ταμία, να συνταχθούν οι μηνιαίες καταστάσεις του ταμείου, και ο ισολογισμός, ο λογαριασμός αποτελεσμάτων του έτους και να υποβληθούν στην κρίση του Διοικητικού Συμβουλίου.
- στ. Συγκαλεί το Διοικητικό Συμβούλιο σε τακτικές και έκτακτες συνεδριάσεις και φροντίζει για την αποστολή των προσκλήσεων για τις Γενικές Συνελεύσεις.
- ζ. Προεδρεύει στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου.
- η. Εκθέτει την κατάσταση της Ένωσης και τη δράση του Διοικητικού Συμβουλίου στην τακτική Γενική Συνέλευση.
- θ. Δίνει στην εποπτεύουσα αρχή και στον ελεγκτή όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται.
- ι. Το νομικό πρόσωπο της Ένωσης, σε όλες αυτές τις σχέσεις απέναντι των τρίτων καθώς και ενώπιον οποιασδήποτε δικαστικής ή διοικητικής αρχής κάθε βαθμού και δικαιοδοσίας, το εκπροσωπεί ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου ή ο νόμιμος αναπληρωτής του.
- ια. Ο Πρόεδρος δέχεται και λαμβάνει γνώση όλων των εγγράφων που απευθύνονται ή κοινοποιούνται στην Ένωση.

4.5.10 Λοιπά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου

1. Ο Αντιπρόεδρος αναπληρώνει τον Πρόεδρο απόντα ή κωλυόμενο σε όλα τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να αναθέτει με απόφασή του και ορισμένα αλλά καθήκοντα και αρμοδιότητες στον Αντιπρόεδρο.
2. Ο Γραμματέας επιμελείται της τήρησης των πρακτικών του Διοικητικού Συμβουλίου, φυλάσσει την σφραγίδα αυτού και υπογράφει μετά του προέδρου όλα τα έγγραφα και τις εντολές.
3. Ο Ταμίας ενεργεί την ταμειακή υπηρεσία, σύμφωνα με τον κανονισμό εργασιών και τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Ειδικότερα έχει τα εξής καθήκοντα:
  - α. Ενεργεί κάθε είσπραξη και πληρωμή, με βάση την εντολή του Προέδρου ή του εξουσιοδοτημένου από αυτόν προσώπου και κάνει τις απαραίτητες εξοφλήσεις κατά τον εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας της Ένωσης.
  - β. Εκτελεί κάθε σχετική προς την υπηρεσία του απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.
  - γ. Φυλάσσει το περιεχόμενο του ταμείου, τα χρηματόγραφα και τα αποδεικτικά έγγραφα.
  - δ. Συντάσσει τις μηνιαίες καταστάσεις του ταμείου.
  - ε. Δίνει όλες τις αναγκαίες εξηγήσεις στο Διοικητικό Συμβούλιο.
  - στ. Καταθέτει σε λογαριασμό καταθέσεων της Ένωσης κάθε ποσό, που υπερβαίνει τις τρέχουσες ανάγκες της, σε τράπεζα με την οποία συναλλάσσεται η Ένωση.

4.6 Κεφάλαια της Ένωσης.

Τα κεφάλαια της Ένωσης απαρτίζονται από:

- Τις συνεταιριστικές μερίδες.
- Το τακτικό αποθεματικό κεφάλαιο.
- Το έκτακτο αποθεματικό κεφάλαιο.

4.6.1 Συνεταιριστική μερίδα

1. Κάθε Συνεταιρισμός, μέλος μετέχει στην Ένωση υποχρεωτικά με μια συνεταιριστική μερίδα και μία ψήφο.

2. Η Συνεταιριστική μερίδα ορίζεται σε χίλια πεντακόσια (1.500) Ευρώ και καταβάλλεται εφάπαξ τρεις (3) τουλάχιστον ημέρες πριν την πρώτη εκλογική Γενική Συνέλευση, στην οποία λαμβάνει μέρος το μέλος.

Κάθε συνεταιρισμός μέλος, μπορεί να αποκτήσει και άλλες πρόσθετες υποχρεωτικές συνεταιριστικές μερίδες, με καταβολή χιλίων πεντακοσίων (1.500€) ευρώ για κάθε μία, ανάλογα με το ύψος των συναλλαγών του με την Ένωση.

Τα μέλη, που πραγματοποίησαν συναλλαγές διπλάσιες του μέσου όρου μπορούν να αποκτήσουν δύο (2) πρόσθετες υποχρεωτικές μερίδες και μία (1) ψήφο επιπλέον της πρώτης.

Τα μέλη, που πραγματοποίησαν συναλλαγές τετραπλάσιες του μέσου όρου μπορούν να αποκτήσουν τέσσερις (4) πρόσθετες υποχρεωτικές μερίδες και δύο (2) ψήφους επιπλέον της πρώτης.

Σε περίπτωση που το μέλος πραγματοποιήσει συναλλαγές, που υπερβαίνουν το 50% των ανωτέρω πολλαπλασίων, δύναται να αποκτήσει τις πλησιέστερες προς το αμέσως πολλαπλάσιο μερίδες και ψήφους.

Ο αριθμός των ψήφων, που υπολογίζεται με τον τρόπο αυτό ισχύει για τέσσερα (4) χρόνια. Σε περίπτωση μείωσης της αξίας των συναλλαγών οι επιστρεφόμενες υποχρεωτικές μερίδες καταβάλλονται στο τέλος της πρώτης μετά την αναπροσαρμογή διαχειριστικής χρήσης.

Στην έννοια της συναλλαγής δεν συμπεριλαμβάνονται οι οικονομικές ενισχύσεις, επιδοτήσεις, που προέρχονται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων της Γεωργίας (FEOGA).

Το ποσό των πρόσθετων υποχρεωτικών μερίδων, καταβάλλεται πριν από τη Γενική Συνέλευση, σε μία δόση.

3. Η συνεταιριστική μερίδα είναι ονομαστική και ιδιαίτερη για όλους τους Συνεταιρισμούς, μέλη της Ένωσης.

4. Σε περίπτωση διάλυσης της Ένωσης τα μέλη θεωρούνται πιστωτές για το ποσό της συνεταιριστικής μερίδας, που έχουν καταβάλλει. Αυτή αποδίδεται μετά την εξόφληση όλων των άλλων υποχρεώσεων της Ένωσης.

5. Απαγορεύεται στην Ένωση:

α. Να αγοράζει ή να δέχεται ως ενέχυρο τη μερίδα των μελών της.

β. Να επιστρέφει τη μερίδα στα μέλη της, αν δεν έχουν αποχωρήσει.

γ. Να κάνει δωρεά προς τα μέλη της, οφειλόμενες από αυτές δόσεις της μερίδας.

6. Απαγορεύεται η εκχώρηση ή μεταβίβαση της μερίδας σε συνεταιίρους ή τρίτους.

4.6.2 Τακτικό και Έκτακτο αποθεματικό- Διανομή κερδών.

Η οικονομική κατάσταση της Ένωσης βρίσκεται σε πολύ χαμηλό επίπεδο πράγμα που σημαίνει πως δεν υπάρχουν καθαρά κέρδη παρά μόνο ζημίες. Για το λόγο αυτό δεν γίνεται διανομή κερδών στα μέλη της. Όταν υπήρχαν καθαρά κέρδη διατίθονταν το 10% για τον σχηματισμό τακτικού αποθεματικού κεφαλαίου και 10% για τον σχηματισμό του έκτακτου αποθεματικού κεφαλαίου.

4.6.3 Είσπραξη απαιτήσεων από τα μέλη.

Η είσπραξη των απαιτήσεων που έχει η Ένωση από τους συνεταιρισμούς μέλη της από οποιαδήποτε αιτία και που καθυστερούνται από τους τελευταίους, ενεργείται με πράξη του Διοικητικού Συμβουλίου η οποία καθορίζει το οφειλόμενο και τον χρόνο από τον οποίο η οφειλή αυτή κατέστη ληξιπρόθεσμη. Ένα παράδειγμα απαίτησης που έχει η Ένωση από τα μέλη της είναι η ετήσια εισφορά που υποχρεούνται να αποδώσουν στην Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΠΑΣΕΓΕΣ) για τις υπηρεσίες που παρέχει στα μέλη της.

4.6.4 Δάνεια Ένωσης.

Τα δάνεια της Ένωσης συνάπτονται από το Διοικητικό Συμβούλιο, ύστερα από απόφαση της Γενικής Συνελεύσεως, εντός των ανωτάτων ορίων του ποσού και του τόκου, ή λοιπών όρων που θέτει αυτή και ανάλογα με τις ανάγκες της Ένωσης.

4.6.5 Λογιστικό έτος– Τηρούμενα Βιβλία

1.α) Η διαχειριστική χρήση δεν μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερους από δώδεκα (12) μήνες, συνεπώς είναι ετήσια και λήγει την 31η Δεκεμβρίου.

β) Κατά τη λήξη της χρήσης κλείνονται τα βιβλία της Ένωσης, ενεργείται η απογραφή της περιουσίας της και καταρτίζονται ο Ισολογισμός και ο Λογαριασμός Αποτελέσματα Χρήσης, που υποβάλλονται από το Διοικητικό Συμβούλιο στην πρώτη μετά το τέλος της χρήσης τακτική Γενική Συνέλευση μαζί με τις επεξηγηματικές εκθέσεις λογοδοσίας για τα πεπραγμένα του έτους, που έληξε.

γ) Το Διοικητικό Συμβούλιο συντάσσει πρόγραμμα δράσης και ανάπτυξης της Ένωσης για την επόμενη χρήση, το οποίο συνοδεύεται από Προϋπολογισμό Δαπανών και το υποβάλλει για έγκριση στην Γενική Συνέλευση.

δ) Η πρόταση για μη έγκριση από τη Γενική Συνέλευση του Ισολογισμού, του Λογαριασμού Αποτελεσμάτων Χρήσης και του προγράμματος δράσης, πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένη.

2. Η Ένωση τηρεί βιβλία τρίτης (γ) κατηγορίας, που προβλέπονται από τον Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων, καθώς και τα παρακάτω θεωρημένα από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. βιβλία:

α). Βιβλίο Μητρώο των Μελών, στο οποίο καταχωρούνται κατά σειρά εγγραφής η επωνυμία, η έδρα και η χρονολογία της αποχώρησης των μελών με οποιοδήποτε τρόπο.

β) Βιβλίο Μητρώου των μελών των Κλαδικών Οργανώσεων Παραγωγών Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΚΟΠΕΑΣ) της Ένωσης, στο οποίο καταχωρούνται τα πιο πάνω στοιχεία.

γ) Βιβλίο πρακτικών Γενικών Συνελεύσεων.

δ) Βιβλίο πρακτικών των ΚΟΠΕΑΣ.

ε) Βιβλίο πρακτικών Συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.

στ) Βιβλίο περιουσίας της Ένωσης, στο οποίο αναγράφονται τα περιουσιακά στοιχεία, που αποκτά και κατέχει η Ένωση.

ζ) Βιβλίο Απογραφής και Ισολογισμού.

Τα κατά νόμιμο τρόπο τηρούμενα βιβλία της Ένωσης έχουν την αποδεικτική δύναμη των εμπορικών βιβλίων.

4.6.6 Έλεγχος

1. Ο διαχειριστικός, λογιστικός και οικονομικός έλεγχος στην Ένωση ασκείται ετήσια από έναν ορκωτό ελεγκτή λογιστή, ο οποίος ορίζεται από την προηγούμενη τακτική Γενική Συνέλευση της Ένωσης.

2. Η αμοιβή του ελεγκτή καθορίζεται με την απόφαση ορισμού του. Ο ελεγκτής μπορεί να επαναδιοριστεί, όχι όμως για περισσότερες από πέντε (5) συνεχής χρήσεις και υποχρεούται να υποβάλλει το πόρισμα του ελέγχου στο Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης και στην εποπτεύουσα αρχή, το αργότερο είκοσι (20) ημέρες πριν από τη Γενική Συνέλευση.

3. Η Ένωση θέτει στη διάθεση του ελεγκτή κατάλληλο χώρο, όλα τα βιβλία και τα στοιχεία και παρέχει κάθε πληροφορία που χρειάζεται ο ελεγκτής για την εκτέλεση του έργου του. Ο ελεγκτής δικαιούται κατά την άσκηση των καθηκόντων του να ελέγχει τα βιβλία, τους λογαριασμούς και κάθε άλλο στοιχείο της Ένωσης, που κρίνεται χρήσιμο για την πλήρη και επιτυχή εκτέλεση του έργου του.

Ο ελεγκτής ιδίως έχει ως αρμοδιότητα να ελέγχει:

α) Τη νομιμότητα των αποφάσεων και των πράξεων των θεσμικών οργάνων της Ένωσης.

β) Τη λογιστική τάξη και ιδίως αν τηρήθηκαν οι αρχές και οι κανόνες της λογιστικής επιστήμης.

γ) Την οικονομική κατάσταση της Ένωσης, που προκύπτει από τον έλεγχο των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων, τα στοιχεία του Ισολογισμού, του Λογαριασμού «Αποτελέσματα Χρήσης» και των προσαρτημάτων. Στο πόρισμα πρέπει να προσδιορίζεται η πορεία της οικονομικής κατάστασης της Ένωσης στο πλαίσιο του καταστατικού της σκοπού και των ετήσιων προγραμμάτων δράσης της.

δ) Τη διαχειριστική τάξη, όσον αφορά τη νομιμότητα μόνο της πραγματοποίησης των δαπανών και αποσκοπεί κυρίως στη διαπίστωση τυχόν ατασθαλιών, καταχρήσεων ή άλλων παραβιάσεων και τον εντοπισμό των υπευθύνων.

4. Ο ελεγκτής με αίτηση του προς το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να ζητήσει τη σύγκλιση έκτακτης Γενικής Συνέλευσης, αναφέροντας σε αυτή τα προς συζήτηση θέματα. Το Διοικητικό Συμβούλιο συγκαλεί υποχρεωτικά τη Γενική Συνέλευση μέσα σε ένα (1) μήνα από την υποβολή της αίτησης, με θέματα αυτά που αναφέρονται στην αίτηση.

4.6.7 Τροποποίηση Καταστατικού

1. Η τροποποίηση του καταστατικού γίνεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης με ονομαστική φανερή ψηφοφορία, εκτός αν η Γενική Συνέλευση αποφασίσει διαφορετικά. Η απόφαση για την τροποποίηση λαμβάνεται με την αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία των αντιπροσώπων των συνεταιρισμών μελών.
2. Κάθε τροποποίηση του καταστατικού ισχύει από την ημερομηνία, που θα καταχωρηθεί η εγκριτική απόφαση του αρμοδίου Δικαστηρίου στο Ειδικό Μητρώο των Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών.

4.6.8 Λύση

1. Η Ένωση λύεται:

α) Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, που λαμβάνεται με την εξαιρετική απαρτία και πλειοψηφία των αντιπροσώπων των συνεταιρισμών μελών.

β) Αν κηρυχθεί σε κατάσταση πτωχεύσεως.

γ) Με απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου της έδρας της Ένωσης μετά από αίτηση του Διοικητικού Συμβουλίου ή των 2/3 του συνολικού αριθμού των μελών του ή της εποπτεύουσας αρχής.

2. Η αίτηση για τη λύση στην προηγούμενη περίπτωση υποβάλλεται από την εποπτεύουσα αρχή, αν η λειτουργία του Συνεταιρισμού απέβη παράνομη ή αν αδράνησε για δύο(2) τουλάχιστον συνεχής διαχειριστικές χρήσεις ή αν συνάγεται εγκατάλειψη του σκοπού τους, λόγω μειωμένης δραστηριότητας του. Η απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου υπόκειται σε έφεση.

4.6.9 Εκκαθάριση- Ενέργειες εκκαθαριστών

1. Με εξαίρεση την περίπτωση της λύσης της Ένωσης, που επέρχεται από την κήρυξη του σε κατάσταση πτωχεύσεως κατά την οποία ακολουθείται η διαδικασία του Εμπορικού Νόμου, η λύση ακολουθεί σε κάθε άλλη περίπτωση, το στάδιο της εκκαθάρισης.

2. Η εκκαθάριση διενεργείται από έναν ή περισσότερους ειδικούς εκκαθαριστές, που ορίζονται από την Γενική Συνέλευση. Το νομικό πρόσωπο της λυθείσας Ένωσης εξακολουθεί να υπάρχει και να λειτουργεί για τις ανάγκες της εκκαθάρισης.

3. Σε περίπτωση θανάτου, παραίτησης ή αδράνειας των εκκαθαριστών, μετά από αίτηση μέλους ή πιστωτή της Ένωσης, το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας της Ένωσης διορίζει άλλους εκκαθαριστές, δικάζοντας κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας.

Οι ενέργειες των εκκαθαριστών έχουν ως εξής:

1. Οι εκκαθαριστές έχουν υποχρέωση, μόλις αναλάβουν τα καθήκοντα τους, να κάνουν απογραφή της περιουσίας της εκκαθαριζόμενης οργάνωσης και να συντάξουν Ισολογισμό, αντίγραφο του οποίου υποβάλλουν στην Εποπτεύουσα Αρχή.

Αν η εκκαθάριση παρατείνεται, ο Ισολογισμός συντάσσεται στο τέλος κάθε έτους. Ο τελικός Ισολογισμός καταρτίζεται στο τέλος της εκκαθάρισης. Οι εκκαθαριστές γνωστοποιούν τη λύση της οργάνωσης με τη δημοσίευση της σε μια

ημερήσια εφημερίδα και αν δεν εκδίδεται τέτοια, σε περιοδική εφημερίδα του Νομού της έδρας της και καλούν τους πιστωτές να αναγγείλουν τις απαιτήσεις τους.

2. Απαιτήσεις πιστωτών παραγράφονται μετά την πάροδο τριών (3) ετών από την ημερομηνία της δημοσίευσης της λύσεως της.

3. Από το προϊόν της εκκαθάρισης εξοφλούνται τα ληξιπρόθεσμα χρέη της εκκαθαριζόμενης οργάνωσης με την ακόλουθη σειρά: προηγείται η εξόφληση των οφειλών προς τους εργαζόμενους και ακολουθεί η εξόφληση των λοιπών δανειστών. Το υπόλοιπο του ενεργητικού που απομένει, διατίθεται στα μέλη σε αναλογία με το σύνολο των υποχρεωτικών τους μερίδων.

4.6.10 Ειδική Εισφορά

1. Εάν η Ένωση δεν μπορεί να πληρώσει τις οφειλές που έχουν λήξει ή εάν διαπιστωθεί κατά την σύνταξη του ισολογισμού ότι το Παθητικό υπέρβαινε το Ενεργητικό κατά το ένα τρίτο του συνολικού ποσού, της ευθύνης όλων των μελών, το Διοικητικό Συμβούλιο, είναι υποχρεωμένο να συγκαλέσει αμέσως τη Γενική Συνέλευση με θέμα την επιβολή έκτακτης εισφοράς στα μέλη της.

2. Το Διοικητικό Συμβούλιο στην παραπάνω περίπτωση υποβάλλει στη Γενική Συνέλευση Ισολογισμό και έκθεση για την περιουσιακή κατάσταση της Ένωσης και προτείνει το ποσό της έκτακτης εισφοράς, που πρέπει να καταβάλλουν τα μέλη. Για να επιβληθεί η έκτακτη εισφορά στα μέλη, πρέπει η Γενική Συνέλευση να αποφασίσει μόνο με την αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία των αντιπροσώπων των συνεταιρισμών μελών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

ΑΡΤΑΣ – ΦΙΛΙΠΠΙΝΑΣ

5.1 Εισαγωγή

Η λειτουργία της Ένωσης βασίζεται στις ικανότητες των διοικητικών στελεχών αλλά κυρίως του υπαλληλικού προσωπικού, γιατί είναι εκείνο που έχει άμεση καθημερινή επαφή και επικοινωνία με τους συνεταιρισμένους αγρότες που είναι μέλη της Ένωσης.

Συμπεριλαμβανομένων και των παραπάνω υπάρχουν επιπλέον πολλοί παράγοντες που επηρεάζουν την λειτουργία μιας επιχείρησης, όπως είναι το εσωτερικό αλλά και εξωτερικό περιβάλλον μέσα στο οποίο καλείται να αναπτύξει τις δραστηριότητές της. Για το λόγο αυτό το ανθρώπινο δυναμικό που στελεχώνει μια επιχείρηση πρέπει να είναι σε θέση να κρίνει, να προβλέπει και να μπορεί να αντιμετωπίσει διάφορους κινδύνους που μπορούν να αποτελέσουν εμπόδιο στην ανάπτυξή τους, αλλά να είναι και σε θέση να «εκμεταλλευτεί» με τον καλύτερο δυνατό τρόπο ευκαιρίες που θα οδηγήσουν σε μια ανοδική πορεία.

5.2 Γενικός Διευθυντής

Ο διευθυντής της Ένωσης ορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο και η ελάχιστη θητεία του είναι τρία (3) έτη. Οι αρμοδιότητες του είναι οι εξής:

- Είναι υπεύθυνος για την υλοποίηση όλων των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.
- Ασκεί διεύθυνση σε όλα τα θέματα και είναι αρμόδιος να ελέγχει περιπτώσεις που είναι εκτός αρμοδιότητας του Διοικητικού Συμβουλίου.
- Προϊσταται σε όλο το προσωπικό της Ένωσης, είναι το άτομο που ασκεί έλεγχο για την ορθή διεκπεραίωση των εργασιών και διευκρινίζει τους στόχους σε συνεργασία με τους υπεύθυνους των τμημάτων. Παρακολουθεί και αξιολογεί το πραγματοποιούμενο έργο των τμημάτων καθώς και την απόδοση των επικεφαλής αυτών.
- Είναι υπεύθυνος για τις άδειες του προσωπικού, για τις εισπράξεις πληρωμών και όλα τα έγγραφα της Ένωσης υπογράφονται από τον ίδιο.

5.3 Προϊστάμενοι τμημάτων

Υπάλληλος της Ένωσης προάγεται στη θέση του προϊσταμένου σύμφωνα με συγκεκριμένα τυπικά προσόντα και έπειτα από δέκα (10) έτη προϋπηρεσίας για κατόχους τίτλων τεχνολογικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και οκτώ (8) ετών αντίστοιχα για κατόχους τίτλων πανεπιστημιακής εκπαίδευσης. Οι υπάλληλοι

προάγονται στον συγκεκριμένο βαθμό, εφόσον διαθέτουν σε ικανοποιητικό επίπεδο τα προσόντα της επαγγελματικής κατάρτισης, του υπηρεσιακού ενδιαφέροντος, της πρωτοβουλίας, της διοικητικής ικανότητας και της προθυμίας στην εξυπηρέτηση των συνεταιίρων και γενικά των συναλλασσομένων με την οργάνωση.

Η επιλογή των προϊσταμένων γίνεται από το Διοικητικό Συμβούλιο με βάση τα στοιχεία του μητρώου κάθε υπαλλήλου. Όσοι επιλέγονται τοποθετούνται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της οργάνωσης ως προϊστάμενοι στις αντίστοιχες οργανικές μονάδες για τρία (3) έτη. Μετά την πάροδο των τριών ετών γίνεται νέα επιλογή. Οι τοποθετούμενοι ως προϊστάμενοι εξακολουθούν να ασκούν τα καθήκοντα τους έως την τυχόν επανεπιλογή τους, ή την τοποθέτηση νέου προϊσταμένου.

Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, ο προϊστάμενος μπορεί να απαλλαγεί από τα καθήκοντά του και πριν από τη λήξη της τριετίας, για σοβαρούς λόγους αναγόμενους στην πλημμελή άσκηση των υπηρεσιακών του καθηκόντων που να αποδεικνύονται, όπως: η απρεπής συμπεριφορά προς το κοινό, η ευθυνοφοβία, η έλλειψη πρωτοβουλίας, η αδιαφορία στη βελτίωση μεθόδων οργάνωσης, λειτουργίας και αποδοτικότητας, η αδικαιολόγητη καθυστέρηση στη διεκπεραίωση των υποθέσεων, η κακή συνεργασία με το προσωπικό, η προφανής έλλειψη διοικητικών ικανοτήτων, ή της απαιτούμενης επαγγελματικής κατάρτισης, η υπηρεσιακή ανεπάρκεια και η μεροληπτική κρίση κατά την αξιολόγηση του προσωπικού. Ο προϊστάμενος μπορεί επίσης να απαλλαγεί από τα καθήκοντά του με αίτηση για σοβαρούς προσωπικούς και οικογενειακούς λόγους ύστερα από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου που συνεκτιμά τις υπηρεσιακές ανάγκες.

Οι προϊστάμενοι της Ένωσης είναι δύο (2), ο ένας είναι υπεύθυνος για το τμήμα επιδοτήσεων και διακίνησης πορτοκαλιών και του τμήματος συνεταιρισμών και ο άλλος για το τμήμα του λογιστηρίου και της μηχανογράφησης. Η κατάταξη τους σε αυτό το επίπεδο έγινε σταδιακά, αν ληφθεί υπόψη ότι έχουν είκοσι (20) έτη προϋπηρεσίας στην οργάνωση και έχουν περάσει από όλες τις βαθμίδες (σύμφωνα με την ιεραρχία που ισχύει) που κρίνονται απαραίτητες για την εκπαίδευση και εμπειρία που απαιτούνται για την κάλυψη της θέσης του προϊσταμένου. Μεταξύ των καθηκόντων τους συμπεριλαμβάνεται : η εποπτεία, επιθεώρηση, μελέτη και έλεγχος των εργασιών. Δυστυχώς όμως παρατηρείται το φαινόμενο να βασίζεται η διεκπεραίωση των βασικών εργασιών από τους ίδιους, αφού το περισσότερο υπαλληλικό προσωπικό αδιαφορεί για θέματα τα οποία πρέπει να εκπληρωθούν μέσα σε ορισμένο χρόνο.

5.4 Λειτουργικό Προσωπικό

5.4.1 Γενικά

Το προσωπικό των οργάνωσεων διακρίνεται σε τακτικό (μόνιμο) και σε έκτακτο. Με βάση το εκτελούμενο έργο και τα απαιτούμενα προσόντα κατατάσσεται στους εξής κλάδους:

α) Ο Διοικητοοικονομικός κλάδος: Στο διοικητοοικονομικό κλάδο υπάγονται όλοι όσοι κατέχουν απολυτήριο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή πτυχίο ανώτερης ή ανώτατης σχολής και δεν ανήκουν στο τεχνικό προσωπικό. Ο κλάδος αυτός περιλαμβάνει το λογιστικό, το διαχειριστικό και δακτυλογράφους.

β) Ο Τεχνικός κλάδος: Στον Τεχνικό κλάδο υπάγονται οι τεχνικοί απόφοιτοι μέσων Τεχνικών Σχολών ή Τεχνολογικής Εκπαίδευσης καθώς και οι πτυχιούχοι Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (Χημικοί, Πολιτικοί Μηχανικοί, Μηχανολόγοι, Γεωπόνοι κ.λ.π.)

γ) Άλλοι κλάδοι: Στους άλλους κλάδους προσωπικού υπάγονται οι πρακτικοί μηχανικοί, ηλεκτρολόγοι, χειριστές μηχανημάτων, οδηγοί, εμπειροτεχνίτες, φύλακες και οι κλητήρες. Όλοι οι παραπάνω πρέπει να είναι απόφοιτοι τουλάχιστον υποχρεωτικής εκπαίδευσης και οι πρακτικοί μηχανικοί, ηλεκτρολόγοι θα πρέπει να κατέχουν δίπλωμα της ειδικότητάς τους.

Το Τακτικό προσωπικό της Ένωσης απαρτίζεται από σαράντα πέντε (45) υπαλλήλους εκ των οποίων πτυχιούχοι ανωτάτων και τεχνικών επαγγελματικών ιδρυμάτων είναι επτά (7) εργαζόμενοι, δυο (2) άτομα είναι γεωπόνοι, τέσσερα (4) οικονομολόγοι και ένας (1) λογιστής. Το μορφωτικό επίπεδο των υπολοίπων υπαλλήλων κυμαίνεται σε όλες τις βαθμίδες κυρίως όμως της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το μόνιμο προσωπικό καλύπτει πάγιες και διαρκείς ανάγκες της υπηρεσίας και καταλαμβάνει θέσεις οι οποίες προβλέπονται από τον εσωτερικό κανονισμό της λειτουργίας της οργάνωσης κατά κατηγορία και βαθμό.

Το έκτακτο προσωπικό αποτελείται από είκοσι (20) εργαζόμενους το οποίο προσλαμβάνεται για την αντιμετώπιση εποχιακών αναγκών. Η πρόσληψη γίνεται με σύμβαση ορισμένου χρόνου, συνολικής διάρκειας μέχρι 12 μηνών, με εξαίρεση την πρόσληψη του προσωπικού που επιδοτείται από τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), για το οποίο η σύμβαση ισχύει για όσο χρόνο διαρκεί η επιδότηση. Με τη λήξη του χρόνου της επιδότησης θεωρείται αυτοδικαίως απολυόμενο. Μετά τη λήξη της σύμβασης ορισμένου χρόνου δεν μπορεί να συναφθεί σύμβαση ορισμένου χρόνου, πριν από την πάροδο τουλάχιστον 4 μηνών από την λήξη της.

Οι μισθοί ανάλογα με τα προσόντα και τις ικανότητες που διαθέτει ο κάθε υπάλληλος μπορούν να θεωρηθούν υψηλοί, βέβαια προσαυξάνεται κυρίως λόγω αρκετών ετών προϋπηρεσίας στην Ένωση και στην ύπαρξη συλλογικών συμβάσεων εργασίας που υπογράφονται για λογαριασμό των συνεταιριστικών οργάνωσεων από την Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΠΑΣΣΕΓΕΣ) και ουδέποτε είναι κατώτερα από τα προβλεπόμενα από τις κείμενες διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας. Επιπλέον ισχύει αμοιβή πέραν του κανονικού ωραρίου απασχόλησης και ημερήσια και χιλιομετρική αποζημίωση για την εκτός έδρας εργασίας.

Το προσωπικό υποχρεούται να παρέχει τις υπηρεσίες του στην έδρα της οργάνωσης ή οπουδήποτε εντός της Χώρας υπάρχουν καταστήματά της, αποθήκες, πρατήρια και σε οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα που αναπτύσσει. Οι ημέρες εργασίας την εβδομάδα είναι πέντε (5) από Δευτέρα έως και Παρασκευή και οι ώρες εργασίας συνεχείς από τις 07:00 – 15:00.

Υπάρχουν περιπτώσεις απασχόλησης προσωπικού κατά το Σάββατο ή την Κυριακή τηρουμένων πάντοτε των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, εφόσον επιβάλλεται λόγω της ιδιοτυπίας, των συνθηκών λειτουργίας ή του είδους και της μορφής της υπηρεσίας ή εργασίας. Στους τυχόν απασχολούμενους κατά Σάββατο ή την Κυριακή, κατά περίπτωση, παρέχεται υποχρεωτικά αναπληρωματική ημέρα ανάπαυσης κατά την Δευτέρα της εβδομάδας που ακολουθεί ή κατά την Παρασκευή της ίδιας εβδομάδας αντίστοιχα. Οι ημέρες αργίας και ημιαργίας έχουν οριστεί και είναι δεκαέξι (16) στο σύνολό τους για όλο το έτος, συμπεριλαμβανομένου και της τοπικής εορτής για τον εορτασμό θρησκευτικού ή εθνικού γεγονότος. Ως ημέρες

ημιαργίας θεωρούνται η παραμονή των Χριστουγέννων και του νέου έτους και η εργασία διακόπτεται την 13η ώρα.

Δικαίωμα κανονικής άδειας δικαιούνται όσοι υπάλληλοι συμπληρώνουν πραγματική υπηρεσία ενός έτους στην Ένωση και σε κάθε ημερολογιακό έτος αντιστοιχεί κανονική άδεια απουσίας είκοσι (20) εργάσιμες ημέρες με πλήρεις αποδοχές, με καθεστώς πενθήμερης εβδομαδιαίας απασχόλησης. Επιπλέον κάθε υπάλληλος δικαιούται άδεια για συγκεκριμένους λόγους εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις ανάλογα με την κάθε περίπτωση, όπως είναι: η άδεια γάμου, για σπουδές, συνδικαλιστική άδεια, εκπαιδευτική, κήσεως και λοχείας, καθώς επίσης και αναρρωτική άδεια.

5.4.2 Επιλογή και εκπαίδευση εργαζομένων

Η πλειοψηφία των εργαζομένων έχει επιλεγεί στις διάφορες θέσεις εργασίας όχι με αξιολογικές διαδικασίες και τις συγκεκριμένες ανάγκες της Ένωσης σε εργατικό και δυναμικό προσωπικό αλλά με συγγενικά, προσωπικά και πολιτικά κριτήρια. Το αποτέλεσμα αυτής της ενέργειας είναι ότι το προσωπικό δεν μπορεί να ανταποκριθεί λόγω μειωμένων προσόντων στις σημερινές σύγχρονες, σκληρές και ανταγωνιστικές ανάγκες λειτουργίας της Ένωσης.

Η εκπαίδευση των νέων υπαλλήλων εφαρμόζεται εκτελώντας τη συγκεκριμένη εργασία. Στην περίπτωση αυτή, ένας πεπειραμένος υπάλληλος ή και ο ίδιος ο προϊστάμενος αναλαμβάνουν να δείξουν στον εκπαιδευόμενο τον τρόπο με τον οποίο εκτελείται μια συγκεκριμένη εργασία και στη συνέχεια να παρακολουθήσουν την εκτέλεση της από τον εκπαιδευόμενο, διορθώνοντάς τον και δίνοντας του οδηγίες μέχρι να καταφέρει να μάθει να την εκτελεί σωστά.

Η μέθοδος αυτή παρουσιάζει το πλεονέκτημα ότι δεν απαιτείται πρόσθετος εξοπλισμός για την επιχείρηση και επιπλέον ο εκπαιδευόμενος μαθαίνοντας, παράγει έργο μειονεκτεί όμως προς το ότι η επιτυχία της βασίζεται αποκλειστικά στη διδακτική ικανότητα του προϊσταμένου ή του οποιουδήποτε πεπειραμένου υπαλλήλου, η οποία μπορεί να είναι ελάχιστη ή ανύπαρκτη, και ως προς το ότι μπορεί να προκληθεί καταστροφή ακριβών και πολύπλοκων μηχανισμών λόγω απειρίας του εκπαιδευόμενου.

Τα τελευταία δυο χρόνια έχουν γίνει προσπάθειες ανανέωσης του προσωπικού, γεγονός που συντελεί σε κάποιο βαθμό θετικά στην λειτουργία και πορεία της Ένωσης, γιατί νέα άτομα έχουν εισβάλλει δυναμικά στον χώρο έχοντας τη θέληση να προσφέρουν.

Τα προβλήματα όμως είναι πολλά, γιατί η οικονομική κατάσταση της Ένωσης βρίσκεται σε χαμηλό επίπεδο λόγω δανείων και υψηλού ανταγωνισμού, γεγονός που προκαλεί δυσχερείς συνέπειες στην λειτουργία της. Ενδεικτικά ισχύουν τα παρακάτω:

α) Τα τρία πρατήρια ειδών βιοτικής ανάγκης (super market) που είχε στην κατοχή της στην Άρτα, Φιλιπιάδα και Νεοχώρι πωλήθηκαν το έτος 2003. Παρόλα αυτά τα υψηλά κόστη λειτουργίας από πλευράς Ενώσεως διατηρήθηκαν, γιατί το προσωπικό δεν απολύθηκε αλλά απορροφήθηκε στα γραφεία της επιβαρύνοντας ακόμη περισσότερο την οικονομική της κατάσταση.

β) Ο οξύς ανταγωνισμός που υπάρχει από ιδιώτες που αναλαμβάνουν εργασίες που έχουν καθαρή σχέση με θέματα που απασχολούν τους αγρότες. Οι ιδιώτες δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν επαρκώς, γιατί το σύστημα και οι διαδικασίες είναι πολύπλοκα και η πληροφόρηση ελλιπής. Από την άλλη μεριά οι αγρότες –

παραγωγοί καταφεύγουν εκεί γιατί δεν υπάρχει πλήρης και σωστή ενημέρωση, ευθύνη της οποίας έχει σε μεγάλο βαθμό η Ένωση.

γ) Οι υπάλληλοι δεν αμοίβονται σε μηνιαία βάση λόγω των οικονομικών δυσκολιών αλλά λαμβάνουν έναντι του μισθού, σε τακτά χρονικά διαστήματα. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, η απόδοση και το ενδιαφέρον απέναντι στις εργασίες που πρέπει να εκπληρωθούν μειώνεται σε μεγάλο βαθμό, γιατί υπάρχει έλλειψη κινήτρων και υποκίνησης. Σύμφωνα με την ιεραρχία των αναγκών του Maslow το πιο στρατηγικό σημείο υποκινήσεως της συμπεριφοράς στην εργασία είναι οι φυσιολογικές ανάγκες και η ανάγκη για ασφάλεια οικονομική.

5.4.3 Τήρηση Ατομικού Μητρώου Υπαλλήλων

1. Η Ένωση τηρεί ατομικό μητρώο υπαλλήλων το οποίο περιλαμβάνει, τα στοιχεία ταυτότητας του υπαλλήλου, την οικογενειακή του κατάσταση, τίτλους σπουδών ή άλλα τυπικά προσόντα, όλα τα έγγραφα που αναφέρονται στην υπηρεσιακή γενικά κατάσταση του υπαλλήλου και κάθε στοιχείο που ο ίδιος ο υπάλληλος καταθέτει στην υπηρεσία για να περιληφθεί στο ατομικό μητρώο του.

2. Τα στοιχεία του ατομικού μητρώου ταξινομούνται με τις εξής διακρίσεις:

A. i) Στοιχεία ταυτότητας υπαλλήλου.

ii) Στοιχεία οικογενειακής κατάστασης.

Τα στοιχεία αυτά υποβάλλονται από τον υπάλληλο με υπεύθυνη δήλωση κατά τον διορισμό του μαζί με τα ανάλογα αποδεικτικά στοιχεία. Με τον ίδιο τρόπο δηλώνονται υποχρεωτικά και κάθε μεταβολή των στοιχείων αυτών.

B. Τίτλοι σπουδών ή άλλα τυπικά προσόντα.

Γ. Στοιχεία υπηρεσιακής κατάστασης του υπαλλήλου, όπως αποφάσεις, έγγραφα ή άλλα στοιχεία που αναφέρονται στην σταδιοδρομία και την υπηρεσιακή κατάσταση γενικά του υπαλλήλου (διορισμός, προϋπηρεσία, προαγωγές, μεταβολές).

Δ. Εκθέσεις αξιολόγησης υπαλλήλου.

Ε. Ποινές - Άδειες - Ασθένειες.

ΣΤ. Στοιχεία που καταθέτει ο ίδιος ο υπάλληλος στην υπηρεσία του και ζητά να περιληφθούν στο ατομικό μητρώο του.

3. Απαγορεύεται να τεθούν στο ατομικό μητρώο του υπαλλήλου στοιχεία που αναφέρονται στις πολιτικές και θρησκευτικές του πεποιθήσεις. Τα στοιχεία που περιέχονται στα ατομικά μητρώα ταυτόχρονα με την τοποθέτησή τους σ' αυτά, καταχωρίζονται κατά χρονολογική σειρά σε ειδική για κάθε υπάλληλο κατάσταση, που αποτελεί και ευρετήριο των στοιχείων του ατομικού μητρώου του.

4. Η αρμόδια υπηρεσία της οργάνωσης είναι υπεύθυνη για την τήρηση, την ασφαλή φύλαξη και την συνεχή ενημέρωση όλων των στοιχείων που συγκροτούν το ατομικό μητρώο του υπαλλήλου.

5.4.4 Υπηρεσιακό Συμβούλιο

1. Σε κάθε οργάνωση που απασχολεί περισσότερους από είκοσι (20) υπαλλήλους, με εξαίρεση εκείνους που προσλαμβάνονται για να καλύψουν έκτακτες ή εποχιακές ανάγκες συγκροτείται και λειτουργεί Υπηρεσιακό Συμβούλιο. Στην Ένωση υπάρχει Υπηρεσιακό Συμβούλιο το οποίο αποτελείται από πέντε (5) τακτικά μέλη και

ισάριθμα αναπληρωματικά. Τα αναπληρωματικά μέλη αναπληρώνουν τα τακτικά σε περίπτωση απουσίας λόγω κωλύματος.

2. Στο Υπηρεσιακό Συμβούλιο μετέχουν:

α) Τρεις υπάλληλοι που ορίζονται στο Διοικητικό Συμβούλιο με τους αναπληρωτές τους, από τους οποίους ο ένας ορίζεται ως πρόεδρος.

β) Δύο εκπρόσωποι των εργαζομένων με τους αναπληρωτές τους που εκλέγονται από το σύνολο του προσωπικού, με άμεση μυστική ψηφοφορία, με το ίδιο σύστημα που ισχύει για την εκλογή των οργάνων των συνδικαλιστικών οργανώσεων. Τις εκλογές για την ανάδειξη των μελών αυτών ενεργεί το σύνολο του προσωπικού.

3. Το Υπηρεσιακό Συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία όταν όλα τα μέλη του είναι παρόντα. Οι αποφάσεις του λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών.

4. Το Υπηρεσιακό Συμβούλιο έχει γνωμοδοτικό χαρακτήρα.

5. Οι υπάλληλοι μέλη του Υπηρεσιακού Συμβουλίου είναι κάτοχοι πανεπιστημιακών και τεχνολογικών τίτλων.

6. Στην αρμοδιότητα του Υπηρεσιακού Συμβουλίου ανήκουν :

α) Η γνωμοδότηση σε κάθε θέμα που ανάγεται στην υπηρεσιακή κατάσταση του προσωπικού.

β) Η γνωμοδότηση σε ερωτήματα της ίδιας φύσεως που τίθενται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

γ) Η γνωμοδότηση για την τροποποίηση του κανονισμού της Ένωσης.

7. Καθήκοντα εισηγητή και γραμματέα στο Συμβούλιο, έχουν ανατεθεί σε αρμόδιους υπαλλήλους της Ένωσης και έχουν οριστεί και οι αναπληρωτές τους.

8. Οι πράξεις του Συμβουλίου διατυπώνονται στα πρακτικά, τα οποία υπογράφονται από τον πρόεδρο, τον γραμματέα και όλα τα μέλη. Στα πρακτικά αναγράφονται τα ονόματα των συμμετασχόντων μελών και καταχωρίζεται η γνώμη των τυχόν μειοψηφούντων.

9. Η θητεία των μελών του Συμβουλίου είναι διετής. Αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του δεύτερου έτους της θητείας του. Κατά το χρόνο της διετούς θητείας δεν επιτρέπεται η αντικατάσταση των μελών υπαλλήλων του Συμβουλίου, παρά μόνον εφόσον συντρέχουν αποδεδειγμένα σοβαροί υπηρεσιακοί λόγοι.

10. Αν η γνώμη του Συμβουλίου αφορά μέλος αυτού, το μέλος τούτο δεν μπορεί να συμμετάσχει στη συνεδρίαση, οπότε συμμετέχει το αναπληρωματικό.

5.5 Τμήματα

1. Τμήμα επιδοτήσεων και διακίνησης πορτοκαλιών: Στο τμήμα αυτό εργάζονται τέσσερα (4) άτομα, όπου τα προσόντα και οι ικανότητες τους πηγαίνουν κλιμακωτά ανάλογα με τις απαιτήσεις που ζητάει η θέση που κατέχουν. Στις αρμοδιότητες του τμήματος εντάσσονται οι εξής εργασίες:

- Φροντίζει για επιδοτήσεις ελαιοκαλλιέργειας, εσπεριδοειδών, αραβοσίτου και αιγοπροβάτων.

- Για διακίνηση εσπεριδοειδών κυρίως σε χώρες όπως η Βουλγαρία και η Αλβανία όπου διανέμονται δωρεάν στα πλαίσια επισιτιστικών σκοπών, σε σχολεία, νοσοκομεία και στρατιωτικές μονάδες. Για την δραστηριότητα αυτή η οργάνωση εισπράττει υψηλή επιδότηση από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

- Συντάσσονται και καταχωρούνται δελτία ποσοτικής παραλαβής και καταστάσεις παραγωγών που διακινούν τα προϊόντα τους στην οργάνωση.

Το τμήμα αυτό έχει μεγάλη δυνατότητα για παραπέρα ανάπτυξη απασχόλησης υπαλληλικού προσωπικού αλλά πολύ περισσότερο της παροχής υπηρεσιών απέναντι στους αγρότες, καλύπτοντας όλες τις ανάγκες που έχουν σχέση με ευρωπαϊκά προγράμματα και επιδοτήσεις.

Είναι ένα από τα τμήματα που θα διατηρηθεί και θα συνεχίσει τις εργασίες της, γιατί θα προσφέρει σημαντικές υπηρεσίες και θα συμβάλλει αποφασιστικά στην οικονομική «ανοικοδόμηση» της Ένωσης, καλύπτοντας ταυτόχρονα και όλες τις δραστηριότητες που συνδέονται άμεσα με τις οικονομικές ενισχύσεις και παροχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2.Τμήμα Συνεταιρισμών: Στο τμήμα αυτό εργάζονται τέσσερα (4) άτομα που ασχολούνται με την σύνταξη και καταχώρηση όλων των πρακτικών βιβλίων της Γενικής Συνέλευσης, του Διοικητικού Συμβουλίου των πρωτοβάθμιων αγροτικών συνεταιρισμών που είναι μέλη της Ένωσης. Είναι υπεύθυνοι για την τήρηση του μητρώου των μελών του εκάστοτε συνεταιρισμού, συντάσσουν φορολογικές δηλώσεις και γίνεται λογιστική ενημέρωση των βιβλίων.

Παλαιότερα το συγκεκριμένο τμήμα είχε μεγάλο φόρτο εργασίας, γιατί όλα τα μέλη της Ένωσης κατέφευγαν για να τους παρέχει τις υπηρεσίες της. Σήμερα η κατάσταση είναι πιο ελαστική, γιατί αρκετοί συνεταιρισμοί κάνουν τις εργασίες αυτές μόνοι τους ή οδηγούνται σε λογιστές.

Αξίζει να αναφερθεί και να υπογραμμιστεί το γεγονός ότι πολλοί συνεταιρισμοί που είναι μέλη της Ένωσης δεν συνεργάζονται αφού δεν αναπτύσσουν καμία οικονομική δραστηριότητα και διατηρούνται μόνο και μόνο για την επιλογή αντιπροσώπων για να έχουν την δυνατότητα άσκησης έλεγχου στη διοίκηση. Είναι κατανοητό ότι με τέτοιες συμπεριφορές δεν τηρούνται βασικοί κανόνες και αρχές που πρέπει να διέπουν τις συνεταιριστικές οργανώσεις. Συνεργασία και αλληλεγγύη στην συγκεκριμένη περίπτωση είναι ανύπαρκτη.

3. Λογιστήριο: Στο λογιστήριο της Ένωσης εργάζονται τέσσερα (4) άτομα, ένας (1) λογιστής και τρεις (3) βοηθοί. Τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας και οι αρμοδιότητες τους είναι να φροντίζουν για τις λογιστικές καταστάσεις της Ένωσης, των πελατών, των προμηθευτών, διαχειρίζονται τους λογαριασμούς της ομάδας πορτοκαλοπαραγωγών και συντάσσουν τον ισολογισμό. Ο λογιστής είναι υπεύθυνος για την τήρηση των λογιστικών καταστάσεων και την οργάνωση του λογιστηρίου και μαζί με τον διευθυντή υπογράφουν τον ισολογισμό και τον στέλνουν προς έγκριση στο διοικητικό συμβούλιο.

Στον ίδιο χώρο λειτουργεί και το ταμείο της Ένωσης, όπου υπεύθυνος είναι ο ταμίας που ενεργεί κάθε είσπραξη και πληρωμή με βάση την εντολή του προέδρου και φυλάσσει το περιεχόμενο του ταμείου, τα αξιόγραφα και τα αποδεικτικά έγγραφα.

4. Μηχανογράφηση: Στο τμήμα αυτό εργάζονται πέντε (5) άτομα που ασχολούνται με την πλήρη μηχανοργάνωση και επεξεργασία στοιχείων που έχουν σχέση με το λογιστήριο, με τις επιδοτήσεις των παραγωγών για τα εσπεριδοειδή και τις ελαιοκαλλιέργειες και με τη διακίνηση των πορτοκαλιών για λογαριασμό της ομάδας παραγωγών.

5.6 Εργασίες - Δραστηριότητες

Ο κυριότερος όγκος εργασίας αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου στον τομέα των εκτάσεων και των αιγοπροβάτων (Ο.Σ.Δ.Ε.). Για τον λόγο αυτό η Ένωση έχει συγκροτήσει διάφορα συνεργεία εργασίας αποτελούμενα τόσο από ειδικευμένους υπαλλήλους της, όσο και από εξωτερικούς συνεργάτες,

κυρίως τοπογράφους και γεωπόνους, με σκοπό την διεκπεραίωση των εργασιών αυτών. Έχει κάνει κοστολόγηση των εργασιών αυτών σε συνεργασία με την ΠΑ.ΣΕ.ΓΕΣ. και έχει καθοριστεί να γίνεται η πληρωμή από τους δικαιούχους παραγωγούς κατά την σύνταξη και υποβολή των δικαιολογητικών επιδότησης. Το ποσό που καταβάλλουν οι παραγωγοί είναι ανάλογο των γενομένων εξόδων και ανταποκρίνεται στις προβλεπόμενες δαπάνες για ημερομίσθια, έντυπα και μηχανογράφηση.

Με αυτό τον συγκεντρωτικό τρόπο λειτουργίας είναι φυσικό να τίθονται στο περιθώριο και να αδρανοποιούνται οι πρωτοβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις, οι οποίες δεν αναλαμβάνουν εργασίες που μπορούν να διεκπεραιωθούν από τις ίδιες, με τελικό αποτέλεσμα την μείωση των εσόδων και τη μη δυνατότητα περαιτέρω ανάπτυξης. Οι συνεταιρισμοί – μέλη μπορούν να αναπτύξουν αξιόλογες δραστηριότητες με τη βοήθεια της Ένωσης για να μπορέσουν να καλύψουν και να ικανοποιήσουν συγκεκριμένες ανάγκες προς τα μέλη τους, να εκπληρώσουν τον σκοπό για τον οποίο έχουν ιδρυθεί.

Εν συντομία οι εργασίες και οι δραστηριότητες της Ένωσης σε όλους τους τομείς είναι:

1. Οι πιστωτικές και προμηθευτικές εργασίες.
2. Η εκμετάλλευση αγροκτημάτων.
3. Τα ψυγεία.
4. Τα συσκευαστήρια.
5. Η εξυπηρέτηση των συνεταιρισμών.
6. Η εκμετάλλευση ζάχαρης, η οποία είναι μειωμένη, λόγω χαμηλής κατανάλωσης. Η Ένωση είναι αποκλειστικός πωλητής ζάχαρης για όλο το Νομό από την Ελληνική Βιομηχανία Ζάχαρης που εδρεύει στην πόλη της Λάρισας. Δραστηριοποιείται σε αυτό τον τομέα κάνοντας χονδρικές πωλήσεις σε διάφορους παραγωγούς όπως είναι για παράδειγμα οι μελισσοκόμοι.
7. Η διανομή επιδοτήσεων, φυτικής και ζωικής παραγωγής.
8. Η διακίνηση εσπεριδοειδών που είναι επίσης μειωμένη.
9. Εμπορία ζωοτροφών – λιπασμάτων – σπόρων – μηχανημάτων.

Η διαδικασία που τηρείται κατά την εφαρμογή του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου που θεωρείται μια από τις σημαντικότερες εργασίες, γιατί αποτελεί την κύρια και σίγουρη πηγή εσόδων για την Ένωση, συνοπτικά είναι η παρακάτω:

1. Ο κάθε παραγωγός είναι υποχρεωμένος να υποβάλλει αίτηση-δήλωση για να ενταχθεί στο πρόγραμμα επιδότησης και να λάβει κατόπιν την αντίστοιχη οικονομική ενίσχυση. Έχει δικαίωμα να υποβάλλει μια μόνο αίτηση κάθε χρόνο.

2. Στην αίτηση αναγράφονται τα προσωπικά στοιχεία του παραγωγού, σαφείς και λεπτομερείς πληροφορίες για τα στοιχεία που δηλώνει γιατί υπεύθυνος είναι ο ίδιος και προσκομίζονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που χρειάζονται για την κάθε περίπτωση.

3. Το λειτουργικό προσωπικό και τα συνεργεία της Ένωσης προβαίνουν σε οπτικό και διοικητικό έλεγχο όλων των αιτήσεων. Στη συνέχεια τα στοιχεία των δηλώσεων μηχανογραφούνται στο τμήμα της μηχανογράφησης προκειμένου να αρχίσει η επεξεργασία τους και διαβιβάζονται στην Διεύθυνση Πληροφορικής του Υπουργείου Γεωργίας προκειμένου να εξαχθεί το δείγμα επιτόπιου ελέγχου.

4. Η Ένωση παραλαμβάνει το δείγμα επιτοπίου ελέγχου και διενεργεί τους ελέγχους αυτούς. Τα αποτελέσματα των ελέγχων διαβιβάζονται στη Διεύθυνση Πληροφορικής προκειμένου να εκδοθούν οι καταστάσεις πληρωμών των δικαιούχων παραγωγών.

5. Αυτές οι καταστάσεις πληρωμής, όπως προκύπτουν μετά την καταχώρηση των αποτελεσμάτων των ελέγχων και την επιβολή τυχόν κυρώσεων, αναρτούνται προκειμένου οι παραγωγοί να ενημερωθούν και να υποβάλλουν ενστάσεις.

6. Η Διεύθυνση Πληροφορικής του Υπουργείου Γεωργίας εκδίδει τις καταστάσεις πληρωμής, τις οποίες στέλνει στην Ένωση, η οποία εκκαθαρίζει τις καταστάσεις πληρωμής και μαζί με τα απαιτούμενα έγγραφα τα στέλνει στον Οργανισμό Πληρωμών Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ), προκειμένου να εκδοθούν οι εντολές πληρωμής και στη συνέχεια να πιστωθούν οι λογαριασμοί των παραγωγών.

7. Αφού η Ένωση ελέγξει τις ενστάσεις των παραγωγών και διορθώσει τα τυχόν λάθη στέλνει συμπληρωματικά στοιχεία στον αρμόδιο φορέα προκειμένου να εκδοθούν συμπληρωματικές καταστάσεις πληρωμής και να πληρωθούν οι παραγωγοί των οποίων οι ενστάσεις δικαιώθηκαν.

5.7 Υλικοτεχνική υποδομή

Η υλικοτεχνική υποδομή της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Άρτας / Φιλιπιάδας έχει ως εξής:

1. Η Ένωση διαθέτει διόροφο κτίριο στο κέντρο της πόλης της Άρτας που καλύπτει χώρο 600 τ.μ. Το ισόγειο ενοικιάζεται σε αλυσίδα καταστημάτων ειδών διατροφής και ο δεύτερος όροφος σε τεχνική υπηρεσία δήμων και κοινοτήτων. Στον πρώτο όροφο στεγάζονται τα γραφεία της Ένωσης καλύπτοντας χώρο 200 τ.μ. Ο χώρος αυτός είναι χωρισμένος σε έξι γραφεία όπου στεγάζεται ξεχωριστά το τμήμα της μηχανογράφησης που είναι εξοπλισμένο με πέντε (5) ηλεκτρονικούς υπολογιστές και δυο (2) εκτυπωτές. Το τμήμα του λογιστηρίου με το ταμείο στεγάζονται στον ίδιο χώρο με εξοπλισμό τεσσάρων (4) ηλεκτρονικών υπολογιστών και ενός (1) εκτυπωτή. Τα τμήματα επιδότησης και διακίνησης πορτοκαλιών και των συνεταιρισμών στεγάζονται στον ίδιο χώρο και υπάρχουν δυο (2) ηλεκτρονικοί υπολογιστές. Το τμήμα της γραμματείας – πρωτοκόλλου καθώς και το γραφείο του γενικού διευθυντή στεγάζονται σε δικό τους γραφείο. Τέλος υπάρχει το γραφείο του προέδρου όπου γίνονται και οι συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου.

2. Λειτουργεί παράρτημα της Ένωσης στην Φιλιπιάδα όπου απαρτίζεται με τα ίδια τμήματα με την κεντρική εκτός του τμήματος του λογιστηρίου που είναι ένα και είναι υπεύθυνο να διεκπεραιώνει τις εργασίες και των δυο.

3. Στην Φιλιπιάδα στην τοποθεσία γέφυρα Καμπής έχει αγοραστεί οικόπεδο έξι (6) στρεμμάτων με κτιριακές εγκαταστάσεις. Το μεγαλύτερο μέρος του χώρου είναι αποθηκευτικός και είναι ενοικιασμένος στην Ομάδα Καπνοπαραγωγών Ηπείρου, η οποία χρησιμοποιεί τις εγκαταστάσεις για να συγκεντρώνει και να αποθηκεύει τα προϊόντα (καπνό) των μελών της.

4. Το έτος 1978 η οργάνωση κατασκεύασε σε ιδιόκτητο ακίνητο στο 3ο χιλιόμετρο Άρτας – Ιωαννίνων σύγχρονο συσκευαστήριο εσπεριδοειδών δυναμικότητας 15.000 τόνων ετησίως. Από το έτος 1993 το συσκευαστήριο συσκευάζει πορτοκάλια μέρλιν και τα διανέμει δωρεάν για επισιτιστικούς σκοπούς. Στο συσκευαστήριο σήμερα εργάζονται περίπου εκατό άτομα σε δυο βάρδιες. Ο χρόνος λειτουργίας κυμαίνεται σε τρεις με τέσσερις μήνες το χρόνο από αρχές Ιανουαρίου μέχρι τέλη Απριλίου το αργότερο.

Στον ίδιο χώρο λειτουργεί υπερσύγχρονο συσκευαστήριο – διαλογητήριο ακτινιδίων. Η συγκεκριμένη εργασία διεκπεραιώνεται κατά την περίοδο συγκομιδής των ακτινιδίων από 15 Οκτωβρίου έως το τέλος του έτους. Το έτος 2003 το

συσκευαστήριο δεν χρησιμοποιήθηκε για λογαριασμό της Ένωσης αλλά ενοικιάστηκε από μια εταιρεία, η οποία χρησιμοποίησε τις εγκαταστάσεις για την τυποποίηση των προϊόντων.

Στο ίδιο κτίριο στεγάζεται υπερσύγχρονη μονάδα ξήρανσης αραβοσίτου που εξυπηρετεί τις ανάγκες των συνεταιρισμένων αγροτών όσον αφορά την ξήρανση του αραβοσίτου αλλά και στην αποθήκευση σε ιδιόκτητες εγκαταστάσεις σιλό, πληρώνοντας ένα ελάχιστο ποσό για αυτές τις εργασίες που τους παρέχει η Ένωση.

Στο συγκεκριμένο ακίνητο υπάρχει αποθηκευτικός χώρος που χρησιμοποιήθηκε για εφοδιασμό των super market της Ένωσης με τα απαραίτητα είδη που διακινούσε μέσα από τους χώρους αυτούς.

Αξίζει να αναφερθεί ότι στο ακίνητο αυτό υπάρχουν τεράστιοι χώροι ανεκμετάλλετοι και αναξιποίητοι στους οποίους έχουν δημιουργηθεί προβλήματα λόγω εγκατάλειψης και απαξίωσης.

5. Το έτος 1997 κατασκευάστηκε σε ιδιόκτητο οικοπέδο επί της εθνικής οδού Άρτας / Φιλιπιάδας / Ιωαννίνων στη θέση Ελεούσα, ψυκτική μονάδα που λειτουργούσε με συμβατικό τρόπο για την εναπόθεση και συντήρηση αγροτικών προϊόντων συνεταιρισμένων αγροτών και εμπόρων της περιοχής, πληρώνοντας στην Ένωση ποσό ανάλογα με τον καλυπτόμενο χώρο στις εγκαταστάσεις αυτές.

Εντασσομένοι σε ένα πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ονομάζεται leader, τα ψυγεία έχουν εκσυγχρονιστεί μετατρέποντας τους θαλάμους από συμβατικούς σε θαλάμους με ελεγχόμενη ατμόσφαιρα. Οι εγκαταστάσεις αυτές θεωρούνται από τις πιο σύγχρονες που υπάρχουν στην περιοχή της Ηπείρου. Εκσυγχρονίστηκαν για να συνδυαστούν με τη λειτουργία του συσκευαστηρίου – διαλογητηρίου ακτινιδίων και εσπεριδοειδών και για την κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών της πλούσιας και άριστης ποιοτικά παραγωγής του Νομού Άρτας.

Η χωρητικότητα των θαλάμων είναι αρκετά μεγάλη αφού μπορούν να συντηρηθούν μέχρι και 500 τόνοι προϊόντων. Τα ψυγεία ενοικιάζονται στο συνεταιρισμό ακτινιδίων Άρτας σε έναν από τους δυο υπάρχοντες του Νομού με σκοπό την κάλυψη των αναγκών των μελών του.

6. Διατηρεί δυο πρατήρια φυτοφαρμάκων και μηχανημάτων στην Άρτα και στην Φιλιπιάδα, πράγμα που σημαίνει ότι θα μπορούσε να καλύψει ένα μεγάλο μέρος από την συνολική κατανάλωση του Νομού.

Δυστυχώς κάτι τέτοιο δεν υφίσταται εξαιτίας της λανθασμένης και μη ανταγωνιστικής πολιτικής λειτουργίας που εφαρμόζεται. Βασικό πρόβλημα είναι το γεγονός ότι οι υπάλληλοι που εργάζονται σε αυτά τα καταστήματα και είναι γεωπόνοι δεν έχουν άμεση επαφή και επικοινωνία με τους πελάτες αγρότες ή μη. Έτσι οι αγρότες – παραγωγοί έχοντας πολλές εναλλακτικές λύσεις, καταφεύγουν σε ιδιώτες που τους παρέχουν καλύτερες υπηρεσίες και πληροφόρηση.

Σοβαρές ελλείψεις όπως είναι τα μεταφορικά μέσα που κρίνονται απαραίτητα για την διευκόλυνση των πελατών για την διακίνηση των προϊόντων, είναι ακόμη μια συνιστώσα που διογκώνει την όλη κατάσταση, οδηγώντας την Ένωση σε αρνητικό οικονομικό αποτέλεσμα σε ετήσια βάση για την συγκεκριμένη δραστηριότητα που αναπτύσσει.

7. Διατηρεί δυο πρατήρια σπόρων και δυο ζωοτροφών στην Άρτα και στην Φιλιπιάδα και τρία αποθηκευτικά κέντρα σε χωριά του Νομού για την καλύτερη εξυπηρέτηση των αγροτών.

8. Διαθέτει ιδιόκτητο χώρο στην περιοχή γέφυρας Άρτας συνολικής έκτασης 6,5 στρεμμάτων η αξία του οποίου εκτιμάται σε 4.402.054,29 € περίπου (1,5 δις). Στο χώρο αυτό υπάρχουν κτιριακές εγκαταστάσεις που χρησιμοποιούνται για την αποθήκευση και διακίνηση λιπασμάτων, ζωοτροφών, σπόρων, γεωργικών

μηχανημάτων, εργαλείων και φυτοφαρμάκων. Στον ίδιο χώρο λειτουργεί η γεφυροπλάστιγγα, η οποία χρησιμοποιείται για την εξυπηρέτηση των αναγκών της Ένωσης αλλά και των ιδιωτών.

Δυστυχώς όμως ο τεράστιος αυτός χώρος δεν αξιοποιείται στο βαθμό των δυνατοτήτων που έχει, με αποτέλεσμα όχι μόνο να δημιουργεί θετικά αποτελέσματα αλλά το άκρως αντίθετο.

9. Έχει στην κατοχή της εκτάσεις 40 στρεμμάτων στο χωριό Σελλάδες και 25 στρεμμάτων στο χωριό Κωστακίων, που έχουν ενοικιαστεί σε ιδιώτες που τα χρησιμοποιούν για την καλλιέργεια αραβοσίτου.

10. Από το έτος 1977 άνοιξε πρατήρια ειδών βιοτικής ανάγκης που εξελίχθηκαν σε τρία μεγάλα καταστήματα (super markets) στην Άρτα, Φιλιπιάδα και Νεοχώρι. Το έτος 2003 τα καταστήματα αυτά έπαψαν να λειτουργούν, γιατί δεν κατάφεραν να επιβιώσουν στον υψηλό ανταγωνισμό που κυριαρχεί στην καταναλωτική αγορά. Το κεντρικό κατάστημα που στεγαζόταν κάτω από τα γραφεία της Ένωσης, ενοικιάστηκε από μεγάλη αλυσίδα καταστημάτων, ενώ τα άλλα δυο μαζί με την αποθήκη ειδών διατροφής εμβαδού 400 τ.μ. παραμένουν αναξιοποίητα.

5.8 Διαφήμιση

Τα κυριότερα διαφημιστικά μέσα που χρησιμοποιούνται σήμερα στη χώρα κατά σειρά προτίμησης είναι: η τηλεόραση, οι εφημερίδες, το ραδιόφωνο, τα περιοδικά και το internet. Η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Άρτας Φιλιπιάδας χρησιμοποιεί τα εξής:

1. Τηλεόραση: Κατά τακτά χρονικά διαστήματα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εμφανίζονται στο τοπικό τηλεοπτικό κανάλι της Άρτας, με απώτερο σκοπό την ενημέρωση των αγροτών για ζητήματα που τους απασχολούν.

2. Εφημερίδες: Στην τοπική εφημερίδα, όποτε κρίνεται αναγκαίο, δημοσιεύονται ανακοινώσεις, προτάσεις και προβληματισμοί για την όλη πορεία και κατάσταση της Ένωσης.

3. Internet: Η Ένωση δεν διαθέτει ηλεκτρονική σελίδα στο χώρο του διαδικτύου.

Άλλες μορφές διαφήμισης όπως είναι τα περιοδικά και το ραδιόφωνο έχουν πάψει πλέον να εφαρμόζονται. Παλαιότερα υπήρχε χρήση αυτών των δυο μέσων, όπου εκδίδονταν διαφημιστικό φυλλάδιο των προϊόντων των super markets καθώς επίσης και διαφημιστικά μηνύματα μέσω ραδιοφώνου που προβαλλόταν οι προσφορές των προϊόντων των καταστημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ ΑΡΤΑΣ – ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ.

6.1 Γενικά

Ύστερα από την αναφορά στην οργάνωση, δομή και λειτουργία της Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Άρτας – Φιλιππιάδας (Ε.Α.Σ.Α.Φ.), αξίζει να αναφερθεί η οικονομική κατάστασή της με βάση τους ισολογισμούς και τα αποτελέσματα χρήσης των ετών 2002 και 2003 και να γίνει μια σύγκριση για τα δυο αυτά έτη σύμφωνα με τους αριθμοδείκτες ρευστότητας, αποδοτικότητας, κυκλοφοριακής ταχύτητας, δανειακής επιβάρυνσης και κέρδους.

Όταν μιλάμε για προσδιορισμό της οικονομικής θέσεως μιας επιχειρήσεως, εννοούμε:

- 1.** Τη δυνατότητα που έχει η επιχείρηση να ανταποκριθεί στις τρέχουσες υποχρεώσεις της στο παρόν και στο μέλλον, ακόμη και κάτω από συνθήκες διαφορετικές εκείνων που υπάρχουν τη στιγμή που γίνεται η ανάλυση.
- 2.** Τη δυνατότητα να εκμεταλλευθεί τυχόν παρουσιαζόμενες ευκαιρίες, με τη χρησιμοποίηση κεφαλαίων από ίδιες πηγές, ή από έκδοση νέων τίτλων μετοχών ή ομολογιών ακόμα και με την άντληση κεφαλαίων από την προσφυγή στον τραπεζικό δανεισμό.
- 3.** Τη δυνατότητα πληρωμής των ληξιπρόθεσμων τόκων και των υποχρεώσεων, καθώς και την καταβολή μερισμάτων χωρίς διακοπή.

Για τον προσδιορισμό της αποδοτικότητας μιας επιχειρήσεως ερευνάται ιδιαίτερα το ύψος και η σταθερότητα των καθαρών κερδών της, καθώς και η τάση βελτιώσεως αυτών στο μέλλον.

Ο τύπος και η διάταξη των στοιχείων του ισολογισμού και της καταστάσεως αποτελεσμάτων χρήσεως έχουν μεγάλη σημασία, προκειμένου να προσδιοριστεί η οικονομική θέση και η αποδοτικότητα μιας επιχειρήσεως.

Είναι σκόπιμο να τονίσουμε τις αδυναμίες που παρουσιάζουν οι δημοσιευόμενες λογιστικές καταστάσεις. Βέβαια, χωρίς να παραβλέπεται η χρησιμότητα τους, πρέπει να επισημανθεί το γεγονός ότι αυτές παρουσιάζουν ορισμένα σοβαρά μειονεκτήματα, τα οποία συνδέονται με τη φύση τους ως στατικές λογιστικές καταστάσεις. Τα κυριότερα μειονεκτήματα αυτών μπορούν να συνοψιστούν στα παρακάτω:

- 1.** Ο ισολογισμός παρουσιάζει συνήθως τα διάφορα μεγέθη της επιχειρήσεως σε ιστορικές και όχι σε τρέχουσες τιμές. Έτσι όλα τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις μιας επιχειρήσεως εμφανίζονται συνήθως σε τιμές ιστορικού κόστους βασισμένες σε γεγονότα του παρελθόντος. Η απεικόνιση των μεγεθών του ισολογισμού σε ιστορικές τιμές αντιπροσωπεύει αξίες που αναφέρονται σε τιμές που υπήρχαν κατά το χρόνο που συνέβησαν τα αντίστοιχα λογιστικά γεγονότα. Όταν όμως οι τιμές μεταβάλλονται σημαντικά από έτος σε έτος, όπως πολύ συχνά συμβαίνει σήμερα λόγω του υπάρχοντος πληθωρισμού, τα μεγέθη του ισολογισμού δεν αντιπροσωπεύουν πλέον την πραγματικότητα, γιατί δεν δίνουν την πραγματική αξία της επιχειρήσεως, αφού δεν αναφέρονται σε πραγματικές τρέχουσες τιμές.

2. Ο ισολογισμός μπορεί να θεωρηθεί ότι παρουσιάζει αδυναμίες και είναι ανεπαρκής και από μια άλλη άποψη. Υπάρχουν ορισμένα στοιχεία του τα οποία είναι αδύνατο να μετρηθούν και να απεικονιστούν, όπως είναι η φήμη και πελατεία της επιχειρήσεως που έχει αποκτηθεί από τη μακροχρόνια λειτουργία της, η εμπειρία των εργαζομένων σε αυτήν, καθώς και άλλα άυλα στοιχεία.

3. Άλλο σημαντικό στοιχείο το οποίο προβληματίζει τους αναλυτές των εν λόγω καταστάσεων είναι το εξής:

Πολλές φορές γίνονται έξοδα σε κάποια χρονική στιγμή με σκοπό να αποδώσουν μελλοντικά. Τίθεται επομένως το ερώτημα: ποιο τμήμα των εξόδων αυτών θα επιβαρύνει τη χρήση εντός της οποίας πραγματοποιήθηκαν και ποιο τις επόμενες χρήσεις. Κλασσική περίπτωση τέτοιων δαπανών αποτελούν τα έξοδα οργανώσεως και πρώτης εγκαταστάσεως, καθώς και τα έξοδα εκπαίδευσης προσωπικού.

4. Εκτός από τα παραπάνω υπάρχουν επίσης ένα πλήθος άλλων παραγόντων που μπορεί να επιδράσουν δυσμενώς στα στοιχεία των λογιστικών καταστάσεων μιας επιχειρήσεως, όπως, αλλαγή επιθυμιών της Αγοράς, μεταρρυθμίσεις στη φορολογική νομοθεσία, αλλαγή της εμπορικής πολιτικής της χώρας που είναι εγκατεστημένη η επιχείρηση, ή των χωρών με τις οποίες αυτή συναλλάσσεται.

Ωστόσο παρά τις παραπάνω αδυναμίες, ο ισολογισμός δεν παύει να αποτελεί σημαντική λογιστική κατάσταση για τους επενδυτές όσο και για τους πιστωτές μιας επιχειρήσεως, καθώς επίσης και για οποιονδήποτε άλλο ενδιαφερόμενο.

6.2 Οικονομικά στοιχεία της Ένωσης κατά την πενταετία 1999 – 2003

Κρίνεται αναγκαίο να γίνει μια περιληπτική αναφορά των βασικών οικονομικών στοιχείων¹⁹ της Ένωσης για την τελευταία πενταετία με βάση τους ισολογισμούς των αντιστοίχων ετών. Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει τον κύκλο εργασιών, το κόστος πωληθέντων, τα μικτά αποτελέσματα, τα λειτουργικά έξοδα καθώς και τα καθαρά αποτελέσματα για τα έτη 1999 – 2003.

Έτος	Κύκλος εργασιών	Κόστος πωλήσεων	Μικτά αποτελέσματα εκμετάλλευσης	Έξοδα διοίκησης / διάθεσης	Καθαρά αποτελέσματα
1999	1.656.836,942	1.310.436,824	346.400,118	565.931,109	-176.997,374
2000	1.199.586,785	1.047.928,408	151.658,377	868.930,260	-145.817,474
2001	1.101.414,138	912.091,381	189.322,757	564.114,041	-166.233,733
2002	3.039.170,08	2.429.712,90	609.457,18	978.147,72	-92.274,09
2003	3.148.588,39	2.655.482,63	493.105,76	996.881,73	-608.788,52

¹⁹ Βλέπε αναλυτικά παράρτημα σελ. 86 -102

Παρατηρούμε ότι κατά την τριετία 1999-2001 ο κύκλος εργασιών έχει μειωτική πορεία, που μπορεί να οφείλεται στον οξύ ανταγωνισμό από τις ομοειδής επιχειρήσεις και στην έλλειψη ορθών αποφάσεων από πλευρά διοίκησης. Κατά τα επόμενα δυο έτη 2002 με 2003 ο όγκος των πωλήσεων αυξήθηκε και σε σχέση με το 1999 υπάρχει άνοδος κατά 47,04%. Όμως το κόστος πωληθέντων καθώς και τα έξοδα διοίκησης και διάθεσης σε αυτήν την πενταετία σημείωσαν σημαντική άνοδο και απορρόφησαν όλο το ποσοστό των πωλήσεων της, με τελικό αποτέλεσμα την εμφάνιση ζημιών.

6.3 Δείκτης Κυκλοφοριακής Ρευστότητας

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ρευστότητας εκφράζει την ικανότητα της επιχείρησης να αντιμετωπίσει τις τρέχουσες (βραχυπρόθεσμες) υποχρεώσεις. Ο δείκτης αυτός υπολογίζεται διαιρώντας το κυκλοφορούν ενεργητικό με τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. Το κυκλοφορούν ενεργητικό της Ένωσης περιλαμβάνει τα εξής: τα αποθέματα (εμπορεύματα, πρώτες και βοηθητικές ύλες κ.ο.κ.), τις απαιτήσεις (από πελάτες, γραμμάτια, επιταγές), τα χρεόγραφα και τα ταμιακά διαθέσιμα.

Οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις περιλαμβάνουν:

Τους προμηθευτές, τις επιταγές πληρωτέες, τράπεζες λογαριασμοί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, ασφαλιστικοί οργανισμοί, τις υποχρεώσεις από φόρους-τέλη, διάφοροι πιστωτές και μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις πληρωτέες στην επόμενη χρήση.

Ο δείκτης κυκλοφοριακής ρευστότητας (Δ.Κ.Ρ.) πρέπει να είναι μεγαλύτερος της μονάδας και, συνήθως, συνιστάται η σχέση δύο προς ένα (2:1). Η σχέση Δ.Κ.Ρ. > 1 σημαίνει ότι οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις πρέπει να καλύπτονται εξ ολοκλήρου από το κυκλοφορούν ενεργητικό και ακόμη να παραμένει ένα κάποιο περιθώριο (πλεόνασμα). Το πλεόνασμα αυτό (κυκλοφορούν ενεργητικό μείον βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις), συνήθως, καλείται κεφάλαιο κίνησης.

Στην περίπτωση αυτή οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της Ένωσης το 2001 είναι μεγαλύτερες από το κυκλοφορούν ενεργητικό, δηλαδή το κεφάλαιο κίνησης είναι αρνητικό. Για το έτος 2003 παρατηρείται ότι το κεφάλαιο κίνησης έχει μια καθοδική πορεία σε σύγκριση με το 2001 της τάξεως του 0,09%. Η οργάνωση αντιμετωπίζει σημαντικές δυσκολίες στη συνέχιση της λειτουργίας της, και θα είναι σημαντικά δύσκολο, εάν όχι αδύνατο, να επιβιώσει για πολύ, γιατί δεν μπορεί να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις σύμφωνα με το κεφάλαιο κίνησης που διαθέτει.

Αριθοδείκτης γενικής ρευστότητας = Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού /
σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων

Αριθοδείκτης γενικής ρευστότητας (2001) = 2.704.040,24 / 4.275.762,75 = 0,63

Αριθοδείκτης γενικής ρευστότητας (2003) = 3.086.967,79 / 5.691.709,79 = 0,54

6.4 Δείκτης Άμεσης Ρευστότητας

Ο δείκτης αυτός υπολογίζεται αν από το κυκλοφορούν ενεργητικό αφαιρεθούν τα αποθέματα και το υπόλοιπο διαιρεθεί με τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.

Ο παραπάνω δείκτης αποτελεί ένα αυστηρότερο κριτήριο της ρευστότητας της επιχείρησης. Κατ' αυτή την άποψη, οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της επιχείρησης πρέπει να καλύπτονται εξ'ολοκλήρου από τα, σχετικά εύκολα, ρευστοποιήσιμα στοιχεία του κυκλοφορούντος ενεργητικού, δηλαδή τα ταμιακά διαθέσιμα και τις πραγματικές απαιτήσεις από τους πελάτες.

Όπως παρατηρούμε η Ένωση από το 2001 μέχρι το 2003 είχε μια φθίνουσα πορεία, όσον αφορά το δείκτη της άμεσης ρευστότητας, συγκεκριμένα από 0,50 το 2001 μειώθηκε σε 0,47 το 2003, πράγμα που σημαίνει πως εμφανίζει αρκετές δυσκολίες στο να καλύψει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της εν συγκρίσει με παλαιότερα έτη.

Αριθοδείκτης ταχείας ρευστότητας = $\frac{\text{Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού} - \text{αποθέματα}}{\text{σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων}}$
Αριθοδείκτης ταχείας ρευστότητας (2001) = $\frac{2.704.040,24 - 580.767,12}{4.275.762,75} = 0,50$
Αριθοδείκτης ταχείας ρευστότητας (2003) = $\frac{3.086.967,79 - 419.467,33}{5.691.709,79} = 0,47$

6.5 Δείκτης της Συνολικής Δανειακής Επιβάρυνσης

Ο δείκτης συνολικής δανειακής επιβάρυνσης (Δ.Σ.Δ.Ε.) δείχνει το μέρος εκείνο (ποσοστό) των συνολικά επενδυμένων κεφαλαίων σε στοιχεία του ενεργητικού, που προήλθαν από τους πιστωτές της επιχείρησης, δηλαδή δείχνει το ποσοστό του συνόλου του ενεργητικού πάνω στο οποίο οι πιστωτές έχουν οποιασδήποτε μορφής απαιτήσεις.

Ο δείκτης αυτός υπολογίζεται διαιρώντας το σύνολο των δανειακών υποχρεώσεων, δηλαδή το σύνολο των βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων, με το σύνολο του ενεργητικού ή το σύνολο των επενδυμένων κεφαλαίων.

Παρατηρούμε ότι για το 2001 το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων είναι λίγο μεγαλύτερο σε σχέση με εκείνο του 2003. Δεν συμβαίνει το ίδιο και με το σύνολο των υποχρεώσεων που έχουν τάση ανοδική, για αυτό το λόγο η διαφορά αυξάνεται, συγκεκριμένα από 1,05 που είναι το 2001 φτάνει το 1,25 το 2003. Αυτό σημαίνει πως η κατάσταση γίνεται χειρότερη, γιατί η οργάνωση δεν μπορεί να καλύψει τους πιστωτές της, αφού οι υποχρεώσεις της είναι μεγαλύτερες από το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων.

Αριθμοδείκτης της Συνολικής Δανειακής Επιβάρυνσης = Σύνολο υποχρεώσεων / σύνολο περιουσιακών στοιχείων

Αριθμοδείκτης της Συνολικής Δανειακής Επιβάρυνσης (2001) = 4.797.192,30 / 4.568.725,48 = 1,05

Αριθμοδείκτης της Συνολικής Δανειακής Επιβάρυνσης (2003) = 5.691.709,79 / 4.560.646,96 = 1,25

6.6 Δείκτης ξένων προς ίδια κεφάλαια

Ο δείκτης αυτός δείχνει την αναλογία των ξένων κεφαλαίων (βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις) προς τα ίδια κεφάλαια της επιχείρησης. Ο δείκτης αυτός απεικονίζει το βαθμό της οικονομικής αυτόαρκειας της.

Παρατηρούμε ότι η οργάνωση έχει αρνητικό σύνολο ιδίων κεφαλαίων, δεν έχει δηλαδή προσωπική περιουσία. Εμφανίζει πολλές ζημιές και στα δυο έτη και αυτό οφείλεται κυρίως από τις συνεχόμενες ζημιές προηγούμενων χρήσεων. Παρόλα αυτά αν συγκρίνουμε τα δυο έτη μεταξύ τους, βλέπουμε ότι η κατάσταση βελτιώνεται, εξακολουθεί όμως να παραμένει σε αρνητικό σημείο, συνεπάγεται στο ότι δεν μπορεί να καλύψει τις υποχρεώσεις της.

Δείκτης ξένων προς ίδια κεφάλαια = Σύνολο υποχρεώσεων / ίδια κεφάλαια

Δείκτης ξένων προς ίδια κεφάλαια (2001) = 4.797.192,30 / - 229.322,78 = - 20,92

Δείκτης ξένων προς ίδια κεφάλαια (2003) = 5.691.709,79 / - 1.132.229,50 = - 5,03

6.7 Δείκτης Αποδοτικότητας Επενδυμένων Κεφαλαίων

Ο δείκτης αυτός υπολογίζεται διαιρώντας τα καθαρά κέρδη, μετά από φόρους, με το σύνολο επενδυμένων κεφαλαίων (ίδια κεφάλαια + ξένα κεφάλαια).

Ο παραπάνω δείκτης είναι σημαντικός, διότι αποτελεί το τελικό κριτήριο της αποδοτικότητας της επιχείρησης. Είναι γεγονός, ότι καμιά επιχείρηση δεν μπορεί να επιβιώσει για πολύ, εάν δεν είναι σε θέση να καλύψει τα χρηματοοικονομικά έξοδα των δανειακών κεφαλαίων.

Η αποδοτικότητα των συνολικών επενδυμένων κεφαλαίων είναι συνάρτηση του περιθωρίου καθαρών κερδών επί των πωλήσεων, σε σχέση με την κυκλοφοριακή ταχύτητα των επενδυμένων κεφαλαίων.

Ο υπολογισμός των δεικτών έδειξε ότι η Ένωση έχει αρνητική την τιμή αυτού του δείκτη και για τα δυο έτη γιατί παρουσιάζει ζημιές. Συγκεκριμένα η αρνητική αποδοτικότητα έχει αυξηθεί από το 2001 μέχρι το 2003 κατά 0,02 μονάδες.

Δείκτης Αποδοτικότητας Επενδυμένων Κεφαλαίων = Καθαρά κέρδη μετά την αφαίρεση φόρων / σύνολο επενδυμένων κεφαλαίων

Δείκτης Αποδοτικότητας Επενδυμένων Κεφαλαίων (2001) = $-487.846,61 / -229.322,78 + 4.797.192,30 = -0,11$

Δείκτης Αποδοτικότητας Επενδυμένων Κεφαλαίων (2003) = $-608.788,52 / -1.132.229,50 + 5.691.709,79 = -0,13$

6.8 Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων

Ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων είναι ένας δείκτης που απεικονίζει την κερδοφόρα δυναμικότητα μιας επιχειρήσεως και παρέχει ένδειξη του κατά πόσο επιτεύχθηκε ο στόχος πραγματοποίησης ενός ικανοποιητικού αποτελέσματος. Είναι εκείνος ο δείκτης που μετρά την αποτελεσματικότητα, με την οποία τα κεφάλαια των φορέων της επιχειρήσεως απασχολούνται σε αυτή.

Ο αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων εκφράζεται από το πηλίκο της διαιρέσεως των καθαρών κερδών εκμετάλλευσης με το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων της επιχειρήσεως.

Ένας χαμηλός αριθμοδείκτης αποδοτικότητας ιδίων κεφαλαίων είναι ενδεικτικός του ότι η επιχείρηση πάσχει σε κάποιο τομέα της όπως ανεπαρκής διοίκηση, χαμηλή παραγωγικότητα, υπερεπένδυση κεφαλαίων τα οποία δεν απασχολούνται πλήρως παραγωγικά, δυσμενείς οικονομικές συνθήκες.

Στην συγκεκριμένη περίπτωση παρατηρούμε ότι καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης δεν υπάρχουν, γιατί έχουμε ζημίες, όπως και το σύνολο των ιδίων κεφαλαίων είναι αρνητικό που οφείλεται κυρίως από ζημίες προηγούμενων χρήσεων. Το αποτέλεσμα του δείκτη εμφανίζεται θετικό, στην πραγματικότητα όμως είναι αρνητικό, έχουμε ζημίες. Το συμπέρασμα που προκύπτει είναι: ουδεμία αποδοτικότητα λόγω αρνητικών ιδίων κεφαλαίων.

Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων = Καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης / σύνολο ιδίων κεφαλαίων

Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων (2001) = $-487.846,61 / -229.322,78 = 2,13$

Αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων (2003) = $-608.788,52 / -1.132.229,50 = 0,54$

6.9 Περιθώριο μικτού κέρδους

Ο δείκτης αυτός υπολογίζεται διαιρώντας τα μικτά κέρδη εκμεταλλεύσεως (καθαρές πωλήσεις – κόστος πωληθέντων) με τα καθαρά έσοδα από πωλήσεις. Ο αριθμοδείκτης μικτού κέρδους δείχνει τη λειτουργική αποτελεσματικότητα μιας επιχειρήσεως καθώς και το πόσο επικερδής είναι από την πώληση των προϊόντων και την παροχή υπηρεσιών.

Η συνεχής παρακολούθηση αυτού του δείκτη για μια σειρά ετών μας παρέχει ένδειξη για την πορεία της επιχείρησης διαχρονικά.

Στην συγκεκριμένη περίπτωση το περιθώριο μικτού κέρδους εμφανίζει μια μειωτική τάση από το έτος 2001 που ήταν 0,17 σε σχέση με το 2003 που η τιμή του κυμαίνεται στο 0,16.

Τα αποτελέσματα εμφανίζουν τον αριθμοδείκτη σε οριακό επίπεδο, γιατί κινείται σε θετικό σημείο, παρόλα αυτά είναι χαμηλός, γεγονός που δείχνει ότι δεν υπάρχει καλή πολιτική από την πλευρά της διοικήσεως στον τομέα αγορών και πωλήσεων καθώς και των υπηρεσιών που προσφέρει.

Περιθώριο μικτού κέρδους = Καθαρές πωλήσεις – κόστος πωληθέντων / καθαρές πωλήσεις χρήσεως

Περιθώριο μικτού κέρδους (2001) = $3.232.323,22 - 2.676.717,19 / 3.232.323,22 = 0,17$

Περιθώριο μικτού κέρδους (2003) = $3.148.588,39 - 2.655.482,63 / 3.148.588,39 = 0,16$

6.10 Περιθώριο καθαρού κέρδους

Ο αριθμοδείκτης καθαρού κέρδους βρίσκεται αν διαιρέσουμε τα καθαρά λειτουργικά κέρδη μιας περιόδου (καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης), με το σύνολο των καθαρών πωλήσεων της ίδιας περιόδου.

Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμοδείκτης καθαρού κέρδους, τόσο πιο επικερδής είναι η επιχείρηση. Ο αριθμοδείκτης αυτός είναι πολύ χρήσιμος, δεδομένου ότι η διοίκηση βασίζει τις προβλέψεις της για τα μελλοντικά καθαρά κέρδη της επιχείρησης επί του προβλεπόμενου ύψους πωλήσεων και του ποσοστού καθαρού κέρδους.

Στην συγκεκριμένη περίπτωση παρατηρούμε ότι οι προηγούμενοι αριθμοδείκτες του μικτού κέρδους μεταβάλλονται κατά πολύ λίγο διαχρονικά από 0,17 το 2001 σε 0,16 το 2003, ενώ κατά την ίδια περίοδο ο αριθμοδείκτης καθαρού κέρδους παρουσιάζει κάμψη της τάξεως του 0,04 και είναι αρνητικός γιατί δεν υπάρχουν καθαρά κέρδη αλλά ζημιές.

Η εξέλιξη αυτή παρέχει ένδειξη αυξήσεως των εξόδων λειτουργίας της οργάνωσης σε σχέση με τις πωλήσεις της. Οι αριθμοδείκτες αυτοί οδηγούν στο συμπέρασμα ότι αν δεν επιδιωχθεί η αύξηση του ρυθμού των πωλήσεων (του κύκλου εργασιών), τότε οι προοπτικές της Ένωσης δεν διαγράφονται καλές. Κάτι τέτοιο όμως δεν φαίνεται εύκολα πραγματοποιήσιμο, διότι έχει να αντιμετωπίσει έντονο ανταγωνισμό.

Περιθώριο καθαρού κέρδους = Καθαρά κέρδη εκμετάλλευσης / καθαρές πωλήσεις

Περιθώριο καθαρού κέρδους (2001) = $- 487.846,61 / 3.232.323,22 = - 0,15$

Περιθώριο καθαρού κέρδους (2003) = $- 608.788,52 / 3.148.588,39 = - 0,19$

6.11 Δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας ενεργητικού

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας του ενεργητικού μιας επιχειρήσεως, εκφράζει το βαθμό χρησιμοποίησής του, σε σχέση με τις πωλήσεις της.

Ο αριθμοδείκτης αυτός είναι το πηλίκο της διαιρέσεως των καθαρών πωλήσεων²⁰ μιας χρήσεως με το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων της επιχειρήσεως (σύνολο ενεργητικού²¹), που χρησιμοποιούνται κατά τη διάρκεια της αυτής χρήσεως για την επίτευξη των πωλήσεων της.

Ένας υψηλός αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας ενεργητικού σημαίνει ότι η επιχείρηση χρησιμοποιεί εντατικά τα περιουσιακά της στοιχεία προκειμένου να πραγματοποιεί τις πωλήσεις της.

Αντίθετα, ένας χαμηλός αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας ενεργητικού αποτελεί ένδειξη όχι εντατικής χρησιμοποίησής των περιουσιακών της στοιχείων, οπότε θα πρέπει ή να αυξήσει το βαθμό χρησιμοποίησής αυτών ή να προβεί σε ρευστοποίηση μέρους των περιουσιακών της στοιχείων.

Με άλλα λόγια, ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει, αν υπάρχει ή όχι υπερεπένδυση κεφαλαίων στην επιχείρηση, σε σχέση με το ύψος των πωλήσεων που πραγματοποιεί.

Η παρακολούθηση του δείκτη αυτού διαχρονικά δείχνει την πορεία της επιχειρήσεως, ως προς το βαθμό χρησιμοποίησής των περιουσιακών της στοιχείων.

Συγκεκριμένα ο αριθμοδείκτης αυτός παρουσιάζει μείωση από το ένα έτος σύγκρισης στο άλλο, από 0,77 το 2001 σε 0,69 το 2003, γεγονός που παρέχει ένδειξη μιας ολοένα μικρότερης χρησιμοποίησής του ενεργητικού σε σχέση με τις πωλήσεις, πράγμα που στην ουσία σημαίνει μια κάποια υπερεπένδυση κεφαλαίων στα στοιχεία του ενεργητικού.

Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ενεργητικού = Καθαρές πωλήσεις / σύνολο ενεργητικού

Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ενεργητικού (2001) = $3.232.323,22 / 4.192.825,49 = 0,77$

Δείκτης Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Ενεργητικού (2003) = $3.148.588,39 / 4.547.807,63 = 0,69$

6.12 Δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας καθαρών παγίων

Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει το βαθμό χρησιμοποίησής των παγίων περιουσιακών στοιχείων μιας επιχειρήσεως, σε σχέση με τις πωλήσεις της. Επίσης, παρέχει ένδειξη του αν υπάρχει υπερεπένδυση σε πάγια σε σχέση με τις πωλήσεις.

Ο αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας παγίων είναι το πηλίκο της διαιρέσεως των καθαρών πωλήσεων της χρήσεως με το σύνολο των καθαρών παγίων.

²⁰ Προκύπτουν αν από το σύνολο των πωλήσεων αφαιρεθούν οι επιστροφές και οι εκπτώσεις πωλήσεων.

²¹ Λαμβάνεται το ύψος του ενεργητικού μετά την αφαίρεση των συμμετοχών και άλλων παρεμφερών μακροχρόνιων τοποθετήσεων, διότι τα στοιχεία αυτά δεν χρησιμοποιούνται από την επιχείρηση για την πραγματοποίηση πωλήσεων.

Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμοδείκτης αυτός, τόσο πιο εντατική είναι η χρησιμοποίηση των παγίων περιουσιακών στοιχείων της επιχειρήσεως σε σχέση με τις πωλήσεις της.

Μείωση του εν λόγω αριθμοδείκτη διαχρονικά υποδηλώνει μείωση του βαθμού χρησιμοποίησεως των παγίων, η οποία πιθανώς να δείχνει υπερεπένδυση σε πάγια.

Στην συγκεκριμένη περίπτωση παρατηρούμε ότι ο αριθμοδείκτης μειώνεται από το έτος 2001 που η τιμή του βρισκόταν στο επίπεδο του 2,28 σε 2,23 για το 2003. Παρουσιάζει μείωση του κύκλου εργασιών από το 2001 μέχρι το 2003 της τάξεως των 83.734,83€, ενώ το σύνολο των καθαρών παγίων παρουσιάζει μια ελάχιστη άνοδο που φτάνει μόλις τα 116,98€.

Δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας καθαρών παγίων = Καθαρές πωλήσεις /
σύνολο καθαρών παγίων

Δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας καθαρών παγίων (2001) = 3.232.323,22 /
1.414.387,57 = 2,28

Δείκτης κυκλοφοριακής ταχύτητας καθαρών παγίων (2003) = 3.148.588,39 /
1.414.504,55 = 2,23

6.13 Στόχοι

Καθίσταται λοιπόν φανερό πως η Ένωση βρίσκεται σε δύσκολη θέση, δεδομένου ότι η χρήση του 2003 εμφανίζει ζημιά της τάξεως των 608.788,52 ευρώ. Και αυτό γιατί το 2003:

- α) υπήρξε αξιοποίηση προγραμμάτων ανθρωπιστικής βοήθειας σε τρίτες χώρες εσπεριδοειδών σε μικρό βαθμό της τάξεως των 2.500 tn.
- β) Η ποσότητα εσπεριδοειδών που διακινήθηκε μέσω Ομάδας Παραγωγών κατά τη Λογιστική Χρήση 2002-2003 ήταν αυξημένη 65.000 tn περίπου προσδίδοντας ένα ακόμη έσοδο για την Ένωση σε σύγκριση με τη Λογιστική Χρήση 2003-2004 που η διακίνηση μέσω Ομάδας Παραγωγών ήταν 24.000 tn, μειωμένη κατά 63%.
- γ) Η εκμετάλλευση των super market πέρα από το καθαρά ζημιογόνο αποτέλεσμα που παρουσίαζαν, συνεισφέρανε στον ετήσιο κύκλο εργασιών κατά ένα σοβαρό ποσοστό.

Αναλαμβάνοντας λοιπόν το νέο Διοικητικό Συμβούλιο για το έτος 2004 είχε να αντιμετωπίσει τους εξής αρνητικούς παράγοντες:

- 1) Υψηλός ανταγωνισμός.
- 2) Μη ύπαρξη επισιτιστικών προγραμμάτων.
- 3) Μειωμένη ποσότητα χυμοποίησης και γενικά διακίνησης πορτοκαλιών εξαιτίας των ακραίων καιρικών συνθηκών που έπληξαν όλο το Νομό και γενικά την Ήπειρο. Με βάση τα στοιχεία της Διεύθυνσης Γεωργίας για το έτος 2004 η ποσότητα των πορτοκαλιών δεν θα ξεπεράσει τους 20.000 tn για όλο το Νομό.
- 4) Μείωση του κύκλου εργασιών εξαιτίας της παύσης δραστηριότητας των super market, αλλά με σταθερά τα έξοδα διοικητικής λειτουργίας και λειτουργίας διάθεσης.

Για να αντιμετωπιστεί το οξύ οικονομικό πρόβλημα στο οποίο έχει περιέλθει η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Άρτας - Φιλιππιάδας κατά τα τελευταία έτη, πρέπει να λάβει δραστικά μέτρα σε πολλούς τομείς για να μπορέσει να εξασφαλίσει την βιωσιμότητά της. Συγκεκριμένα:

1.Αναγκαιότητα προγραμματισμού: Ο προγραμματισμός κρίνεται απαραίτητος για την συγκεκριμένη περίπτωση και γενικώς για κάθε επιχειρηματική δραστηριότητα. Η αναγκαιότητά του γίνεται πιο εμφανής από τους παρακάτω λόγους:

α) Το οικονομικό, τεχνολογικό, κοινωνικό και νομικό περιβάλλον μεταβάλλεται με ραγδαίους ρυθμούς, στο οποίο η Ένωση καλείται να αναπτύξει τη δική της προσαρμοστικότητα, η οποία πετυχαίνεται μόνο με τη βοήθεια του προγραμματισμού.

Είναι σαφές και κατανοητό ότι κανείς δεν μπορεί να προβλέψει το άγνωστο παρόλο αυτά η πείρα δείχνει ότι είναι καλύτερο να βαδίζει κανείς προς το μέλλον με κάποια προετοιμασία.

β) Η προσαρμογή στις μεταβολές του περιβάλλοντος μεταφράζεται σε αποδοχή της νέας τεχνολογίας και των νέων μεθόδων παραγωγής.

γ) Ο προγραμματισμός δείχνει την κατεύθυνση και παρέχει ένα αίσθημα ευθύνης αλλά και ικανοποίησης όταν ο στόχος που έχει τεθεί υλοποιηθεί.

δ) Από τον προγραμματισμό εξαρτώνται οι άλλες δραστηριότητες της διοίκησης. Γίνεται καθορισμός των στόχων προτού ληφθούν αποφάσεις για το ποια θα είναι η καλύτερη οργάνωση, στελέχωση και καθοδήγηση του προσωπικού και ποιος θα είναι ο καλύτερος έλεγχος για να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι.

2. Μείωση προσωπικού: Η Ένωση διαθέτει υψηλό αριθμό εργαζομένων το οποίο δεν διαθέτει τα ανάλογα προσόντα που απαιτούνται για την διεκπεραίωση των βασικών εργασιών. Δυστυχώς αυτό συμβαίνει όπως έχει προαναφερθεί σε

προηγούμενο κεφάλαιο στο γεγονός ότι η πρόσληψη του περισσότερου ανθρώπινου δυναμικού δεν βασίζεται σε κριτήρια αξιολογικά.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες και προϋποθέσεις, με το συγκεκριμένο υπαλληλικό προσωπικό είναι αδύνατο η Ένωση να εισβάλλει δυναμικά στο ανταγωνιστικό περιβάλλον και να αναπτύξει πρωτοβουλίες πρωτοποριακές έτσι ώστε να βγει από τα σημερινά αδιέξοδα και να συμβάλλει αποφασιστικά στην βελτίωση των εισοδημάτων των συνεταιρισμένων αγροτών της περιοχής.

Από την πλευρά της διοίκησης χρειάζεται άμεσα να λάβει σοβαρές αποφάσεις για το συγκεκριμένο θέμα. Έχει να αντιμετωπίσει κύρια καθήκοντα στον τομέα των ανθρωπίνων πόρων, όπως είναι η αξιολόγηση και η αναδιοργάνωση με την στελέχωση κατάλληλων εργαζομένων με ανάλογα προσόντα και εμπειρίες και να υπάρξει καθορισμός θέσεων ευθύνης και αρμοδιοτήτων. Για τον κάθε υποψήφιο εργαζόμενο πρέπει να δοθεί η ανάλογη βαρύτητα στις σφαιρικές γνώσεις που έχει, διότι οξύνουν την κριτική ικανότητα, κυρίως όμως στο επίπεδο της μόρφωσης που κατέχει για το συγκεκριμένο αντικείμενο εργασίας.

Τα διοικητικά στελέχη πρέπει να παράσχουν κίνητρα για αποτελεσματική ανθρώπινη απόδοση, η οποία οδηγεί σε αποδεκτά επίπεδα παραγωγικότητας της εργασίας. Το σημαντικότερο όμως όλων είναι να υπάρχει αξιολόγηση και υπολογισμός της απόδοσης του κάθε εργαζόμενου. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με ετήσια σύνταξη έκθεσης αξιολόγησης για κάθε μόνιμο υπάλληλο καθώς και για υπαλλήλους που τελούν σε δοκιμαστική θητεία για την υπηρεσιακή κατάσταση και απόδοσή τους. Η διαδικασία που ακολουθείται για τη σύνταξη έκθεσης αξιολόγησης είναι η παρακάτω:

α) Τα όργανα που συντάσσουν τις εκθέσεις αξιολόγησης, ο τύπος, το περιεχόμενο, ο τρόπος σύνταξης τους και κάθε άλλη λεπτομέρεια καθορίζονται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου μετά από γνώμη του Υπηρεσιακού Συμβουλίου. Τα πραγματικά στοιχεία του κρινόμενου υπαλλήλου καταχωρούνται από τον ίδιο ενυπόγραφα.

β) Ο συντάκτης της έκθεσης αξιολόγησης εκθέτει με αντικειμενικότητα και αίσθημα ευθύνης την κατά συνείδηση γνώμη του για τον κρινόμενο υπάλληλο. Η γνώμη του πρέπει να απορρέει από γεγονότα αντικειμενικά ακριβή και όχι από απλές υπόνοιες, ανεύθυνες εξηγήσεις, σχόλια ή πληροφορίες ούτε από μεμονωμένα και τυχαία ή ασήμαντα περιστατικά. Τα ουσιαστικά προσόντα τα οποία πρέπει απαραίτητα να αξιολογούνται είναι: η υπηρεσιακή κατάρτιση και το υπηρεσιακό ενδιαφέρον, η ποιοτική και ποσοτική απόδοση, η πρωτοβουλία και η διοικητική ικανότητα και η συνεργασία και η συμπεριφορά.

γ) Κάθε έκθεση αξιολόγησης γνωστοποιείται υποχρεωτικά στον κρινόμενο υπάλληλο με έγγραφο.

δ) Υπάλληλος που θεωρεί την κρίση δυσμενή, δικαιούται μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την παραπάνω γνωστοποίηση να υποβάλει αίτηση αναθεώρησης προς το Υπηρεσιακό Συμβούλιο.

3. Τεχνολογία – Εξέλιξη : Στη σημερινή εποχή η τεχνολογία έχει αναπτυχθεί και εξελιχθεί με γοργούς ρυθμούς που πραγματικά για μια επιχείρηση είναι δύσκολο να αντεπεξέλθει, αν δε διαθέτει το ανάλογο χρηματικό κεφάλαιο και τους ανθρώπινους πόρους. Η Ένωση έχει κάνει προσπάθειες να βελτιώσει τον ήδη υπάρχων μηχανολογικό εξοπλισμό μέσω προγραμμάτων χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Συγκεκριμένα :

α) Έχει εγκαταστήσει υπερσύγχρονο συσκευαστήριο – διαλογητήριο ακτινιδίων και μανταρινιών που μπορεί να καλύψει μια σημαντική ποσότητα των προϊόντων αυτών που διακινούνται στο Νομό.

β) Έχει εκσυγχρονίσει την ψυκτική μονάδα που οι εγκαταστάσεις της βρίσκονται στη γέφυρα Άρτας και χρησιμοποιούνται για την αποθήκευση και συντήρηση των ακτινιδίων.

Γίνεται όμως κατανοητό ότι οι κινήσεις στις οποίες έχει προβεί η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Άρτας – Φιλιπιάδας δεν επαρκούν, αν αναλογιστεί κανείς το μέγεθος της υλικοτεχνικής υποδομής που διαθέτει. Ο ανταγωνισμός που κυριαρχεί στην αγορά και οι ανάγκες που συνεχώς αυξάνονται, καθιστά επιτακτική ανάγκη την διεύρυνση της τεχνολογικής ανάπτυξης σε περισσότερες δραστηριότητες. Συγκεκριμένα:

i) Η αναβάθμιση όλων των τμημάτων πολύ περισσότερο όμως του τμήματος της μηχανογράφησης κρίνεται αναγκαία, για την καλύτερη παρακολούθηση διαφόρων προγραμμάτων και την συγκέντρωση δεδομένων για την εφαρμογή ευρωπαϊκών και εθνικών προγραμμάτων.

Η αναβάθμιση των ηλεκτρονικών υπολογιστών είναι απαραίτητη, καθώς η τεχνολογία εξελίσσεται ραγδαία σε αυτό το επίπεδο. Οι υπολογιστές έχουν γίνει φθηνότεροι και ισχυρότεροι σε σχέση με το παρελθόν που θεωρούνταν ένα είδος πολυτελείας, ενώ σήμερα είναι είδος ανάγκης. Οι εργασίες περατώνονται γρηγορότερα, αποδοτικότερα και ίσως πιο ευχάριστα.

Παρόλα αυτά τα διεθυντικά στελέχη πρέπει να μεριμνήσουν για την σωστή εκπαίδευση του προσωπικού, γιατί ενδέχεται να προκύψουν και προβλήματα ασφάλειας κατά τη λειτουργία όπως διαγραφές και αλλοιώσεις δεδομένων. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι περισσότεροι υπάλληλοι της Ένωσης δεν γνωρίζουν να χειρίζονται ηλεκτρονικό υπολογιστή.

ii) Η ψυκτική μονάδα διαθέτει τρεις (3) ακόμη θαλάμους που πρέπει να μετατραπούν σε θαλάμους ελεγχόμενης ατμόσφαιρας για να καλύψουν περισσότερες ποσότητες ακτινιδίων για αποθήκευση και συντήρηση. Ο εκσυγχρονισμός σε αυτό τον τομέα θα προσφέρει πολύτιμες υπηρεσίες που θα συντελέσουν στην αναβάθμιση του προϊόντος και τη διασφάλιση οικονομικών πόρων και βελτίωση των εισοδημάτων των παραγωγών.

iii) Στον χώρο του συσκευαστηρίου – διαλογητηρίου χρειάζεται να συνδυαστεί η λειτουργία των ψυκτικών θαλάμων με έναν ή δύο θαλάμους πρόψυξης ακτινιδίων. Η διεκπεραίωση αυτού του έργου θα βοηθήσει στην εξοικονόμηση της ηλεκτρικής ενέργειας, γεγονός που συνεπάγεται στην μείωση των λειτουργικών δαπανών.

4. Διακανονισμός των χρεών και των δανείων: Θα καταβληθεί προσπάθεια μαζί με άλλες Ενώσεις, όπως είναι η Ένωση της Πρέβεζας, της Θεσπρωτίας, των Ιωαννίνων, γενικά οι Ενώσεις της Ηπείρου στο σύνολο τους που έχουν παρόμοια οικονομικά προβλήματα να ασκήσουν πιέσεις προς την κυβέρνηση για τη χορήγηση δανείων με χαμηλά επιτόκια και διευθέτηση του προβλήματος που αντιμετωπίζουν με τα πανωτόκια, ώστε να υπάρξει ευνοϊκή μεταχείριση για επίλυση του μεγάλου οικονομικού προβλήματος. Κύριο μέλημα των Ενώσεων αυτών είναι σε συνεργασία με την Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών να καταφέρουν να ρυθμίσουν ή ακόμη και να χαριστούν τα σημερινά τους χρέη.

5. Πώληση ζημιογόνων τμημάτων – Μείωση συμμετοχών: Ένα από τα ζημιογόνα τμήματα της Ένωσης υπήρξε η δραστηριότητα των super market, η οποία διακόπηκε τον Δεκέμβριο του 2003. Το διοικητικό συμβούλιο αποφάσισε να τερματίσει τη λειτουργία των τριών καταστημάτων, εξαιτίας του υψηλού ανταγωνισμού. Υπήρξε αδυναμία στο να αντεπεξέλθει ακόμη και στις βασικές ανάγκες για την ορθή λειτουργία τους, πόσο μάλλον να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στην αγορά. Επομένως από μια πλευρά μπορεί να θεωρηθεί ότι η απόφαση που πάρθηκε για την παύση της συγκεκριμένης δραστηριότητας ήταν σωστή, γιατί βοήθησε στο να μειωθεί

σε κάποιο βαθμό το επίπεδο των ζημιών που εμφανίζεται τα τελευταία έτη στην οικονομική κατάσταση της Ένωσης.

Μια κίνηση που μελετάται το τελευταίο χρονικό διάστημα από το διοικητικό συμβούλιο της Ένωσης είναι η μείωση της συμμετοχής στη γαλακτοβιομηχανία Δωδώνη. Κατέχει ποσοστό 6,02% που αντιστοιχεί σε 108.000 μετοχές, εκ των οποίων θα πωληθούν στην Αγροτική Τράπεζα Ελλάδος οι 98.000 ποσοστό 5,46%. Από την πώληση τα έσοδα που θα προκύψουν ανέρχονται στο ποσό των 3.300.000€, ποσό που θεωρείται ικανοποιητικό για την εξόφληση μεγάλου μέρους των χρεών, όχι ολόκληρου, διότι τα χρέη έχουν φτάσει στο ποσό των 4.000.000€. Τα μέλη της διοίκησης ευελπιστούν ότι με την κίνηση αυτή θα πετύχουν την εξυγίανση της οργάνωσης.

6. Ενεργοποίηση κερδοφόρων δραστηριοτήτων:

i) Μεταφορά και εγκατάσταση της διάθεσης των φυτοφαρμάκων, λιπασμάτων, σπόρων και μηχανημάτων στο χώρο που βρίσκονται το συσκευαστήριο – διαλογητήριο των ακτινιδίων και το ξηραντήριο αραβοσίτου, όπου υπάρχουν οι κατάλληλες κτιριακές υποδομές και υπάρχει δυνατότητα διαμόρφωσης των τεράστιων εξωτερικών χώρων για τη διευκόλυνση των πελατών από πλευράς μακροχρόνιας στάθμευσης των αυτοκινήτων. Ένας θετικός παράγοντας είναι το γεγονός ότι οι εγκαταστάσεις αυτές βρίσκονται στον εθνικό δρόμο Άρτας / Φιλιπιάδας, πράγμα που σημαίνει ότι το σημείο είναι ευνοϊκό γιατί η διέλευση των πολιτών καθημερινά είναι μεγάλη.

ii) Δημιουργία υποκαταστημάτων γεωργικών εφοδίων και μηχανημάτων σε κομβικά χωριά του Νομού για να υπάρχει μεγαλύτερη προσέγγιση των αγροτών και διευκόλυνση αυτών, όσο αφορά την αγορά και την μεταφορά των προϊόντων στα κτήματά τους.

Η Διοίκηση να κινηθεί με τη βοήθεια των υπαλλήλων προς την κατεύθυνση ενημέρωσης των αγροτών με επισκέψεις σε χωριά, ομιλίες και διαφημιστικά φυλλάδια για την αναγκαιότητα προτίμησης των προϊόντων της Ένωσης που διασφαλίζουν ποιότητα, αποτελεσματικότητα και είναι γνωστής και πιστοποιημένης πρόληψης.

iii) Η ενεργοποίηση του συσκευαστηρίου κρίνεται απαραίτητη, κυρίως να λειτουργεί για λογαριασμό της Ένωσης και όχι μόνο με την ενοικίασή του σε τρίτους όπως συνήθιζε να γίνεται μέχρι τώρα. Οι κινήσεις στις οποίες πρόκειται να προβεί η Ένωση σε αυτό τον τομέα είναι οι εξής:

α. Γραμμή πορτοκαλιών-μανταρινιών μικροσυσκευασίας σε εξαγωγική κατεύθυνση ή και με γραμμή fason, όπου γίνεται ενοικίαση περιουσιακών στοιχείων σε τρίτους.

β. Γραμμή ακτινιδίων με κατεύθυνση τόσο στην εμπορία του προϊόντος εσωτερικού και εξωτερικού και με εργασίες fason σε τρίτους.

γ. Αξιοποίηση προγραμμάτων ανθρωπιστικής βοήθειας σε τρίτες χώρες κυρίως εσπεριδοειδών.

iv) Οι αποθηκευτικοί χώροι (σιλό) του ξηραντηρίου πρέπει να λειτουργήσουν σε ετήσια βάση, δραστηριοποιούμενοι έτσι στην εμπορεία ζωοτροφών είτε μόνη της σαν Ένωση, είτε από κοινού με τις άλλες Ενώσεις της Ηπείρου. Υπάρχει σχετικό ενδιαφέρον για από κοινού διακίνηση και εμπόρια ζωοτροφών με την ίδρυση νέας κοινοπραξίας προς τρίτους.

v) Ο χώρος της γέφυρας εντάσσεται στη νέα επέκταση σχεδίων πόλης και μπορεί να αξιοποιηθεί με πολλούς τρόπους. Μέχρι τώρα χρησιμοποιείται για αποθηκευτικός χώρος των προϊόντων που διακινεί μέσω των καταστημάτων της η Ένωση. Παρόλα αυτά υπάρχει ενδιαφέρον από μεγάλες εταιρείες, για ίδρυση πολυκέντρου.

vi) Ενεργοποίηση γραφείου ασφαλιστικών εργασιών (Συνεταιριστική Ασφαλιστική) και εργασιών φορολογικών υποθέσεων των συνεταιρισμών, αφού πλέον οι συνεταιρισμοί είναι υποχρεωμένοι από το νόμο να υποβάλλουν δηλώσεις. Η Ένωση υπήρξε μέτοχος της Συνεταιριστικής Ασφαλιστικής από παλαιότερα, όμως αδρανούσε γιατί υπήρχαν έσοδα από άλλου είδους δραστηριότητες. Αναμφίβολα η ενεργοποίηση σε αυτό τον τομέα μπορεί να αποφέρει σίγουρα κέρδη για την οργάνωση και απασχόληση μόνιμου προσωπικού με καλές αποδοχές.

vii) Τέλος να εισβάλλει δυναμικά όχι μόνο στην εσωτερική αλλά και διεθνή αγορά αφού διαθέτει την κατάλληλη υποδομή από την πλευρά των κτιριακών και μηχανολογικών εγκαταστάσεων δημιουργώντας ειδικό τμήμα εμπορίου στελεχωμένο με εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό για να είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις συνθήκες του ανταγωνισμού που επικρατούν.

Οι παραπάνω κινήσεις σε συνάρτηση με την αναδιοργάνωση της Ένωσης και τη μείωση του κόστους θα συμβάλλει στην αποφυγή από το αρνητικό σημείο των αποτελεσμάτων με ελπίδες ανάκαμψης.

Επίλογος

Η συνεταιριστική κίνηση είναι μια κίνηση παντοτινής υπόσχεσης, μια κίνηση δημιουργίας και όχι λήξεως. Ποτέ δεν φθάνει σε κατάσταση τελειότητας. Ποτέ δεν επαναπαύεται με ό,τι έχει επιτύχει. Είναι μια κίνηση που πάντοτε ισορροπεί μεταξύ των κελευσμάτων της φιλοσοφικής της σκέψης και των απαιτήσεων του σύγχρονου κόσμου.

Είναι μια κίνηση που αποτυγχάνει, εκτός αν τα μέλη, που είναι δεμένα με τον συνεταιρισμό και προσγειωμένα στην πραγματικότητα, συνεχώς εξετάζουν τις επιλογές που οφείλει να κάνει ο συνεταιρισμός για να ανταποκριθεί στις ανάγκες των μελών του, για την επίτευξη ευρύτερων στόχων και για την τήρηση των συνεταιριστικών αρχών στις καθημερινές δραστηριότητες.

Υπάρχουν διάφορα θέματα στα οποία ο κάθε συνεταιρισμός πρέπει να δώσει την ανάλογη βαρύτητα για να μπορέσει να επιβιώσει και να εξελιχθεί. Ανάμεσα στα πιο σημαντικά συγκαταλέγονται τα εξής: να δοθεί έμφαση στο πλεονέκτημα της συμμετοχής, προβολή της συνεταιριστικής ιδιαιτερότητας, εκπαίδευση των μελών, στρατηγικός προγραμματισμός και ισχυροποίηση του ανθρώπινου παράγοντα.

Επίκεντρο της συνεταιριστικής κίνησης πρέπει πάντοτε να είναι τα συμφέροντα των μελών, τόσο τα βραχυχρόνια όσο και τα μακροχρόνια. Στην πράξη, το πιο προφανές πλεονέκτημα που διαθέτουν οι συνεταιρισμοί για αύξηση της αποδοτικότητας τους βρίσκεται στη σύσφιξη των σχέσεων με τα μέλη τους. Αυτό είναι ένα πλεονέκτημα που απαιτεί συνεχές ενδιαφέρον και προσεκτική καλλιέργεια. Εάν είναι ισχυρό και η διοίκηση του συνεταιρισμού είναι λογικά φιλόδοξη, οι συνεταιρισμοί σπάνια θα αποτύχουν και οι συνεταιριστές δεν θα χρειάζεται να αμφιβάλουν για τη δυνατότητα της κίνησης τους να προσφέρει πλούσια συγκομιδή στους ανθρώπους.

Η προβολή της συνεταιριστικής ιδιαιτερότητας κρίνεται αναγκαία γιατί οι άνθρωποι που είναι υπερήφανοι γι' αυτό που είναι και γι' αυτό που κάνουν, συνήθως είναι πιο αποδοτικοί ως άτομα και έχουν περισσότερες ικανότητες να αναλαμβάνουν αυξημένες ευθύνες. Οι άνθρωποι αυτοί, επίσης, προσελκύουν πιο εύκολα την υποστήριξη και τη συμπαράσταση των άλλων. Οι συνεταιριστικές οργανώσεις, κατά την επικοινωνία τους με τα μέλη και στις επαφές τους με το κοινό, θα πρέπει να αποδεικνύουν, σε κάθε ευκαιρία, την πίστη τους στις συνεταιριστικές δομές και αξίες. Άλλωστε, η μέριμνα για τα μέλη, οι δημοκρατικές αξίες, η ισοτιμία στις οικονομικές σχέσεις, αποτελούν θετικά μηνύματα, που αξίζει να προβάλλονται με έμφαση και όχι με διστακτικότητα.

Αξίζει να αναφερθεί ότι στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπάρχουν δεκάδες εκατομμύρια πολιτών που προσφέρουν και απολαμβάνουν τη συμπαράσταση στους κόλπους σχημάτων συνεργασίας και εκατοντάδες χιλιάδες που απασχολούνται ως υπάλληλοι σ' αυτές τις πρωτοβουλίες. Σ' αυτό το χώρο δραστηριοποίησης η Ελλάδα καταλαμβάνει την τελευταία θέση μεταξύ των εταίρων της. Και είναι ανήσυχο το γεγονός, όχι, μόνο διότι δεν αναπληρώνεται το κενό από τη μη συνεταιριστική οικονομία αλλά, προ παντός, διότι δεν αναγνωρίζεται έμπρακτα ο τομέας του συνεργατισμού ως πρωτεύουσας προτεραιότητας και σημασίας για τη χώρα.

Οι συνεταιριστικές οργανώσεις έχουν καθήκον να δώσουν έμφαση στη συνεταιριστική εκπαίδευση, ώστε να αποτελεί θεμελιώδη αρχή του συνεργατισμού. Η εκπαίδευση παρέχει γνώση και η γνώση είναι δύναμη. Η δύναμη σημαίνει

πετυχημένη διαπραγματευτική ικανότητα των ενωμένων μελών του συνεταιρισμού, που τελικά μετουσιώνεται σε οικονομική ωφέλεια.

Ένα ακόμη σημείο στο οποίο πρέπει να δωθεί η πρέπουσα σημασία είναι ο στρατηγικός προγραμματισμός που επιβάλλεται να χρησιμοποιείται από τις συνεταιριστικές οργανώσεις. Οι σπουδαιότεροι λόγοι είναι γιατί: α) οι συνθήκες του περιβάλλοντος μέσα στις οποίες λειτουργούν, μεταβάλλονται με τόσο γρήγορο ρυθμό ώστε ο προγραμματισμός κρίνεται απαραίτητος για την επιβίωση. β) Αποτελεί τη βάση και το πλαίσιο μέσα στα οποία όλα τα μέρη εργάζονται για την επίτευξη των ιδίων σκοπών και στόχων. γ) Παρέχει στα διευθυντικά στελέχη και στους εργαζομένους σαφείς στόχους και κατευθύνσεις για τη μελλοντική πορεία της οργάνωσης. δ) Παρέχει τη βάση για την εκτίμηση και έλεγχο των δραστηριοτήτων της. ε) Διασφαλίζει ότι τα διευθυντικά στελέχη έχουν μια ενιαία γνώμη για τα στρατηγικά θέματα και ενέργειες. στ) Παρέχεται ευκαιρία στα διευθυντικά στελέχη των διαφόρων κλιμακίων να εμπλέκονται κατά τη διαδικασία σύνταξης του στρατηγικού προγραμματισμού. ζ) Βοηθά στην εκπαίδευση των διευθυντικών στελεχών, οπότε είναι σε θέση να παίρνουν καλύτερες αποφάσεις. Με άλλα λόγια, ο στρατηγικός προγραμματισμός προάγει τη στρατηγική σκέψη και καλλιεργεί το επιχειρηματικό πνεύμα.

Πραγματικά, αποτελεί μια θλιβερή πραγματικότητα το ότι το ανεπαρκέστατα χρησιμοποιούμενο κεφάλαιο σε πολλούς συνεταιρισμούς είναι το ανθρώπινο κεφάλαιο. Γενικά, πάρα πολλοί συνεταιρισμοί ζητούν πολύ λίγα από τα μέλη τους, προσδοκούν πολύ λίγα από τους υπαλλήλους τους, υποεκτιμούν τη συμβολή των διευθυντικών στελεχών τους και προετοιμάζουν ανεπαρκώς την αιρετή ηγεσία τους.

Υπάρχουν αχρησιμοποίητοι πόροι στα μέλη πολλών συνεταιρισμών, ιδιαίτερα μεταξύ γυναικών και νέων. Μεγάλο μέρος από τη μελλοντική επιτυχία των συνεταιρισμών θα στηριχθεί στην επιθυμία τους να αναγνωρίσουν πραγματική ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών κατά τις συζητήσεις και πολλή από τη ζωτικότητα θα προέλθει από τη συμμετοχή των νέων. Σε πολλούς από τους υπαλλήλους πρέπει να δοθούν περισσότερες ευθύνες και αυτοί θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι στην πλειονότητα των συνεταιρισμών αυτοί αποτελούν τα πιο επιφανή πρόσωπα, τους πιο σημαντικούς εκπροσώπους.

Οι μάνατζερ πρέπει να αναγνωρισθούν για τις επιτυχίες τους στη διεξαγωγή του δύσκολου έργου που απαιτείται για την επιτυχία κάθε συνεταιρισμού. Για πολλούς λόγους το μάνατζμεντ ενός συνεταιρισμού αποτελεί το πιο δύσκολο τεστ των διοικητικών ικανοτήτων και θα πρέπει αυτό να αναγνωρίζεται. Στα μέλη της αιρετής διοίκησης θα πρέπει να επιδεικνύεται βαθιά και ευρεία κατανόηση, ώστε η θητεία τους στους συνεταιρισμούς να αποκτά νόημα, να δίδει ικανοποίηση και να ενθαρρύνει την αύξηση της προσφοράς. Για αποτελεσματική διοίκηση χρειάζεται ύπαρξη στελεχών (μάνατζερ) με ανάλογη εμπειρία, οι οποίοι θα προέρχονται από τον ιδιωτικό τομέα με αξιολογικά κριτήρια και έξω από κάθε τοπικιστική πολιτική επιρροή. Η συστηματική και τακτική μελέτη τέτοιων θεμάτων σε κάθε συνεταιρισμό, ασφαλώς θα φέρει πλούσια συγκομιδή.

"Οι άνθρωποι αποτελούν το πιο σημαντικό κεφάλαιο μας" λέει ένα συνηθισμένο γνωμικό, αλλά αυτό αποτελεί μια μεγάλη αλήθεια για τους συνεταιρισμούς. Είναι κρίμα που δεν είναι δυνατό να φανεί από έναν ισολογισμό πόσο έχει μεγαλώσει το ανθρώπινο κεφάλαιο που συνδέεται με τους συνεταιρισμούς, μέσα σε ένα χρόνο. Σε τελική ανάλυση, αυτό θα αποτελούσε έναν από τους πιο σημαντικούς δείκτες συνεταιριστικής αποδοτικότητας, ένα από τα καλύτερα μηνύματα για το τι πιθανόν επιφυλάσσει το μέλλον.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΤΩΝ 1999-2003

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΟΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ 1999

Α. ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ			<u>23.466.012</u>
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	<u>ΛΞΙΑ ΚΤΗΣΗΣ</u>	<u>ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ</u>	<u>ΑΝ. ΛΞΙΑ</u>
Π ΕΝΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤ/ΣΕΙΣ			
1. ΓΗΠΕΔΑ – ΟΙΚΟΠΕΔΑ	127.072.097	....	127.072.097
2. ΚΤΙΡΙΑ – ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ	375.761.972	354.089.042	21.672.930
3. ΜΗΧ/ΤΑ – ΤΕΧΝ. ΕΓΚΑΤ.	261.875.556	86.073.200	175.802.356
4. ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ	3.341.657	3.341.654	3
5. ΕΠΙΠΛΑ – ΛΟΠΠΟΣ ΕΞΟΠΛ	<u>99.423.316</u>	<u>78.659.168</u>	<u>20.764.148</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΑΚΙΝΗΤΟΠ/ΣΕΩΝ	<u>867.474.598</u>	<u>522.163.064</u>	<u>345.311.534</u>
ΠΙ. ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ			
1. ΣΥΜ/ΧΕΣ ΣΕ ΣΥΝ/ΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧ/ΣΕΙΣ			<u>85.427.920</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΓΙΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΓΠ+ΓΠΙ)			<u>430.739.454</u>
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Ι. ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ			
1. ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ			323.970.266
2. ΕΙΔΗ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ			<u>8.934.659</u>
			<u>332.904.925</u>
Π. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ			
1. ΠΕΛΑΤΕΣ			83.755.977
2. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ			700.000
3. ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΕΣ ΜΕΤΑΧΡ/ΜΕΝΕΣ			12.672.408
7. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΟΡΓΑΝΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ			1.293.222
8. ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ			19.468.109
10. ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΣ-ΕΠΙΔΙΚΟΙ ΠΕΛΑΤΕΣ-ΧΡΕΩΣΤΕΣ			2.883.068
11. ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ			<u>413.544.812</u>
			<u>534.317.596</u>
ΠΙΙ. ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ			
2. ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ			....
ΙV. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ			
1. ΤΑΜΕΙΟ			5.740.973
2. ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ			<u>619.258.260</u>
			<u>624.999.233</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΚΛΟΦ. ΕΝΕΡΓ. (ΔΙ+ΔΙΙ+ΔΙΙΙ+ΔΙV)			<u>1.492.221.754</u>
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ			<u>1.946.427.220</u>
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ			
ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ			<u>92.145.000</u>

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

I. ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1. ΚΑΤΑΒΛΗΜΕΝΟ	81.098.760
2. ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΟ	<u>23.466.012</u>
	<u>104.564.772</u>

III. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ

1. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	6.352.320
2. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣ. ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	<u>2.500</u>
	<u>6.354.820</u>

IV. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

1. ΤΑΚΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	309.032.462
2. ΕΙΔΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	115.065.848
4. ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	129.430.372
5. ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	<u>26.984.052</u>
	<u>580.512.734</u>

V. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟΝ

ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΖΗΜΙΩΝ ΧΡΗΣΗΣ	-176.997.374	
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΖΗΜΙΩΝ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣΕΩΝ	-427.986.777	<u>-604.984.151</u>

ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ
(ΑΙ+ΑΙΙ+ΑΙΙΙ+ΑΙΙΙΙ+ΑΙΙΙΙΙ)

86.448.175

Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

I. ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

2. ΔΑΝΕΙΑ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	<u>191.107.268</u>
--------------------	--------------------

II. ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

1. ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ	57.999.502
2. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΠΛΗΡΩΤΕΑ	318.512.013
3. ΤΡΑΠΕΖΕΣ – ΒΡΑΧΥΠΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	2.773.653
5. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ – ΤΕΛΗ	15.994.932
6. ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	78.170.090
11. ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	<u>1.195.205.587</u>
	<u>1.668.655.777</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ (ΓΙ+ΓΙΙ)	<u>1.859.763.045</u>

Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

1. ΕΣΟΔΑ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ	<u>216.000</u>
---------------------------	----------------

**ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ
(Α+Γ+Δ)**

1.946.427.220

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ
ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ

92.145.000

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΟΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 1999

I. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)		1.656.836.942
ΜΕΙΟΝ: ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ		<u>1.310.436.824</u>
ΜΙΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜ/ΣΗΣ		346.400.118
ΠΛΕΟΝ 1. ΑΛΛΑ ΕΣΟΔΑ ΕΚΜ/ΣΗΣ		<u>24.327.191</u>
		370.727.309
ΜΕΙΟΝ 1. ΕΞΟΔΑ ΔΙΟΙΚ. ΛΕΙΤΟΥΡΓ.	138.671.322	
2. ΕΞΟΔΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓ. ΔΙΑΘΕΣ.	<u>427.259.787</u>	<u>565.931.109</u>
		-195.203.800
ΠΛΕΟΝ 1.ΕΣΟΔΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	12.928.839	
2. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΤΟΚΟΙ	<u>3.371.299</u>	<u>16.300.138</u>
		-178.903.622
ΜΕΙΟΝ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΤΟΚΟΙ		<u>16.230.374</u>
		-195.134.036

II. ΠΛΕΟΝ ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

ΕΚΤΑΚΤΑ – ΑΝΟΡΓ. ΕΣΟΔΑ	18.063.314	
ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣΗΣ	<u>1.716.315</u>	<u>19.779.629</u>
		-175.354.407
ΜΕΙΟΝ ΕΚΤΑΚΤΑ – ΑΝΟΡΓ. ΕΞΟΔΑ	1.361.011	
ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣΗΣ	<u>281.956</u>	<u>1.642.967</u>
		-176.997.374
ΜΕΙΟΝ ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒ. ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	27.279.402	
ΜΕΙΟΝ ΟΙ ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ ΜΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	27.279.402	
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΖΗΜΙΑ ΧΡΗΣΕΩΣ)		-176.997.374

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΟΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ
ΖΗΜΙΑ ΧΡΗΣΗΣ	176.997.374
ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΖΗΜΙΑ ΧΡΗΣΗΣ ΕΙΣ ΝΕΟΝ	176.997.374

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ**ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΟΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ 2000****Α. ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ** 24.116.012**Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ** ΛΞΙΑ ΚΤΗΣΗΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΑΝ. ΛΞΙΑ**Π ΕΝΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤ/ΣΕΙΣ**

1. ΓΗΠΕΔΑ – ΟΙΚΟΠΕΔΑ	176.408.993	....	176.408.993
2. ΚΤΙΡΙΑ – ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ	404.831.085	355.155.710	49.675.375
3. ΜΗΧ/ΤΑ – ΤΕΧΝ. ΕΓΚΑΤ.	293.554.556	105.777.837	187.776.719
4. ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ	3.341.657	3.341.654	3
5. ΕΠΙΠΛΑ – ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛ	99.631.418	83.095.053	16.536.365
ΣΥΝΟΛΟ ΑΚΙΝΗΤΟΠ/ΣΕΩΝ	<u>977.767.709</u>	<u>547.370.254</u>	<u>430.397.455</u>

ΠΙ. ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ

1. ΣΥΜ/ΧΕΣ ΣΕ ΣΥΝ/ΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧ/ΣΕΙΣ			<u>113.639.920</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΓΙΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΓΠ+ΓΠΙ)			<u>544.037.375</u>

Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ**Ι. ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ**

1. ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ			208.295.923
2. ΕΙΔΗ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ			2.403.538
			<u>210.699.461</u>

Π. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

1. ΠΕΛΑΤΕΣ			83.695.305
2. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ			700.000
3. ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΕΣ ΜΕΤΑΧΡ/ΜΕΝΕΣ			2.570.608
7. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΟΡΓΑΝΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ			759.212
8. ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ			19.393.109
10. ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΣ-ΕΠΙΔΙΚΟΙ ΠΕΛΑΤΕΣ-ΧΡΕΩΣΤΕΣ			2.883.068
11. ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ			429.938.301
			<u>539.939.603</u>

ΠΙΙ. ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ

2. ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ			<u>2.063.750</u>
--------------	--	--	------------------

ΙV. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ

1. ΤΑΜΕΙΟ			11.011.764
2. ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ			675.978.367

			<u>686.990.131</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΚΛΟΦ. ΕΝΕΡΓ. (ΔΙ+ΔΙΙ+ΔΙΙΙ+ΔΙV)			<u>1.439.692.945</u>

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ 2.007.846.332

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ			
ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ			<u>92.070.000</u>

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

I. ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1. ΚΑΤΑΒΛΗΜΕΝΟ	81.098.760
2. ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΟ	.....24.116.012
	<u>105.214.772</u>

III. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ

1. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	6.352.320
2. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣ. ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	.....27.500
	<u>6.379.820</u>

IV. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

1. ΤΑΚΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	309.032.462
2. ΕΙΔΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	184.179.256
4. ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	129.430.372
5. ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	.....26.984.052
	<u>649.626.142</u>

V. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟΝ

ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΖΗΜΙΩΝ ΧΡΗΣΗΣ	-145.817.474
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΖΗΜΙΩΝ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣΕΩΝ	-553.605.053
	<u>-699.422.527</u>

ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ
(ΑΙ+ΑΙΙ+ΑΙΙΙ+ΑΙΙΙΙ+ΑΙΙΙΙΙ)

61.798.207

Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

I. ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

2. ΔΑΝΕΙΑ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	<u>166.882.403</u>
--------------------	--------------------

II. ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

1. ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ	155.473.454
2. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΠΛΗΡΩΤΕΑ	164.101.808
3. ΤΡΑΠΕΖΕΣ – ΒΡΑΧΥΠΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	7.499.020
5. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ – ΤΕΛΗ	25.897.921
6. ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	169.842.491
11. ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	<u>1.256.068.028</u>
	<u>1.778.882.722</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ (ΓΙ+ΓΙΙ)	<u>1.945.765.125</u>

Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

1. ΕΣΟΔΑ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ	<u>283.000</u>
---------------------------	----------------

**ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ
(Α+Γ+Δ)**

2.007.846.332

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ
ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ

92.070.000

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΟΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2000

I. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)		1.199.586.785
ΜΕΙΟΝ: ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ		<u>1.047.928.408</u>
ΜΙΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜ/ΣΗΣ		151.658.377
ΠΛΕΟΝ 1. ΑΛΛΑ ΕΣΟΔΑ ΕΚΜ/ΣΗΣ		<u>610.317.880</u>
		761.976.257
ΜΕΙΟΝ 1. ΕΞΟΔΑ ΔΙΟΙΚ. ΛΕΙΤΟΥΡΓ.	157.832.834	
2. ΕΞΟΔΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓ. ΔΙΑΘΕΣ.	<u>711.097.426</u>	<u>868.930.260</u>
		-106.954.003
ΠΛΕΟΝ 1. ΕΣΟΔΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	12.437.869	
2. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΤΟΚΟΙ	<u>884.702</u>	<u>13.322.571</u>
		-93.631.432
ΜΕΙΟΝ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΤΟΚΟΙ		<u>26.479.464</u>
		-120.110.896

II. ΠΛΕΟΝ ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

ΕΚΤΑΚΤΑ – ΑΝΟΡΓ. ΕΣΟΔΑ	3.107.279	
ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣΗΣ	<u>1.542.434</u>	<u>4.649.713</u>
		-115.461.183
ΜΕΙΟΝ ΕΚΤΑΚΤΑ – ΑΝΟΡΓ. ΕΞΟΔΑ	21.127.356	
ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣΗΣ	<u>9.228.935</u>	<u>30.356.291</u>
		-145.817.474
ΜΕΙΟΝ ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒ. ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	27.455.515	
ΜΕΙΟΝ ΟΙ ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ ΜΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	27.455.515	
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΖΗΜΙΑ ΧΡΗΣΕΩΣ)		-145.817.474

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΟΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ
ΖΗΜΙΑ ΧΡΗΣΗΣ	145.817.474
ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΖΗΜΙΑ ΧΡΗΣΗΣ ΕΙΣ ΝΕΟΝ	145.817.474

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ**ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΟΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ 2001****Α. ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ** 24.116.012**Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ** ΛΕΙΑ ΚΤΗΣΗΣ ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΑΝ. ΛΕΙΑ**I ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤ/ΣΕΙΣ**ΕΞΟΔΑ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ 1.300.000 65.000 1.235.000**II ΕΝΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤ/ΣΕΙΣ**

1. ΓΗΠΕΔΑ – ΟΙΚΟΠΕΔΑ	176.408.993	....	176.408.993
2. ΚΤΙΡΙΑ – ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ	471.449.785	359.607.245	111.842.540
3. ΜΗΧ/ΤΑ – ΤΕΧΝ. ΕΓΚΑΤ.	299.935.591	122.429.388	177.506.203
4. ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ	3.341.657	3.341.654	3
5. ΕΠΙΠΛΑ – ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΑ	<u>104.397.635</u>	<u>88.202.811</u>	<u>16.194.824</u>

ΣΥΝΟΛΟ ΑΚΙΝΗΤΟΠ/ΣΕΩΝ 1.055.533.661 573.581.098 481.952.563**III. ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ**1. ΣΥΜ/ΧΕΣ ΣΕ ΣΥΝ/ΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧ/ΣΕΙΣ 128.087.920ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΓΙΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΓII+ΓIII) 611.275.483**Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ****I. ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ**

1. ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	188.732.042
2. ΕΙΔΗ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ	<u>9.164.354</u>
	<u>197.896.396</u>

II. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

1. ΠΕΛΑΤΕΣ	84.658.915
2. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΑ	700.000
3. ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΕΙΣΠΡΑΚΤΕΕΣ ΜΕΤΑΧΡ/ΜΕΝΕΣ	3.020.608
7. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΟΡΓΑΝΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	10.788.810
8. ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΕΣ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ	19.393.109
10. ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΣ-ΕΠΙΔΙΚΟΙ ΠΕΛΑΤΕΣ-ΧΡΕΩΣΤΕΣ	2.883.068
11. ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	<u>569.184.700</u>
	<u>690.629.210</u>

III. ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ2. ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ 2.063.750**IV. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ**

1. ΤΑΜΕΙΟ	11.490.653
2. ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ	<u>19.321.702</u>

ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΚΛΟΦ. ΕΝΕΡΓ. (ΔI+ΔII+ΔIII+ΔIV) 30.812.355
921.401.711**ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ** 1.556.793.206

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ

ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ 5.451.728.010

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

I. ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1. ΚΑΤΑΒΛΗΜΕΝΟ 81.098.760
2. ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΟ 24.116.012
105.214.772

III. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ

1. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ 6.352.320
2. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣ. ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ 27.500
6.379.820

IV. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

1. ΤΑΚΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ 309.032.462
2. ΕΙΔΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ 210.473.046
4. ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ 129.430.372
5. ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ 26.984.052
675.919.932

V. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟΝ

ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΖΗΜΙΩΝ ΧΡΗΣΗΣ -166.233.733
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΖΗΜΙΩΝ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣΕΩΝ -699.422.527 -865.656.260

ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ
(AI+AIII+AIV+AV) -78.141.736

Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

I. ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

2. ΔΑΝΕΙΑ ΤΡΑΠΕΖΩΝ 177.677.120

II. ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

1. ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ 158.369.643
2. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΠΛΗΡΩΤΕΑ 235.130.888
3. ΤΡΑΠΕΖΕΣ – ΒΡΑΧΥΠΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ 13.465.271
5. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ – ΤΕΛΗ 40.120.639
6. ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ 309.686.905
11. ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ 700.192.811
1.456.966.157
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ (ΓI+ΓII) 1.634.643.277

Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

1. ΕΣΟΔΑ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ 291.665

**ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ
(A+Γ+Δ)**

1.556.793.206

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ
ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ

5.451.728.010

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΟΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2001

I. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)		1.101.414.138
ΜΕΙΟΝ: ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ		<u>912.091.381</u>
ΜΙΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜ/ΣΗΣ		189.322.757
ΠΛΕΟΝ 1. ΑΛΛΑ ΕΣΟΔΑ ΕΚΜ/ΣΗΣ		<u>213.609.527</u>
		402.932.284
ΜΕΙΟΝ 1. ΕΞΟΔΑ ΔΙΟΙΚ. ΛΕΙΤΟΥΡΓ.	161.778.016	
2. ΕΞΟΔΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓ. ΔΙΑΘΕΣ.	<u>402.336.025</u>	<u>564.114.041</u>
		-161.181.757
ΠΛΕΟΝ 1. ΕΣΟΔΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	8.815.996	
2. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΤΟΚΟΙ	<u>38.317</u>	<u>8.854.313</u>
		-152.327.444
ΜΕΙΟΝ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΤΟΚΟΙ		<u>18.892.345</u>
		-171.219.789

II. ΠΛΕΟΝ ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

ΕΚΤΑΚΤΑ – ΑΝΟΡΓ. ΕΣΟΔΑ	6.660.281	
ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣΗΣ	<u>12.350.312</u>	<u>19.010.593</u>
		-152.209.196
ΜΕΙΟΝ ΕΚΤΑΚΤΑ – ΑΝΟΡΓ. ΕΞΟΔΑ	7.131.029	
ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣΗΣ	<u>6.893.508</u>	<u>14.024.537</u>
		-166.233.733
ΜΕΙΟΝ ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒ. ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	26.275.844	
ΜΕΙΟΝ ΟΙ ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ ΜΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	26.275.844	
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΖΗΜΙΑ ΧΡΗΣΕΩΣ)		-166.233.733

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΟΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ
ΖΗΜΙΑ ΧΡΗΣΗΣ	166.233.733
ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΖΗΜΙΑ ΧΡΗΣΗΣ ΕΙΣ ΝΕΟΝ	166.233.733

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ**ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΟΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ 2002****A. ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ** 70.773,39

B. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ	<u>ΛΞΙΑ ΚΤΗΣΗΣ</u>	<u>ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ</u>	<u>ΑΝ. ΛΞΙΑ</u>
4. ΛΟΙΠΑ ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤ/ΣΕΩΣ	..... 3.815,11	..... 1.335,29	..... 2.479,82
	<u>3.815,11</u>	<u>1.335,29</u>	<u>2.479,82</u>

Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ**II ΕΝΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤ/ΣΕΙΣ**

1. ΓΗΠΕΔΑ – ΟΙΚΟΠΕΔΑ	517.707,99	....	517.707,99
3. ΚΤΙΡΙΑ – ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ	1.675.332,69	1.151.901,35	523.431,34
4. ΜΗΧ/ΤΑ – ΤΕΧΝ. ΕΓΚΑΤ.	712.045,02	347.506,84	364.538,18
5. ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ	9.806,80	9.806,77	0,03
6. ΕΠΙΠΛΑ – ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛ	314.728,08	273.057,11	41.670,97
7. ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΥΠΟ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ	..... 60.161,41	.....	..... 60.161,41
	<u>3.289.781,99</u>	<u>1.782.272,07</u>	<u>1.507.509,92</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΑΚΙΝΗΤΟΠ/ΣΕΩΝ (ΓII)	<u>3.289.781,99</u>	<u>1.782.272,07</u>	<u>1.507.509,92</u>

III. ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ

1. ΣΥΜ/ΧΕΣ ΣΕ ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΧ/ΣΕΙΣ	..... 12.839,33		<u>12.839,33</u>
--------------------------------	-----------------	--	------------------

ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΓΙΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΓII+ΓIII) 1.520.349,25**Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ****I. ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ**

1. ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	450.478,39		
4. ΠΡΩΤΕΣ ΚΑΙ ΒΟΗΘ. ΥΛΕΣ- ΥΛΙΚΑ -ΑΝΤ/ΚΑ & ΕΙΔΗ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ	25.445,77		
5. ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ ΓΙΑ ΑΓΟΡΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ	..... 28.020,74		<u>28.020,74</u>
			<u>503.944,90</u>

II. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

1. ΠΕΛΑΤΕΣ	229.574,68		
3α. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΣΕ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ	2.054,29		
3β. ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΣΕ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ (ΣΦΡΑΓΙΣΜΕΝΕΣ)	28.093,45		
8. ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	56.913,01		
10. ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΣ-ΕΠΙΔΙΚΟΙ ΠΕΛΑΤΕΣ /ΧΡΕΩΣΤΕΣ	78.298,17		
11. ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	2.560.078,56		<u>2.560.078,56</u>
			<u>2.955.012,16</u>

III. ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ

1. ΜΕΤΟΧΕΣ	339.536,09		
3. ΛΟΙΠΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ	..... 29.581,08		<u>29.581,08</u>
			<u>369.117,17</u>

IV. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	
1. ΤΑΜΕΙΟ	15.372,55
3. ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ	<u>87.801,41</u> <u>103.173,96</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΚΛΟΦ. ΕΝΕΡΓ. (ΔΙ+ΔΙΙ+ΔΙΙΙ+ΔΙΥ)	<u>3.931.248,19</u>
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	<u>5.524.850,65</u>
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ	
2.ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ	15.999.642,00 <u>15.999.642,00</u>
<u>ΠΑΘΗΤΙΚΟ</u>	
A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
I.ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
1.ΚΑΤΑΒΛΗΜΕΝΟ	238.000,73
2. ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΟ	<u>70.773,39</u> <u>308.774,12</u>
ΙΙΙ. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ	
1. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΧΡΕΟΓΡΑΦΩΝ	314.467,47
2. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΑΞΙΑΣ ΛΟΙΠΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣ. ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	80,71
3. ΕΠΙΧ/ΣΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΠΑΓΙΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	<u>241.862,44</u> <u>556.410,62</u>
ΙΥ. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	
1. ΤΑΚΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	906.918,45
3. ΕΙΔΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	56.145,70
4. ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	108.811,07
5. ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΝΟΜΩΝ	9.000,62
6. ΑΠΟΘ. ΑΠΟ ΕΣΟΔΑ ΦΟΡΟΛ. ΚΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟ ΤΡΟΠΟ	70.189,55
8. ΑΞΙΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΘΕΝΤΩΝ ΔΩΡΕΑΝ	<u>271.028,61</u> <u>1.422.094,00</u>
V. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟΝ	
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΖΗΜΙΩΝ ΧΡΗΣΗΣ ΕΙΣ ΝΕΟΝ	-92.274,09
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΖΗΜΙΩΝ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣΕΩΝ	<u>-2.540.443,90</u> <u>-2.632.717,99</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ (ΑΙ+ΑΙΙΙ+ΑΙΥ+ΑV)	<u>-345.439,25</u>
Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
I. ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
2. ΔΑΝΕΙΑ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	<u>41.560,34</u> <u>41.560,34</u>
ΙΙ. ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	
1. ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ	507.082,96
2α. ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΠΛΗΡΩΤΕΕΣ	394.994,76

3. ΤΡΑΠΕΖΕΣ – ΒΡΑΧΥΠΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	524.741,56
5. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ – ΤΕΛΗ	323.103,99
6. ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	1.262.256,44
7. ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΛΗΡΩΤΕΕΣ ΣΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΧΡΗΣΗ	39.820,21
11. ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	<u>2.775.604,64</u>
	<u>5.827.604,56</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ (ΓΙ+ΓΙΙ)	<u>5.869.164,90</u>

Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

1. ΕΣΟΔΑ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ	<u>1.125,00</u>
	<u>1.125,00</u>

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

(Α+Γ+Δ)

5.524.850,65

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ

2. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ	15.999.642,00
	<u>15.999.642,00</u>

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΟΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2002

I. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)		3.039.170,08
ΜΕΙΟΝ: ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ		<u>2.429.712,90</u>
ΜΙΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜ/ΣΗΣ		609.457,18
ΠΛΕΟΝ 1. ΑΛΛΑ ΕΣΟΔΑ ΕΚΜ/ΣΗΣ		<u>48.439,95</u>
ΣΥΝΟΛΟ		657.897,13

ΜΕΙΟΝ 1. ΕΣΟΔΑ ΔΙΟΙΚ. ΛΕΙΤΟΥΡΓ.	339.011,86	
3. ΕΣΟΔΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓ. ΔΙΑΘΕΣ.	639.135,86	
4. ΕΣΟΔΑ ΜΗ ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΘΕΝΤΑ	<u>19.350,26</u>	997.497,98
ΜΕΡΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ		-339.600,85
ΠΛΕΟΝ 1. ΕΣΟΔΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	50.462,66	
4. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΣΟΔΑ	<u>0,00</u>	50.462,66
ΜΕΙΟΝ 3. ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΣΟΔΑ		<u>46.306,03</u>
ΟΛΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ		-335.444,22

II. ΠΛΕΟΝ ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

1. ΕΚΤΑΚΤΑ – ΑΝΟΡΓ. ΕΣΟΔΑ	23.991,63	
3. ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣΗΣ	<u>221.046,72</u>	245.038,35
ΜΕΙΟΝ		
1. ΕΚΤΑΚΤΑ – ΑΝΟΡΓ. ΕΣΟΔΑ	1.517,42	
2. ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΖΗΜΙΕΣ	165,63	
3. ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣΕΩΝ	<u>185,17</u>	<u>1.868,22</u>
ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ		243.170,13
		-92.274,09

ΜΕΙΟΝ ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒ. ΠΑΓΙΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	100.127,43	
ΜΕΙΟΝ ΟΙ ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ ΜΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	<u>100.127,43</u>	<u>0,00</u>
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΖΗΜΙΑ ΧΡΗΣΕΩΣ)		<u><u>-92.274,09</u></u>

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΟΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ
ΖΗΜΙΑ ΧΡΗΣΗΣ	92.274,09
ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΖΗΜΙΑ ΧΡΗΣΗΣ ΕΙΣ ΝΕΟΝ	92.274,09

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ**ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΟΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ 2003****A. ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ** 45.000,00

B. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ	<u>ΑΞΙΑ ΚΤΗΣΗΣ</u>	<u>ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ</u>	<u>ΑΝ. ΑΞΙΑ</u>
4. ΛΟΙΠΑ ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤ/ΣΕΩΣ	..... 3.815,11	..... 2.479,82	..... 1.335,29
	<u>3.815,11</u>	<u>2.479,82</u>	<u>1.335,29</u>

Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ**II ΕΝΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤ/ΣΕΙΣ**

1. ΓΗΠΕΔΑ – ΟΙΚΟΠΕΔΑ	517.707,99	....	517.707,99
3. ΚΤΙΡΙΑ – ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΡΓΑ	1.682.790,69	1.184.569,00	498.221,69
4. ΜΗΧ/ΤΑ – ΤΕΧΝ. ΕΓΚΑΤ.	717.982,02	408.058,38	309.923,64
5. ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕΣΑ	9.806,80	9.806,77	0,03
6. ΕΠΙΠΛΑ – ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛ	315.318,08	286.828,29	28.489,79
7. ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΥΠΟ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ	..... 60.161,41	.....	..... 60.161,41
	<u>3.303.766,99</u>	<u>1.889.262,44</u>	<u>1.414.504,55</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΑΚΙΝΗΤΟΠ/ΣΕΩΝ (ΓII)	<u>3.303.766,99</u>	<u>1.889.262,44</u>	<u>1.414.504,55</u>

III. ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ

1. ΣΥΜ/ΧΕΣ ΣΕ ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΧ/ΣΕΙΣ	..... 12.839,33
	<u>12.839,33</u>

ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΓΙΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΓII+ΓIII) 1.427.343,88**Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ****I. ΑΠΟΘΕΜΑΤΑ**

1. ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	382.208,47
4. ΠΡΩΤΕΣ ΚΑΙ ΒΟΗΘ. ΥΛΕΣ- ΥΛΙΚΑ -ΑΝΤ/ΚΑ & ΕΙΔΗ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ	13.330,17
5. ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΕΣ ΓΙΑ ΑΓΟΡΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ	..... 23.928,69
	<u>419.467,33</u>

II. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

1. ΠΕΛΑΤΕΣ	330.058,38
3α. ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΣΕ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ	2.054,29
3β. ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΣΕ ΚΑΘΥΣΤΕΡΗΣΗ (ΣΦΡΑΓΙΣΜΕΝΕΣ)	149.784,48
8. ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	56.913,01
10. ΕΠΙΣΦΑΛΕΙΣ-ΕΠΙΔΙΚΟΙ ΠΕΛΑΤΕΣ /ΧΡΕΩΣΤΕΣ	146.073,54
11. ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	1.447.480,44
	<u>2.132.364,14</u>

III. ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ

1. ΜΕΤΟΧΕΣ	339.560,03
3. ΛΟΙΠΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ	..... 23.524,59
	<u>363.084,62</u>

IV. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ	
1. ΤΑΜΕΙΟ	3.726,56
3. ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ	168.325,14
	<u>172.051,70</u>

ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΚΛΟΦ. ΕΝΕΡΓ. (ΔΙ+ΔΙΙ+ΔΙΙΙ+ΔΙΥ) 3.086.967,79

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ 4.560.646,96

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ	
2.ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ	16.000.777,73
	<u>16.000.777,73</u>

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

A. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

I.ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1.ΚΑΤΑΒΛΗΜΕΝΟ	132.000,00
2. ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΟ	45.000,00
	<u>177.000,00</u>

ΙΙΙ. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ

1. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΚΑΙ ΧΡΕΟΓΡΑΦΩΝ	314.491,41
2. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΑΞΙΑΣ ΛΟΙΠΩΝ ΠΕΡΙΟΥΣ. ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	80,71
3. ΕΠΙΧ/ΣΕΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΠΑΓΙΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	218.020,03
	<u>532.592,15</u>

ΙΥ. ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

1. ΤΑΚΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	906.918,45
3. ΕΙΔΙΚΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	56.145,70
4. ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ	108.811,07
5. ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΑ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΝΟΜΩΝ	9.000,62
6. ΑΠΟΘ. ΑΠΟ ΕΣΟΔΑ ΦΟΡΟΛ. ΚΑΤΑ ΕΙΔΙΚΟ ΤΡΟΠΟ	70.189,55
8. ΑΞΙΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΘΕΝΤΩΝ ΔΩΡΕΑΝ	248.619,47
	<u>1.399.684,86</u>

V. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟΝ

ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΖΗΜΙΩΝ ΧΡΗΣΗΣ ΕΙΣ ΝΕΟΝ	-608.788,52
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΖΗΜΙΩΝ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣΕΩΝ	-2.632.717,99
	<u>-3.241.506,51</u>

ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ
(ΑΙ+ΑΙΙΙ+ΑΙΥ+ΑΥ) -1.132.229,50

Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

I. ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

2. ΔΑΝΕΙΑ ΤΡΑΠΕΖΩΝ	<u>0,00</u>
--------------------	-------------

Π. ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

1. ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ	677.049,00
2α. ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΠΛΗΡΩΤΕΕΣ	196.217,48
3. ΤΡΑΠΕΖΕΣ – ΒΡΑΧΥΠΡ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	699.245,27
5. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ – ΤΕΛΗ	442.461,89
6. ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ	1.541.365,92
7. ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΛΗΡΩΤΕΕΣ ΣΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΧΡΗΣΗ	41.560,34
11. ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	2.093.809,89
	<u>5.691.709,79</u>

ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ (ΓΙ+ΓΙΙ) 5.691.709,79

Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

1. ΕΣΟΔΑ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ	1.166,67
	<u>1.166,67</u>

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

(Α+Γ+Δ)

4.560.646,96

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ

2. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΓΓΥΗΣΕΩΝ
ΚΑΙ ΕΜΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ

16.000.777,73
16.000.777,73

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ

ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΟΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 2003

I. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	3.148.588,39
ΜΕΙΟΝ: ΚΟΣΤΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ	2.655.482,63
ΜΙΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜ/ΣΗΣ	493.105,76
ΠΛΕΟΝ 1. ΑΛΛΑ ΕΣΟΔΑ ΕΚΜ/ΣΗΣ	45.825,40
ΣΥΝΟΛΟ	538.931,16

ΜΕΙΟΝ 1. ΕΞΟΔΑ ΔΙΟΙΚ. ΛΕΙΤΟΥΡΓ.	413.247,53
3. ΕΞΟΔΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓ. ΔΙΑΘΕΣ.	583.634,20
4. ΕΞΟΔΑ ΜΗ ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΘΕΝΤΑ	0,00
ΜΕΡΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ	996.881,73
	-457.950,57

ΠΛΕΟΝ 1. ΕΣΟΔΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	24.125,66
4. ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΙ ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΣΟΔΑ	0,00 24.125,66

ΜΕΙΟΝ 3. ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ ΤΟΚΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΞΟΔΑ	142.165,55
ΟΛΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΣ	-118.039,89
	-575.990,46

II. ΠΛΕΟΝ ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

1. ΕΚΤΑΚΤΑ – ΑΝΟΡΓ. ΕΣΟΔΑ	29.333,92		
3. ΕΣΟΔΑ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣΕΩΝ	<u>26.102,54</u>	55.436,46	
ΜΕΙΟΝ			
1. ΕΚΤΑΚΤΑ – ΑΝΟΡΓ. ΕΞΟΔΑ	38.547,43		
2. ΕΚΤΑΚΤΕΣ ΖΗΜΙΕΣ			
3. ΕΞΟΔΑ ΠΡΟΗΓ. ΧΡΗΣΕΩΝ	<u>49.687,09</u>	<u>88.234,52</u>	<u>-32.798,06</u>
ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ			<u>-608.788,52</u>
ΜΕΙΟΝ			
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΣΒ. ΠΑΓΙΩΝ			
ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	108.134,90		
ΜΕΙΟΝ ΟΙ ΑΠΟ ΑΥΤΕΣ ΜΗ			
ΕΝΣΩΜΑΤΩΜΕΝΕΣ			
ΣΤΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	<u>108.134,90</u>		<u>0,00</u>
ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ (ΖΗΜΙΑ ΧΡΗΣΕΩΣ)			<u><u>-608.788,52</u></u>

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

ΚΑΘΑΡΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΠΟΣΑ ΚΛΕΙΟΜΕΝΗΣ ΧΡΗΣΗΣ
ΖΗΜΙΑ ΧΡΗΣΗΣ	608.788,52
ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΖΗΜΙΑ ΧΡΗΣΗΣ ΕΙΣ ΝΕΟΝ	608.788,52

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- **ΑΒΔΕΛΙΔΗΣ Π.**, Το αγροτικό συνεταιριστικό κίνημα στην Ελλάδα, Γ' Έκδοση, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 198
- **ΔΑΣΚΑΛΟΥ ΧΡ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ**, Αστικοί και Γεωργικοί Συνεταιρισμοί, Εκδόσεις Σύγχρονη Εκδοτική Ε.Π.Ε, Αθήνα 1992
- **ΚΑΜΕΝΙΔΗΣ Θ. ΧΡΙΣΤΟΣ**, Συνεταιρισμοί, Εκδοτικός οίκος Αδελφών Κυριακίδη α.ε, Θεσσαλονίκη 1998
- **ΛΑΜΠΙΟΣ ΚΩΣΤΑΣ**, Συνεταιρισμοί και ανάπτυξη, Εκδόσεις « Ηλιάνθος / Οικονομία », Αθήνα 1996
- **ΜΑΡΙΑΔΗΣ ΣΤ.**, Συνεταιρισμοί – ιστορία, φιλοσοφία, αποστολή, Θεσσαλονίκη 1992
- **ΝΙΑΡΧΟΥ Α. ΝΙΚΗΤΑ**, Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων, Εκδόσεις Α. Σταμούλης, Αθήνα – Πειραιάς 1997
- **ΝΙΚΟΛΙΝΑΚΟΣ ΜΑΡΙΟΣ – ΓΚΕΚΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ – ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΙΔΗΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ**, Στρατηγική ανάπτυξης του συνεταιριστικού τομέα στη γεωργία, Έκδοση του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, Αθήνα Μάρτιος 1986
- **ΞΗΡΟΤΥΡΗ – ΚΟΥΦΙΔΟΥ ΣΤΕΛΑ**, Διοίκηση Ανθρωπίνων Πόρων – Η πρόκληση του 21ου αιώνα στο εργασιακό περιβάλλον, Εκδόσεις ΑΝΙΚΟΥΛΑ Θεσσαλονίκη 2001
- **ΞΥΤΣΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ – ΚΟΣΜΑΝΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ**, Ιστορικά Αμπελάκια – Ο πρώτος συνεταιρισμός του κόσμου, Εκδόσεις Α.Θ Αστέριος Σινόπουλος και Σία, Θεσσαλονίκη 1974
- **ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Κ.**, Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, Εκδόσεις Ευγενιδείου Ιδρύματος, Αθήνα 1985

- **ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΙΔΗΣ Π.**, Η οικονομική λειτουργία των αγροτικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων, Έκδοση του Κέντρου Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών, Αθήνα 1993
- **ΤΖΩΡΤΖΑΚΗΣ Θ.**, Συνεταιριστική οικονομία, Β' Έκδοση, Αθήνα, 1973
- **ΤΣΟΥΔΕΡΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ**, Οι γεωργικοί συνεταιρισμοί, Αθήνα 1960
- **DR. IAN MACPHERSON**, Συνεταιριστικές αρχές για τον 21ο αιώνα, Έκδοση του Ινστιτούτου Συνεταιριστικών Ερευνών και Μελετών, Δεκέμβριος 1995
- **INTERNET:** www.paseges.gr